

Årsrapport
for BIR

20
23

Sirkulær
bioøkonomi

Årsrapport BIR 2023

Utgiver: BIR AS
Bergen 2024

Tekst og layout: BIR

Foto: Elaine Næss,
Cecilie Bannow, Thor Brødreskift,
Native media og BIR

For detaljer om foto og
annet, kontakt BIRs
kommunikasjonsavdeling.

 Miljømerket trykksak 2041 0699

Innhold

Konsernsjef Borghild Lekve	4
Innovative tiltak for en grønnere fremtid	4
Om BIR	6
Dette er BIR	8
Organisasjon	10
Konsernledelsen	11
Visjon og strategi	12
BIRs kjerneverdier	13
Avfallets verdikjede	14
Finansielle nøkkeltall	15
Karbonfangst og -lagring	16
Sirkulær bioøkonomi	18
Ombruk og sirkulær økonomi	20
Året som gikk	22
Holdingskapende arbeid	38
Selskaper i BIR	40
BIR og IHM har slått seg sammen	42
BIR Nyverdi AS	44
BIR Husholdning AS	46
BIR Infrastruktur AS	48
BIR Ressurs AS	50
BIR Voss Hardanger AS	52
BIR Bedrift AS	54
Andre selskaper der BIR har eierinteresser	56
Bærekraft og samfunnsansvar	58
Ta miljø- og klimaansvar	62
Skape verdier av ressurser	70
Sikre ansvarlig styring og drift	78
Utvikle folkene og kulturen	84
Forbrenningsanlegget	90
Metallsorteringsanlegget	92
Avfallsstatistikk	94
Styrets beretning	102
Regnskap og noter	116

Innovative tiltak for en grønnere fremtid

I 2023 vokste BIR med tre nye eierkommuner, og det ble vedtatt å bygge biogassanlegg på Voss. Nye konsepter for ombruk er utviklet, og flere tiltak er iverksatt for å møte fremtidens utsorteringskrav.

BIR står overfor flere utfordringer i tiden som kommer. Nye utsorteringskrav gjør at vi må tenke annerledes rundt innsamling av avfall. Myndighetene har vedtatt en formidabel økning i forbrenningsavgiften for 2024, og i løpet av året har arbeidet med etablering av karbonfangstanlegg i Rådalen fortsatt.

Konkrete bærekraftstiltak

I februar 2023 ble BIRs bærekraftsstrategi, som ble utarbeidet i 2022, vedtatt. Strategien er et viktig virkemiddel for hele konsernet, og konkretiserer BIRs tilnærming til bærekraft. Det er definert fire fokusområder: ta miljø- og klimaansvar, skape verdi av ressurser, sikre ansvarlig styring og drift, og utvikle folkene og kulturen. I løpet av året har vi jobbet med implementering av strategien, og det er laget en handlingsplan og egne tiltaksplaner knyttet til hvert av de fire områdene.

– To veldig sentrale områder er å ta miljø- og klimaansvar, og å skape verdier av ressurser. Dette går rett inn i kjernen av det vi jobber med, og gir mening til det at vi er vestlendingenes egen miljøbedrift, sier konsernsjef Borghild Lekve.

Hun forteller at når det gjelder å ta miljø- og klimaansvar, er det laget planer knyttet til reduserte utslipp, både med tanke på karbonfangst i Rådalen, og med tanke på krav om reduserte utslipp fra biler og utstyr gjennom omlegging til fossilfri drift.

– Å skape verdier av ressurser handler mye om det vi gjør knyttet til mer ombruk av avfallsressurser. Det er gjort flere oppgraderinger av gjenvinningsstasjonene for å kunne håndtere ombruk bedre og gjøre det mer attraktivt med gjenbruk, noe som også gjenspeiles i navneendring til miljøparker på nyåret i 2024. Vi jobber også for økt materialgjenvinning. Vi har nå startet med innsamling av matavfall, og vi planlegger ytterligere utsortering av glass og metall og tekstiler.

Ombrukssatsing

Etter omorganisering i 2022, fikk BIR Nyverdi i oppgave å utvikle nye konsepter for ombruk og sirkularitet, og Lekve mener selskapet har tatt tak i mandatet på en veldig god måte.

– Det er mange utfordringer med gjenbruk, men også store muligheter. Vi får inn enorme mengder på gjenvinningsstasjonene, og nå er kundeveilederne bitt skolert i ombruk. De vurderer alt som leveres inn, og er flinke til å spørre om kundene har noe til ombruk. Da kan tingene leveres til brukshallen, slik at de får et nytt liv. Det er god sirkulær økonomi at ting får et nytt liv hos andre.

Det har vært en økning av kunder i brukshallene på gjenvinningsstasjonene i løpet av året. Ombruksmarkedet i Møllendalsveien 40 har også hatt en veldig positiv effekt, og vi ser at det har vært en stor vekst av ombruksvarer.

I 2023 arrangerte BIR også Gjenbruksuken for tredje gang sammen med Bergen kommune og en rekke medarrangører.

– Gjenbruksuken er et godt tiltak, både fordi den inneholder mange spennende aktiviteter, og fordi vi får en økt bevissthet rundt gjenbruk i samfunnet denne uken, noe som også har en viktig påvirkningseffekt utover selve uken.

Behov for økt utsortering

Fra 1. januar 2025 kommer det noen nye krav knyttet til økt utsortering, og fra 2027 ytterligere krav. Kravene som kommer, ble vedtatt i 2023 og innebærer blant annet at vi må sortere mer av både matavfall og plast.

– Sterkere krav gjør at vi som bedrift må tenke annerledes. Det kommer krav til hvor høy utsorteringsgraden skal være, og den blir mye høyere

enn det vi har klart å realisere hittil. Derfor jobber vi med tiltak som kan bidra til økt utsortering, forteller Lekve.

Et tiltak det har vært jobbet med i 2023 er satsing på den mobile gjenvinningsstasjonen, som har kjørt med forbedret tilbud i Bergen sentrum. I tillegg har kunder kunnet bestille hjemmehenting av for eksempel hageavfall, for å få levert dette på en enkel måte.

Vi ser også på mulighet for hjemmenær henting av glass og metall, og vi har satt i gang et eget tekstilprosjekt for å få utsortert tekstiler. Vi er også opptatt av økt grad av utsortering av plast.

Når det gjelder matavfall, må vi sortere ut 55 prosent i 2025. Dette er krevende, da det i dag kun er 30 prosent av kundene som utsorterer matavfall. Dagens ordning baserer seg på at kundene må bestille matavfallsspann, men vi ønsker å sette ut spann til alle etter hvert.

– Det er ikke sikkert at alle som har bestilt spann faktisk sorterer ut matavfall. De som leverer matavfall, leverer litt mindre mengder enn tidligere. Det kan hende folk er blitt flinkere til å spise opp maten sin – og dette er positivt – at ressursene blir brukt er i tråd med avfallspyramiden. Samtidig er det mange som ikke leverer matavfall i det hele tatt, så vi må jobbe for at flere skal gjøre det. Flere av de med fellesløsninger må også få tilbud om matavfallsordning. Vi er opptatt av å påvirke kundene våre til å sortere ut matavfall ved å vise at det får en positiv fremtid ved å bli til biogass. Nå sender vi matavfallet til et biogassanlegg på Jæren, men vi skal etablere vårt eget anlegg på Voss.

Nye eierkommuner og biogassanlegg på Voss

Vestlendingenes egen miljøbedrift ble 1. juni 2023 utvidet med tre nye kommuner – Voss, Ulvik og Eidfjord. Selv om det totale innbyggertallet ikke har vokst så mye, har BIR-området blitt doblet i areal.

– Vi er veldig glade for at vi har fått inn disse tre eierkommunene. Det er et positivt tilskudd for BIR, og jeg er helt sikker på at det er positivt for de tre kommunene, sier Lekve.

I april vedtok BIR å bygge eget biogassanlegg på Voss. Tomten ble kjøpt, og i mai signerte vi kontrakt med Biovoima Oy, som har ansvar for selve anlegget. Enova-støtte på 23 millioner kroner er på plass, og byggestart blir i andre kvartal 2024. Prøvedrift er planlagt i fjerde kvartal 2025, og anlegget skal stå ferdig i 2026.

– Grunnen til at vi ønsker å ha vårt eget anlegg, er at vi vil behandle ressurser i vår egen region. På Voss har vi tilgang til mye kumøkk, som i kombinasjon med matavfall fungerer godt til produksjon av høyverdig biogass. I tillegg til biogass, får vi en biorest, og vi er opptatt av å levere høykvalitet. Ettersom vi leverer avfallet i papirposer i stedet for plast, blir bioresten svært ren og kan brukes til andre produkter. Vi ønsker i samarbeid med andre å etablere en biopark i tilknytning til anlegget, hvor det for eksempel kan produseres fôr til insekter, høns og havbruksnæringen samt ulike gjødselprodukter – bioøkonomien er i stor utvikling.

Lekve forteller også at etableringen av biogassanlegget er tatt godt imot både av politikere og næringsliv.

– Vi har et godt samarbeid med kommune og næringsliv. De er opptatt av næringsutviklingen som vil skje der, og det er vi også. Jeg vil gjerne skryte av alle som jobber med etablering av biogassanlegget – de gjør et solid og viktig arbeid for fremtiden.

Godt omdømme takket være renovatørene

En annen gruppe Lekve vil fremheve er renovatørene, som i løpet av året har gjort en solid innsats til tross for krevende føreforhold.

– Renovatørene våre utgjør en stor medarbeidergruppe, og er gjerne noen av dem som folk forbinder med BIR. Det har vært en del snø og isete føre i løpet av året, men de har likevel vært opptatt av å hente bosset. Vi er svært opptatt av sikkerhet. Det skal ikke kjøres når det er farlig, og man skal være utstyrt til å kunne håndtere forholdene. Renovatørene gjør en fantastisk innsats hver dag – til beste for oss alle. BIR har et godt omdømme blant annet takket være stabile og dyktige renovatører.

Flytting og organisasjonskultur

I mars flyttet deler av BIR inn i nytt administrasjonsbygg og hovedkontor på Lungegårdskaien 42.

– Vi har fått et flott, miljøvennlig og BREEAM-sertifisert bygg som tjener oss på en god måte.

I 2023 kom flere medarbeidere tilbake på jobb etter koronapandemien, og det har blitt jobbet med å utvikle organisasjonskulturen i BIR, også i det nye bygget. En prosjektgruppe har jobbet frem tiltak som blant annet skal sikre at konsernet jobber sammen for å oppfylle overordnede mål. Det vil bli jobbet videre med å implementere flere av tiltakene i 2024.

Arbeidet med karbonfangstanlegg fortsetter

Arbeidet med å få etablert et karbonfangstanlegg i Rådalen har fortsatt i løpet av året. I første omgang ønsker BIR å fange 100 000 tonn årlig, av de 240 000 tonnene CO₂ som slippes ut i dag.

I 2023 gjorde politikerne vedtak om økning av forbrenningsavgiften. Dette året betalte BIR 24 millioner kroner for å brenne fossilt avfall, og beløpet vil øke til 104 millioner kroner i 2024. Forbrenningsavgiften vil kunne forsvinne dersom vi fanger karbonet som slippes ut.

– Det kan faktisk bli dyrt for oss å ikke ha et karbonfangstanlegg. Økningen av forbrenningsavgiften er utfordrende for BIR, og påvirker økonomien negativt.

BIR har god dialog med eiere og Bergen kommune, og det er jobbet mye med tomtesituasjonen i 2023. Finansiering er dessverre ikke på plass enda.

– Vi jobber hele tiden med å prøve å påvirke politikere og synliggjøre at det er nødvendig å etablere karbonfangst i Rådalen. Anlegget i Rådalen er det største punktutslippet i Bergen, og det er av klimahensyn nødvendig å gjøre noe med utslippet. På grunn av vår nærhet til Northern Lights i Øygarden, hvor karbonet som fanges skal håndteres, er det samfunnsøkonomisk fornuftig å etablere et anlegg her. Vi håper derfor på en snarlig realisering av et karbonfangstanlegg i Rådalen.

Om BIR

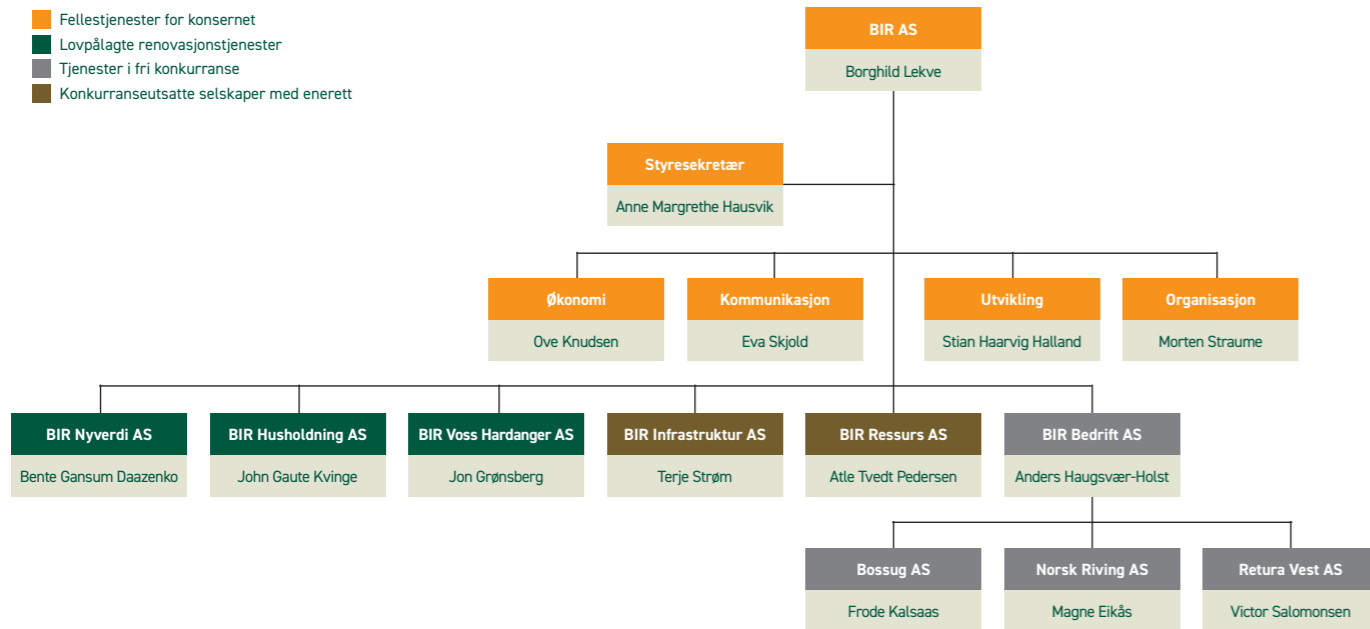
Organisasjon

Konsernet BIR har en todelt struktur, delt mellom offentlige renovasjonsoppgaver og konkurranseutsatte tjenester.

Innenfor den ene delen ligger utførelsen av de lovpålagte renovasjonsoppgavene knyttet til innsamling, gjenvinning og behandling av husholdningsavfall. Det er BIR Infrastruktur AS, BIR Husholdning AS, BIR Nyverdi AS, BIR Ressurs AS og BIR Voss Hardanger som utfører disse tjenestene for BIRs eierkommuner.

BIR Bedrift tilbyr sine tjenester i markedet i konkurranse med andre tilbydere.

Indre Hordaland Miljøverk (IHM) ble en del av BIR-konsernet 1. juni 2023, og selskapet endret da navn til BIR Voss Hardanger.

Konsernledelsen

Borghild Lekve
Konsernsjef

Ove Knudsen
Økonomisjef

Eva Skjold
Kommunikasjonssjef

Stian Haarvig Halland
Utviklingssjef

Morten Straume
Organisasjonssjef

Bente Gansum Daazenko
Daglig leder BIR Nyverdi AS

John Gaute Kvinge
Daglig leder BIR Husholdning AS

Terje Strøm
Daglig leder BIR Infrastruktur AS

Atle Tvedt Pedersen
Daglig leder BIR Ressurs AS

Jon Grønsberg
Daglig leder BIR Voss Hardanger AS

Anders Haugsvær-Holst
Daglig leder BIR Bedrift AS

Frøde Kalsaas
Daglig leder Bossug AS

Visjon og strategi

BIRs visjon er å være vestlendingenes egen miljøbedrift. Vi skal være et moderne og tillitvekkende selskap. Dette danner grunnlaget for konsernets videre utvikling. Visjonen skal gi kundene i BIR-kommunene tettere bånd til BIR. Vi ønsker å vise at vår funksjon både er viktig og nyttig for samfunnet.

BIRs strategi dreier seg i hovedsak om å være en sentral driver for utvikling av sirkulære verdikjeder. BIR vektlegger miljøet, men er også en bedrift som har forretningsmessige interesser. BIR skal være en førende aktør og rollemodell for andre avfallsselskaper.

Strategiske satsingsområder

Ta samfunnsansvar før og etter egen verdikjede

Sikre helhetlige løsninger og ha kontroll på avfallsstrømmer

Bruke teknologi til å utvikle kundevennlige, innovative og effektive løsninger

Styrke vår synlighet og kommunikasjon, samt utfordre rammebetingelser

Utvikle og ivareta BIRs medarbeidere og kultur

Aktivt søke nye inntektskilder

BIRs kjerneverdier

BIRs kjerneverdier er superpålitelig, miljøpådriver, imøtekommende og lagspiller. Sammen danner disse ordene SMIL.

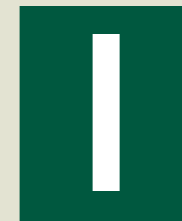
Superpålitelig

Kundene våre synes allerede vi i BIR er pålitelige. Nå strekker vi oss enda litt lenger: Vi skal være superpålitelige! Det handler om å gjøre det lille ekstra, om å kommunisere tydelig og være i forkant. Vi skal være til å stole på.

Miljøpådriver

Som miljøpådrivere er vi oppdatert på nye og effektive løsninger som bidrar positivt til miljøet og som er i tråd med kundenes behov. Ingen skal kunne mer enn oss om gjenvinning og miljø. Denne kunnskapen deler vi raust med både kolleger og kunder.

Imøtekommende

Et annet ord for imøtekommende er hjelpsom – hjelpsom på en litt fremoverlent måte – proaktiv og oppsøkende. Vi er åpne for innspill og leter etter de gode løsningene for både kundene, miljøet, kollegene og bedriften.

Lagspiller

Samarbeid og respekt for hverandres roller gir resultater. Vi i BIR er på samme lag. Men like viktig: Vi er på lag med kundene våre. Vi jobber sammen for en god sak!

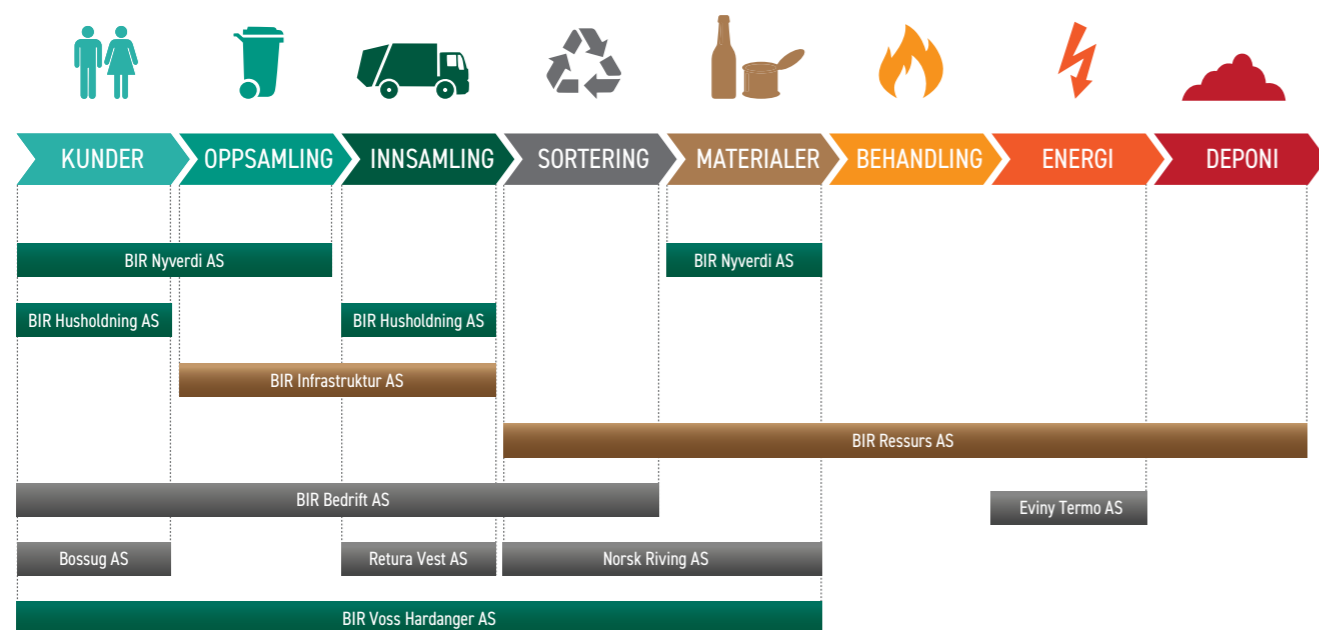
Slagordet vårt er «Sammen for en god sak». Vi jobber sammen med kundene for miljøet.

Avfallets verdikjede

Avfallshåndteringen starter hos kunden i det øyeblikket avfallet kildesorteres, samles og transporteres til neste ledd.

Det er hard konkurranse og små marginer innen oppsamling og transport, men dette virksomhetsområdet har stor betydning for BIRs gjennomslagskraft senere i verdikjeden. Gjennom sorteringsvirksomheten tar vi vare på den verdifulle delen av avfallet.

BIRs papirsorteringsanlegg er moderne og helautomatisk. Sammen med ordinær avfallshåndtering, innsamling av farlig avfall og restavfallsbehandling i forbrenningsanlegget, gir BIR et helhetlig tilbud for maksimal ressursutnyttelse og høyest mulig gjenvinning. Gjennom å være til stede i hele verdikjeden for avfall, får både husholdningskunder og bedrifter gevinst av effektiv intern ressursutnyttelse og et bredt tjenestetilbud.

Finansielle nøkkeltall

Resultat

	2023	2022
Driftsresultat	106,6	153,2
Resultat før skatt	15,0	144,1
Resultat etter skatt	5,3	121,5

Kapital

Egenkapital 31.12.	535,3	518,8
Totalkapital 31.12.	3 775,0	3 459,3
Egenkapitalprosent	14,2 %	15,0 %

Avkastning

Avkastning EK før skatt	2,8 %	27,8 %
-------------------------	-------	--------

Selvkost

Selvkostresultat	-93,3	55,4
Selvkostfond 31.12.	32,8	101,6

Karbonfangst og -lagring

I april/mai startet BIR opp den planlagte FEED-studien for karbonfangst og -lagring for 100 000 tonn CO₂ per år fra avfallsforbrenningsanlegget. Målet er å etablere og definere tekniske krav, gjeldende standarder og prosjektretningslinjer, inkludert omfang, tidsplan og kostnad. Disse kravene vil senere ligge til grunn for anbuds-, design- og gjennomføringsfasen.

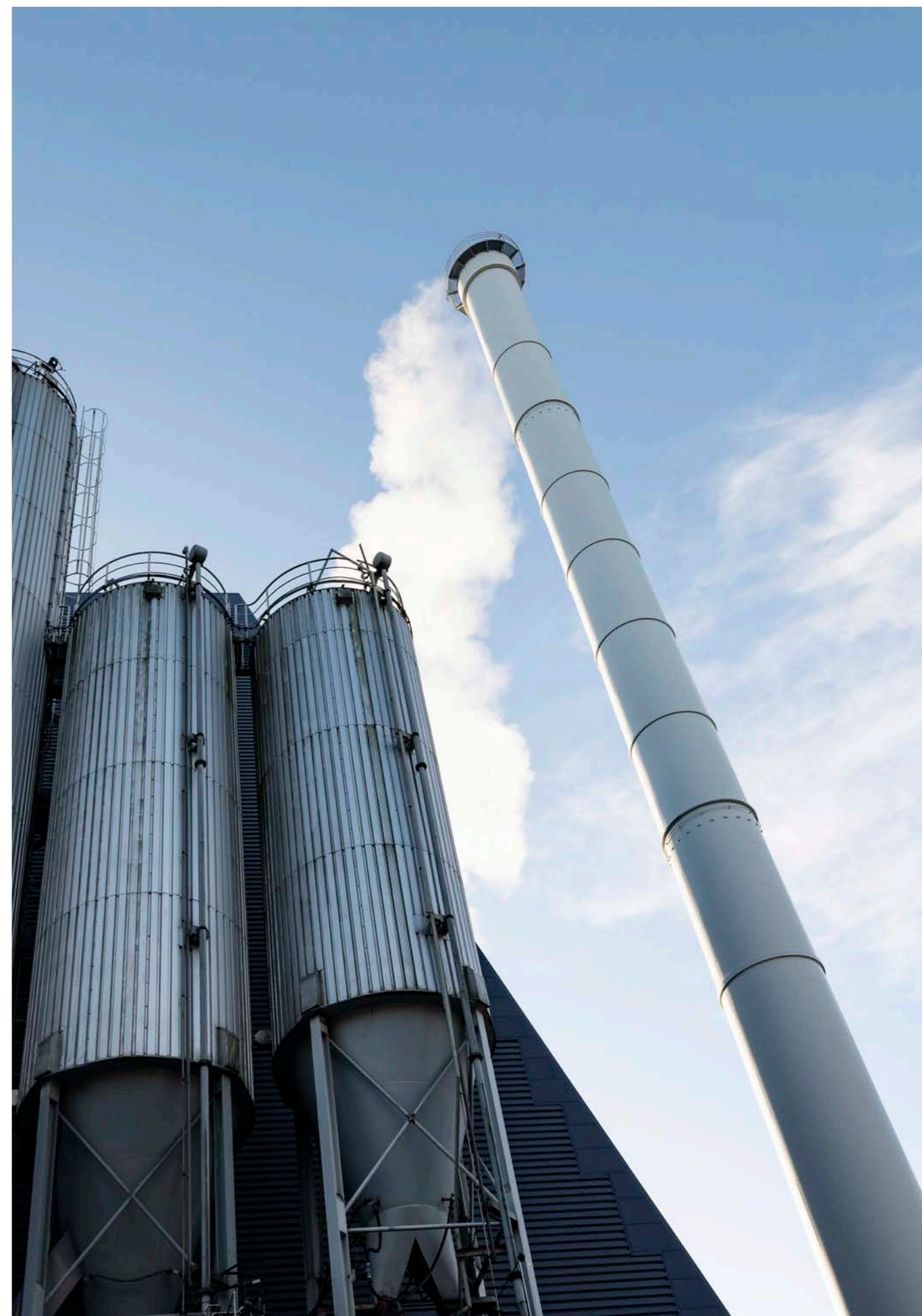
Studiet utføres hovedsakelig for å redusere økonomisk og teknisk risiko for en eventuell fremtidig investering og er en viktig del av den tidlige planleggingsfasen. Arbeidet forventes å pågå frem til fjerde kvartal 2025. Et karbonfangstanlegg er en stor investering og et energikrevende tiltak, og etter endt studie vil vi ha den mest egnede leverandøren og beste integrasjonen for forbrenningsanlegget i Rådalen. Studiet bygger på Enova-søknad, hvor BIR fikk tilskudd på 28,5 millioner kroner. Vi søkte som et konsortium sammen med Eviny Termo, som eier og drifter fjernvarmenettet i Bergen.

Det er inngått en avtale med COWI, som sammen med Norsk Energi skal utføre store deler av studien. COWI tar med seg god erfaring fra tilsvarende prosjekter i Norge og Danmark samt kjennskap til eksisterende forbrenningsanlegg og området i Rådalen. Eviny Termo vil sammen med Norsk Energi ivareta energisystemene og sørge for optimal utnytting av energien som blir produsert og brukt.

BIR bidrar i KAN-nettverket (Klimakur for Avfallsforbrenning i Norge), som er et industrisamarbeid bestående av de åtte største virksomhetene innenfor avfallsforbrenning i Norge, der alle jobber med aktiviteter knyttet til fangst, lagring og/eller utnyttelse av CO₂. Her jobbes det felles med rammevilkår, kommunikasjon og samarbeid på tvers av selskapene. Totalt kan medlemmene i KAN fange og lagre 1,3 millioner tonn CO₂ per år, og de fleste har som mål å etablere et karbonfangstanlegg innen 2030.

BIR etablerte en ny fast stiling som konseptutvikler for CO₂-fangst høsten 2023, hvor hovedoppgaven er å jobbe for realisering av karbonfangst i Rådalen.

Vi gleder oss til å begynne for fullt på arbeidet som skal fange og permanent lagre CO₂-mengder omtrent tilsvarende det fossile utslippet til BIR, og dermed bidra til å nå Bergens mål om å være et lavutslippssamfunn.

Sirkulær bioøkonomi

Den 20. april 2023 besluttet BIRs konsernstyre å bygge et biogassanlegg på Voss. Total investeringsramme for prosjektet er 370 millioner kroner, inkludert Enova-støtte og tomt. Dette er den største industrisatsingen på Voss noensinne. Biogassanlegget skal gjøre matavfall og kumøkk om til høyverdig biogass og næringsrik gjødsel.

BIR har jobbet med å realisere et biogassanlegg i flere år.

– Vi er glade for at vi nå har nådd denne milepælen. Bygging av biogassanlegg på Voss er strategisk viktig for BIR og i tråd med konsernets strategi, sier Aslak Sverdrup, styreleder i BIR, og Borghild Lekve, konsernsjef i BIR.

Bygging av biogassanlegg

BIR har fått 23 millioner kroner i Enova-støtte til biogassanlegget. I mai 2023 fikk det finske selskapet Suomen Biovoima Oy kontrakten for oppføring av prosessanlegget.

– Suomen Biovoima Oy leverte totalt sett det beste tilbudet, sier Sverdrup. – Selskapet vil levere fremtidsrettede og innovative løsninger, og vi har spesielt vektlagt at de kan produsere høyverdig biogass og at kravet til biogjødselen som produseres er at den skal være renere enn det som er kravet i dagens regelverk, sier Sverdrup.

I mai 2024 fikk LAB Entreprenør AS kontrakten for bygg og infrastruktur. Byggestart er i andre kvartal 2024, prøvedrift er planlagt i fjerde kvartal 2025, og anlegget skal stå ferdig i 2026.

Kvalitetsgjenvinning

Biogassanlegget tilrettelegger for en fremtidsrettet måte å behandle organiske ressurser lokalt. Det blir det første biogassanlegget i Vestland for behandling av matavfall fra husholdninger, og i tillegg vil anlegget ta imot kumøkk. Produktene blir biogass og biorest. Et anlegg på Voss er derfor ideelt plassert til formålet – med god tilgang til råstoffet kumøkk, lokal produksjon av høyverdig biogass og lokal bruk av bioresten på en sirkulær måte.

– BIR er opptatt av kvalitetsgjenvinning i alle ledd. Innen den sirkulære bioøkonomien er det viktig at vi tar best mulig vare på ressursene

i matavfallet. Bioresten kan benyttes til å skape fôrprodukter, gjødselprodukter og andre aktuelle bioprodukter. Høy kvalitet på biogjødsel som skal produseres er svært viktig fordi det skal være verdifull næring til melkebøndene på Voss, og biogassen kan brukes som drivstoff til tungtransport, forteller Lekve.

Biopark og nye sirkulære forretningsmodeller

Biogassanlegget vil bli den første brikken i en fremtidig biopark på Bjørkemoen, der flere aktører i bioøkonomien er velkomne.

Kombinasjoner av ulike utnyttelser av biologisk avfall vil kunne gi nye sirkulære forretningsmodeller, som vil utnytte ressursene og gi inntektsmuligheter for noe som er kostnader i dag. I tillegg til å produsere biogass, er et av BIRs langsiktige mål at næringsstoffene i matavfallet også skal kunne benyttes til produksjon av mikroalger og/eller insekter, som igjen kan bli dyrefôr.

Invertapro planlegger å bygge en ny og større fabrikk i bioparken, og flere andre aktører har signalisert at de ønsker å delta.

Behov for økt utsortering av matavfall

Tidligere plukkanalyser viser at omtrent 40 prosent av husholdningenes restavfall er matavfall, og det er helt sentralt å få samlet inn og utnyttet disse ressursene.

I 2023 fikk BIRs husholdningskunder tilbud om utsortering av matavfall, enten ved bruk av egen matavfallsbeholder, fellesløsninger eller levering til returpunkt. Ved oppstart var ordningen frivillig, og bare kunder som aktivt meldte seg på (ca. 30 prosent) fikk matavfallsspann. For å nå myndighetenes utsorteringskrav og sikre full produksjon i biogassanlegget, må BIR samle inn en betydelig større andel matavfall enn det vi gjør i dag. Alle med egen restavfallsbeholder vil derfor få tildelt egen beholder for matavfall etter hvert.

Ombruk og sirkulær økonomi

BIRs konsernstrategi definerer sirkulær økonomi som et strategisk satsingsområde. Konsernet skal være en sentral driver for utvikling av sirkulære verdikjeder og sørge for at avfall som ikke kan gjenbrukes eller resirkuleres, håndteres på en ansvarlig måte. Målet er redusert avfallsmengde og økt gjenbruk og materialgjenvinning.

BIR jobber aktivt med å øke omsetningen av ombruksvarer både på gjenvinningsstasjonene og på ombruksmarkedet i Møllendalsveien 40. Det anslås at kunder hentet ut over 1 040 tonn ombruksvarer fra våre gjenvinningsstasjoner i 2023, og det ble solgt ca. 50 tonn varer fra ombruksmarkedet i Møllendalsveien 40. Ombruksmarkedet har hatt en jevn vekst i både kunder og omsetning gjennom året. Totalt har 20 000 kunder besøkt markedet, med et snitt på 410 kunder per tirsdag. Året 2023 markerer det første fulle driftsåret for piloteringsverkstedet i Møllendalsveien 40.

BIRs medarbeidere skoles i ombruk

BIR har etablert vellykkede tredjepartssamarbeider som fremmer ombruk og reparasjon, øker bevisstheten rundt opplæring og nødvendig kompetanse og legger grunnlaget for etablering av flere sirkulære strømmer i fremtiden. Det har blitt jobbet spesielt med ombruk ute på gjenvinningsstasjonene, hvor medarbeiderne har blitt skolert i ombruk.

Stor omsetning av sykler, musikkinstrumenter og hvitevarer

I april ble ombruksmarkedet utvidet med et eget utsalgslokale for sykler, krukker og store møbler. I løpet av året ble 150 sykler, som hadde blitt levert til gjenvinningsstasjonene og reparert ved hjelp av intern kompetanse, solgt på markedet.

Samme måned inngikk BIR Nyverdi samarbeid med den ideelle organisasjonen Give Music a Chance – Norway. Organisasjonen har som formål å reparere brukte musikkinstrumenter og utstyr til donasjon til barn og unge, i hovedsak i utviklingsland og konfliktsone, men også til lokale sosiale prosjekter i bergensregionen. I løpet av 2023 har nærmere 130 instrumenter blitt reddet på våre gjenvinningsstasjoner til Give Music a Chance sitt formål.

I 2023 har BIR levert hvitevarer fra Espehaugen, Salthus og Askøy gjenvinningsstasjon til reparasjon hos Elektrotec på Askøy. Dette er hvitevarer som opprinnelig ble innlevert som EE-avfall til våre gjenvinningsstasjoner. Elektrotec henter og reparerer hvitevarene som

de videregir i markedet med to års garanti. Over ti tonn hvitevarer fikk nytt liv gjennom samarbeidet med Elektrotec.

Gjenvinning av tørkepapir og oppsirkulering av matressurser

BIR Bedrift satte i 2023 i gang et samarbeid med NorEngros, Essity og Bramidan om å gjenvinne tørkepapir i stedet for å sende det til energigjenvinning. Dette vil redusere CO₂-avtrykket med minst 40 prosent, sammenlignet med tørkepapir som går til forbrenning. Det vil også kunne redusere restavfallsmengde hos enkelte næringskunder med minimum 15 prosent.

BIR Bedrift har etablert selskapet Ommat Matressurs AS. Selskapet skal jobbe dedikert med oppsirkulering av matressurser med mål om å optimalt bevare kvaliteten på ressursene og omdanne matressurser til nyttige råvarer for videre produksjon. Ommat Matressurs samler inn vegetabiliske matressurser fra en rekke kilder, inkludert engroskunder, fruktlagre og industribedrifter.

I 2023 fikk også BIRs husholdningskunder tilbud om utsortering av matavfall. I dag behandles dette matavfallet på Jæren. Fra 2026 vil vi ha vårt eget biogassanlegg på Voss, hvor matavfall og kumøkk vil brukes til produksjon av biogass og biogjødsel.

Materialgjenvinning og produksjon av strøm og fjernvarme

BIR Ressurs fikk etter omorganiseringen i 2022 ansvaret for all videre behandling av husholdningsavfallet i BIR. BIR Ressurs sørger for bærekraftige løsninger ved å ta hånd om og skape verdier av alt avfallet BIR samler inn. Alt som kan materialgjenvinnes og er utsortert, sendes videre til produksjon av nye produkter. Restavfallet utnyttes til produksjon av strøm og fjernvarme i Bergen. Forbrenningsanlegget har en viktig rolle i den sirkulære økonomien siden forbrenning er den mest bærekraftige behandlingsformen for det avfallet som ikke sorteres til materialgjenvinning eller ombruk. Bunnasken fra forbrenningsanlegget transporteres ut til vårt svært avanserte metallsorteringsanlegg på Mjelstad i Osterøy kommune. Her tar vi ut metall fra bunnasken og selger det som råstoff til nye produkter.

Året som gikk

Januar

Magne Eikås er fra 1. januar 2023 konstituert som daglig leder i Norsk Riving. Han er byggingeniør med ferdypning i konstruksjonsteknikk og har vært ansatt som prosjektleder i selskapet siden desember 2020.

Fra 1. januar må næringslivet i Voss, Ulvik og Eidfjord sortere ut matavfall. Dette er et resultat av EU-krav og gjelder alle virksomheter som har det som defineres som husholdningslignende avfall.

Den 30. januar overtar BIR formelt vårt nye administrasjonsbygg på Lungegårdskaia 42 fra entreprenøren Veidekke. Bygget blir nytt hovedkontor for BIR.

Etter tre populære julemarkeder i desember 2022, får ombruksmarkedet i Møllendalsveien 40 nå fast åpningstid hver tirsdag klokken 14–19. Første åpningsdag er det rundt 100 betalende kunder. Varene er gjenstander kunder hadde planlagt å kaste som restavfall, og som kundeveilederne på gjenvinningsstasjonene har reddet fra å havne i containerne.

Flere branntilfeller oppstår hos BIR Bedrift, blant annet et med store stikkflammer under kverning i den nye sorteringshallen, fordi en kunde har kastet noen små bokser med propan i en container. Industrivernet er heldigvis raskt på plass med effektiv slukking.

I forslag til ny klimastrategi foreslår byrådet i Bergen at det viktigste tiltaket for å redusere energibruken vil være å installere karbonfangst ved BIRs forbrenningsanlegg i Rådalen. Byrådet er tydelige på at staten må bidra til å finansiere investeringen.

BIR Husholdnings arbeid med å elektrifisere bilparken fortsetter. Selskapet får overlevert de første to av i alt tolv nyinnkjøpte Volvo-ellastebiler. Takket være disse, kan vi blant annet tømme de fleste matavfallsspann i Bergen fossilfritt. Med den nye leveransen på tolv elektriske lastebiler, vil 30 prosent av bilparken til selskapet være elektrisk.

BIR Voss Hardanger, Hardanger og Voss Næringshage og Voss Sparebank lanserer et nytt gjenbruksstipend som skal løfte frem nyskapende idéer rundt gjenbruk hos gründere og virksomheter. Midlene skal hjelpe virksomheter økonomisk til å realisere idéene, og hjelpe dem å drive mer bærekraftig og fremtidsrettet.

Som en del av sammenslåingen av BIR og IHM, jobber vi med å realisere et biogassanlegg på Voss. Anbudskonkurransen er nå i gang for produksjonsanlegget. De totale kostnadene til biogassanlegget er på rundt 300 millioner kroner. Dette er den største industrisatsingen på Voss noensinne. Biogassanlegget skal gjøre matavfall og kumøkk om til kraftig biogass og næringsrik gjødsel.

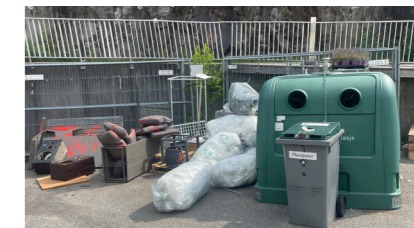
Februar

Dekk, kanner, en madrass og en kjølebag med uåpnet øl og brus er blant det som er å finne ved hyttecontainerne i Skarholmvegen på Askøy. Det har vært problemer med forsøpling her i lang tid. BIR rydder på hentestedet og oppfordrer alle som ser folk dumpe ting på hentestedet om å rapportere det til oss.

BIR deltar på «Om i morgen» sin bedriftskveld for realfagsstudenter ved UiB, hvor temaene er teknologi, hav og bærekraft. Over 250 studenter er påmeldt, og mange er nysgjerrige på hva man kan jobbe med i BIR.

I samarbeid med Bymiljøetaten i Bergen kommune, gjennomfører BIR flere tiltak for å redusere forsøplingsproblematikken i Bergen sentrum.

Fra februar og ut august tar vi gratis imot ødelagte tekstiler på gjenvinningsstasjonene på Askøy og i Salhusvegen. Tilbudet er del av et nasjonalt utviklingsprosjekt – koordinert av Mepex – for å få kunnskap om hvilke fremtidige ordninger som skal etableres for sortering og mottak av ødelagte tekstiler. Innen 2025 er alle kommuner pålagt å ha en innsamlingsordning for tekstiler. Før det ønsker man også å finne ut hvordan de kan gjenbrukes og gjenvinnes.

BIRs første bærekraftsstrategi er på plass. Den støtter opp under konsernstrategien og konkretiserer vår tilnærming til bærekraft. Strategien gjelder for hele BIR-konsernet, og bærekraft skal være integrert i alt vi gjør. Det er definert fire fokusområder: ta miljø- og klimaansvar, skape verdi av ressurser, sikre ansvarlig styring og drift, og utvikle folkene og kulturen.

På oppdrag fra Bergen kommunes kontrollutvalg, gransker revisjonsselskapet BDO hvordan kostnadene med å bygge bossnett i Bergen sentrum fordeles på innbyggerne i alle BIR-kommunene. Problemstillingen har vært fremmet for alle beslutningsnivåer i BIR, og konklusjonen er at BIRs prispolitikk om like priser for likeverdige tjenester fungerer tilfredsstillende.

Tolv ungdomspolitikere fra syv partier besøker forbrenningsanlegget i forbindelse med «Kraftdag i Bergen» som arrangeres av NHO og Fornybar Norge. Her får de omvisning og faglige innlegg om blant annet BIRs arbeid mot forbrenningsavgiften og viktigheten av plass og finansiering for karbonfangstanlegg i Rådalen.

Mars

BIR flytter inn i nytt, grønt signalbygg i Bergen. Mange medarbeidere har sin første arbeidsdag i administrasjonsbygget på Lungegårdskaien 42 den 6. mars, og 9. mars er det offisiell åpning av bygget.

Kontordelen er Breeam Nor Excellent-sertifisert, og det er miljøvennlige løsninger som fjernkjøling med vann fra byfjorden, solceller, plantevegger og takhage med biehotell. Møbler og interiør er tatt med fra det gamle hovedkontoret, og det er benyttet ombruksspesialister til å fornye og tilpasse dette, slik at det passer i det nye bygget.

På gateplan er det et visningsenter som etter hvert vil romme ulike utstillinger gjennom året. Bossnetterminalen i første og andre etasje av bygget er utgangspunktet for plasseringen. Terminalen blir satt i drift høsten 2023.

– Vi fått et nytt og flott miljøvennlig bygg der vi skal ta vare på historien til BIR samtidig som vi fornyer oss og skaper gode produkter og tjenester til våre kunder og godt arbeidsmiljø for våre medarbeidere, sier konsernsjef Borghild Lekve.

Mars

Nå har de aller fleste BIR-kunder med eget restavfallsspann fått tilbud om matavfallsspann, og oppslutningen ligger på rundt 30 prosent. Askøy er siste kommune ut, og øyen deles i to for å teste ut leveringsordning med matavfallscontainere fremfor enkeltspann i den mest befolkningstette delen av kommunen.

Over hundre medarbeidere i BIR Nyverdi samles til fagdager, hvor hovedtema er det nye mandatet for selskapet, og målet er å sikre forståelse for mandatet og oppgavene knyttet til ombruk, sirkularitet, bærekraft og analyse.

En familiemann i Fana vinner 10 000 kroner i returkartonglotteriet. Hvert år trekker Grønt Punkt Norge ut 124 vinnere fra hele landet, som kontaktes av sitt lokale renovasjonsselskap. Det deles ut 120 premier på 10 000 kroner og fire premier på 100 000 kroner.

John Gaute Kvinge, daglig leder i BIR Husholdning, deler selskapets erfaringer med elektriske renovasjonsbiler på frokostmøte om grønn tungtransport i regi av NHO Vestlandet og Vestland fylkeskommune. En av de største utfordringene er lademuligheter i områdene hvor renovasjonsrutene kjøres. BIR Husholdning har selv investert i to egne hurtigladere, men det er ingen offentlig tilgjengelige hurtigladepunkt for tungtransport i regionen, og det ønskes at det offentlige legger til rette for arealtilgang til tilbydere av ladeløsninger for store kjøretøy.

I desember 2022 besøker elever fra tiende trinn ved Kjøkkelvik ungdomsskole Møllendal gjenvinningsstasjon og ombruksmarkedet i Møllendalsveien 40. Elevene, som tar faget design og redesign, henter noen tremøbler og trevirke som er lagt til side til dem, som ellers ville blitt kastet. De neste åtte ukene jobber de med å lage nytt av gammelt, og i mars mottar vi bilder av resultatet: robot, skjærefjøl, bordbrikke, dorullholder, sverd, kniv, bokstøtte, Pokémon-figur, tannkremholder, klemme, bokhylle og boks med lokk.

Norsk Riving og BIR Bedrift er sentrale bidragsyttere i et ambisiøst Proptech-prosjekt om ny materialstrøm for brukte ventilasjonskanaler og kabelgater. Selskapene har deltatt med erfaringer og innspill til utfordringer og avklaringer, og en pilot startes for å gjennomføre en komplett handelsreise for ombrukskanaler – demontering, mellomlagring, bearbeiding, nykjøp via grossist og montering. Norsk Riving deltar både med ombrukskartlegging og demontering.

BIR, IHM og Næringshagen Voss og Hardanger arrangerer bioparkkonferanse i forbindelse med Vossdagene. Som en del av sammenslåingen av BIR og IHM, jobber vi med å realisere en biopark i tilknytning til biogassanlegget. Målet med konferansen er å skape engasjement og forståelse for hva det innebærer å få frem gode løsninger i bioøkonomien.

April

Den 20. april beslutter BIRs konsernstyre å investere i et biogassanlegg på Voss. Total investeringsramme for prosjektet er 370 millioner kroner, inkludert Enova-støtte og tomt.

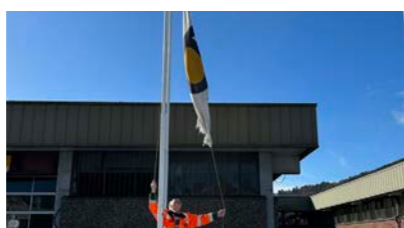
Omtrent to år etter at stortingsrepresentant og tidligere byrådsleder Lubna Jaffery la ned grunnsteinen på Lungegårdskaien 42, er hun på omvisning i bygget som har reist seg.

Nå er det gått litt over et år siden BIR Husholdning flyttet inn i bygget på Espehaugen 52. Medarbeidere og konsernstyret samles for å markere jubileet.

Pensjonistene har første samling i det nye BIR-bygget på Lungegårdskaien 42.

Etter 22 år som hovedkontor for BIR, blir BIR-flagget i Conrad Mohrs veg 15 firt for aller siste gang.

BIRs idrettslag IL Reno deltar på vårserien i frisbee-golf i regi av Vestland Bedriftsidrettskrets.

Med nytt skoleopplegg på forbrenningsanlegget, inviterer vi nå tilnærmet like mange elever på besøk på to uker som det vi før klarte på et helt skoleår. Elevene blir tatt med på en reise gjennom anlegget – fra kontrollrommet til ovnen.

Vårdugningsperioden er i gang, og tradisjonen tro stiller BIR-medarbeidere til dugnad for å rydde i nærområdet rundt arbeidsplassen. Ettersom hovedkontoret er flyttet til sentrum, gjennomføres vårdugnaden for første gang i området rundt Lungegårdskaien 42 og Store Lungegårdsvann.

Ombruksmarkedet i Møllendalsveien 40 utvider med nytt utsalgslokale for sykler, krukker og store møbler. Dette fører til en tredobling i mengden ombruksvarer som normalt sett går ut av markedet per uke – total vekt denne åpningsdagen er 1295,5 kilo. Siden oppstarten av ombruksmarkedet på senhøsten 2022, har vi hatt 19 åpningsdager, og totalt har vi levert ut ti tonn ombruksvarer fra markedet.

Mai

Salhusveien gjenvinningsstasjon er blant postene på det årlige russerebusløpet. Det er 82 biler innom stasjonen, hvor bospannløp og teorioppgaver står på programmet.

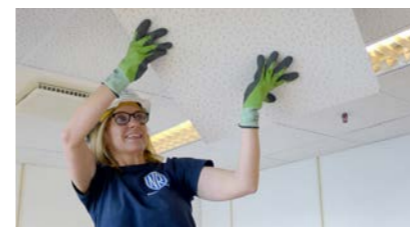
Renholdsverkets arbeiderforening (RAF) deltar på 1. mai-markeringen i Bergen. RAF går i toget hvert år, og i år opprettholdes tradisjonen av 14 medarbeidere.

En glad familiemann fra Bergen stikker av med hovedgevinsten på 100 000 kroner i returkartonglotteriet.

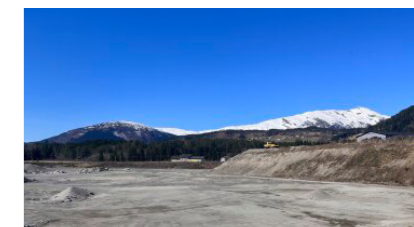
Det finske selskapet Suomen Biovoima Oy får kontrakten for å bygge BIRs biogassanlegg på Voss. Selskapet vil levere fremtidsrettede og innovative løsninger, og det vektlegges spesielt at de kan produsere høyverdig biogass og at kravet til biogjødselen som produseres er at den skal være renere enn det som er kravet i dagens regelverk.

Brukte takplater blir til nye gullruter på Gullruten 2023. Bærekraftig scenografi er et tema Gullruten nå hensyntar, og Norsk Riving får jobben med å demontere himlingsplater fra kontorlokaler på Øyrane Torg, som deretter males i gulldekormaling av Signo Dokken. Det har høy miljøverdi å bruke himlingsplater av gips eller mineralull om igjen. For disse 200 himlingsplatene sparer vi 78 kilo CO₂-ekvivalenter.

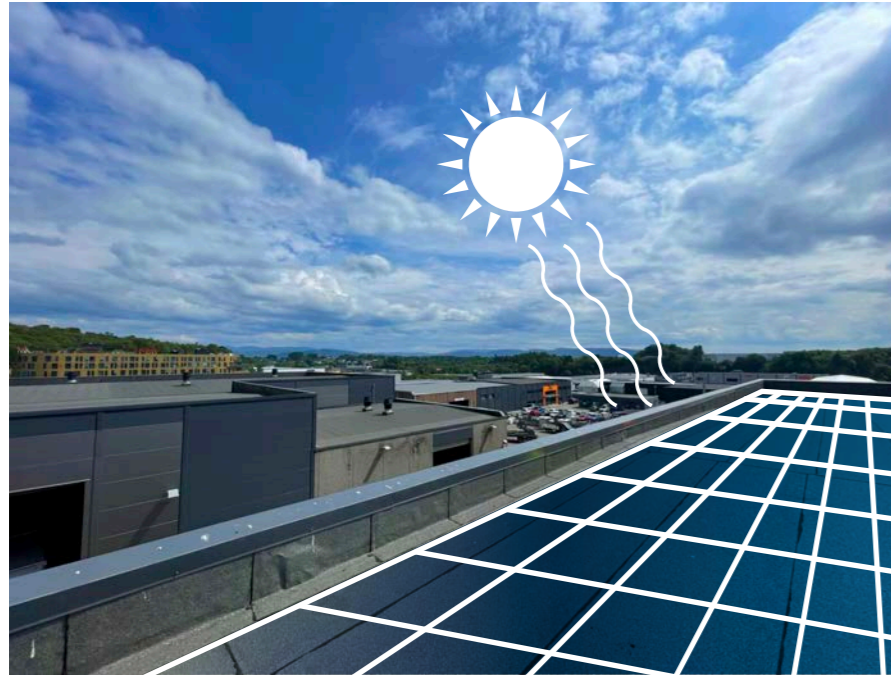
Fjerde kull er i gang med Sirkulærskolen, som arrangeres i regi av Ekspertgruppe Sirkulær i Bergen Næringsråd sammen med Knowit Experience, NORCE, Innovasjon Norge, PwC Bergen og BIR. Deltakerne lærer hvordan de kan rigge bedriften for å møte nye krav og får kunnskap for å finne nye bærekraftige, sirkulære forretningsmodeller i egen virksomhet.

Den 12. mai signerer BIR avtale om kjøp av arealet IHM disponerer i dag, samt areal der NOBI tar ut grus. Det er i tråd med vår eierstrategi og det er en stor fordel å eie grunnen der vi skal investere så mye som det er tenkt i fremtiden. Tomten er stor nok til både det planlagte biogassanlegget og biopark. BIR signerer også en leieavtale på «Flagebygget», og skal leie dette i en periode, for deretter å ha opsjon på kjøp av bygget.

Juni

Eviny og BIR etablerer et felles selskap for å bygge solanlegg på lokasjonene til BIR Bedrift. Det nye selskapet får navnet BIR Bedrift Energi AS. Eviny Termo og BIR Bedrift eier halvparten hver. I tillegg til solanlegg, kan det også være aktuelt med andre former for lokal energiproduksjon. Totalt areal på BIR Bedrifts tre bygg på Lønningshaugen er 6 500 kvadratmeter, som vil si at dette vil bli et av de største solanleggene i Bergen. Planlagt installert effekt på solanlegget er like under 1 MW, og årlig produksjon vil være om lag 770 000 kWh. Det tilsvarer årlig strømforbruk i rundt 50 boliger.

Det gjennomføres en undersøkelse av hvor mye BIRs kundeblad, Bossanova, leses av kundene. Resultatene viser at papirutgaven, som sendes ut i postkassene, trumfer alle de digitale kommunikasjonsflatene. 57 prosent av respondentene leser bladet. Bossanova er sammen med SMS-varsel den måten innbyggerne først og fremst ønsker å motta informasjon fra BIR.

Verkstedtjenestene på Espehaugen 52 rustes opp. For å utnytte investeringene og holde kjøretøy og utstyr i kontinuerlig drift, er det behov for et sterkere verkstedsmiljø som kan tilby bredere tjenester både internt og eksternt. Laget styrkes med fire mekanikere, blant annet BIRs første kvinnelige bilmekaniker. I tillegg blir det opprettet en ny stilling som innkjøps- og lagermedarbeider for å bedre strukturen rundt dette.

BIR Ressurs blir ISO-sertifisert. I mars 2023 blir en femdagers sertifiseringsrevisjon gjennomført, og 7. juni mottar selskapet sertifikatene for ISO 9001 og 14001.

Etter organisasjonsgjennomgang i 2022, blir det jobbet med organisasjonskultur i BIR. Prosjektgruppen legger frem sin sluttrapport med anbefalte tiltak som blant annet skal sikre at konsernet jobber målrettet samlet for å oppfylle overordnede mål.

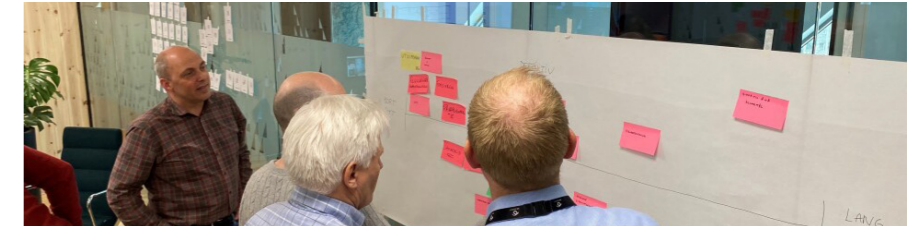

Indre Hordaland Miljøverk (IHM) blir en del av BIR-konsernet 1. juni, og selskapets navn endres samtidig til BIR Voss Hardanger. Selskapet blir et datterselskap til BIR AS, og den konkurranseutsatte delen inngår i BIR Bedrift. Sammenslåingen, og at BIR-konsernet har fått 30 nye medarbeidere, markeres på Voss 5. juni.

Juli

BIR Infrastruktur dømmes til å betale 25 millioner kroner til VE Anlegg for å ha hevet en storkontrakt i forbindelse med en graveentreprise på Nedre Nygård. Kontrakten dreide seg om utbygging av bossnettrør med seks bunkere for mellomlagringstanker.

Prosjektet «Digital transformasjon» staker ut veien inn i fremtiden for BIR. I løpet av våren har det blitt jobbet med å definere BIRs digitale ambisjonsnivå, som sikrer en helhetlig teknologisk utvikling og retning, og i juli legger prosjektgruppen frem sin sluttrapport. Fra høsten begynner arbeidet med prioriterte tiltak og delprosjekter for å nå ambisjonsnivået. Prosjektet er viktig for å opprettholde BIRs posisjon som et innovativt og fremoverlent konsern.

Ombruksmarkedet i Møllendalsveien 40 blir stadig mer populært. I uke 30 settes det besøksrekord med 870 besøkende. Siden uke 22 har det blitt solgt over 1 000 kilo varer hver uke. Til og med uke 28 er det levert 38 201 kilo med ombruksvarer fra gjenvinningsstasjonene til ombruksmarkedet, og det er solgt varer tilsvarende 11 301 kilo fra markedet.

August

Samfunnsbedriftene Avfall og ressurs arrangerer seminar om «Plastmilliarden» under Arendalsuka. Bente Gansum Daazenko, daglig leder i BIR Nyverdi, forteller om hvordan myndighetene undergraver produsentansvaret.

Tusenvis av studenter strømmer til for å gjøre gratiskupp når Sammen arrangerer gjenbruksfestival for studenter i Fantofthallen. BIR har bidratt med brukbare møbler og gjenstander som er samlet inn fra gjenvinningsstasjonene, som et supplement til det Sammen har samlet inn fra studenter ved semesterslutt.

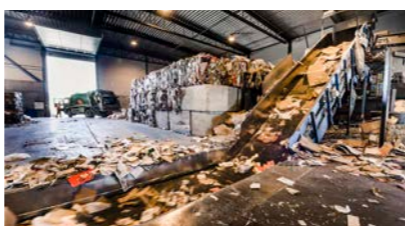
Når det ryddes på returpunktene, finner vi blant annet en fryseboks med deler av villdyr oppi i Samnanger, og i Arna finner vi en spesiell bod. I Bergen sentrum og sentrumsnære områder henter vi hver dag i løpet av året omtrent ti kubikkmeter avfall som er dumpet på returpunkt – avfall som ikke skulle vært levert der i det hele tatt.

Fra 7. august tester vi ut et nytt tjenestetilbud med en ny nettbasert bestillingsløsning for hjemmehenting av avfall. I testperioden tas det opptil 25 transportoppdrag per uke.

Den mobile gjenvinningsstasjonen som kjører i Bergen sentrum, dobler antall stoppesteder fra ett til to stopp per dag.

En ulmebrann oppstår i papirsorteringsanlegget til BIR Bedrift. Medarbeidere på stedet får slått ned mye av brannen før brannvesenet kommer, og brannvesenet får rask kontroll.

Bjerknessenteret, Universitetet i Bergen og Norsk klimastiftelse arrangerer Den store karbonløsningsdagen, hvor det blant annet diskuteres behov og insentiver for utslippskutt og karbonfangst og -lagring. BIRs konsernsjef Borghild Lekve holder foredrag om ren bossbrenning.

Flere politiske partier vil sette av offentlige midler til finansiering av karbonfangstanlegg i Rådalen. Venstre ønsker et spleiselag der staten tar halve regningen, altså 500 millioner kroner, og Bergen kommune og BIR deler på den resterende summen på 250 millioner kroner hver. SV vil gå inn for å sette av penger til prosjektering av karbonfangst i kommende statsbudsjett.

BIRs ombrukssatsing, biogassanlegg på Voss, karbonfangstanlegg i Rådalen og ladeinfrastruktur for store nullutslippskjøretøy står på agendaen når vi inviterer politikere og media til Gjenvinnerdagen på ombruksmarkedet i Møllendalsveien 40. De får omvisning i lokalene, og oppfordres til å bidra til sirkulær økonomi ved å stille krav om at det skal finnes lokaler i Bergen sentrum som skal brukes til ombruk og reparasjon.

September

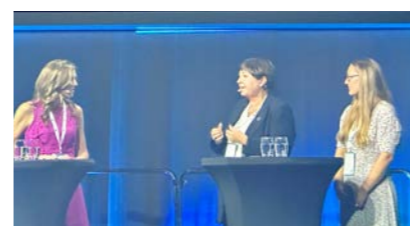
En planke er kastet i et bossnedkast og blokkerer det ene hovedrøret til bossnettet, slik at kunder ikke får kastet papp, papir og plast på to døgn. Dette er første gang på de åtte årene bossnettet har vært i drift at det skjer en blokkering av denne skalaen i bossnettet.

To BIR-medarbeidere sendes til legevakten etter at et elektrisk løperhjul tar fyr i bagasjerommet på en varebil. Løperhjulet er hentet inn på et returpunkt, og de er på vei til gjenvinningsstasjonen i Møllendalsveien når det tar fyr. Medarbeiderne puster inn røyk, men blir ikke alvorlig skadet.

BIR deltar på Innovasjonsuken OPP, og inviterer til omvisning og foredrag i nybygget på Lungegårdskaien. Deltakerne får høre om innovasjonsarbeid i BIR, innsikt fra ombrukssatsingen og arbeid med bærekraft, samt satsingen på bioressurser i bioparken på Voss.

BIR deltar på Avfall Norges årskonferanse. Kommunikasjonssjef Eva Skjold deltar i samtale om status for det sirkulære Norge.

BIR Bedrift deltar i bedriftsserien i golf før første gang. Laget kommer til finalen, og ender på 8. plass av 26 lag totalt i serien.

Lørdag 30. september deltar 36 spreke BIR-medarbeidere på Stoltzkeivlen Opp.

Innovasjonsboka – fornyselsens kunst blir utgitt. BIRs kompetansemiljø og dyktige medarbeidere blir stadig lagt merke til av innovasjonsmiljøer, og i 2020 fikk BIR forespørsel om å være med å utarbeide boken. Flere BIR-medarbeidere har bidratt med tekster og innspill, og noen er med som tegneseriefigurer i boken, da et av BIRs innovasjonsprosjekter – historien om hvordan Carrot ble til – er illustrert.

Oktober

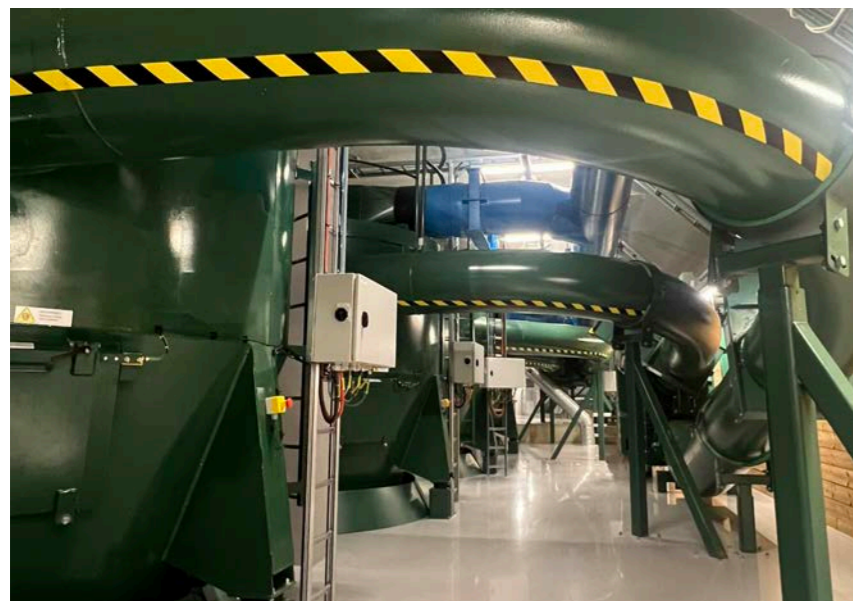

Onsdag 4. oktober åpner en ny del av bossnettet, som er tilknyttet den nye terminalen på Lungegårdskaien. Nå kan enda flere beboere i Bergen sentrum ta bossnettet i bruk!

Den nye delen av bossnettet dekker området Tårnplass, Valkendorfgaten, Strandkaian, Vågsbunnen, Marken, Nygårdstangen og nedre Nygård. Beboere i Marken, Veversmauet og Nordre Grønnevollen er de første som får tilgang til bossnedkast, men i 2024 vil tusen nye husholdninger bli inkludert. Totalt har den nye delen av bossnettet kapasitet til over 4 000 husholdningskunder.

BIR Infrastruktur står for utbyggingen av bossnettet, som er utviklet av Envac, og samarbeid i Graveklubben har vært avgjørende for å få realisert bossnettet. Bossnettet erstatter hundrevis av bossspann og bidrar til økt kildesortering. Bossnettet har stor betydning for brannikkerheten i et tettbebygget trehusområde, fører til færre bossbiler og tungtrafikk i sentrum, og det blir mindre mat til rotter og måker.

Åpningen markeres med omvisning i bossnetterminalen for mange av BIR Infrastrukturs samarbeidspartnere, før trommeslagere fra Markens Bataljon leder an bort til den offisielle åpningsmarkeringen i Marken i regi av Bergen kommune. Her blir bossnedkast avduket, og Ruth Grung, byråd for klima, miljø og byutvikling, får æren av å kaste den første bossposen.

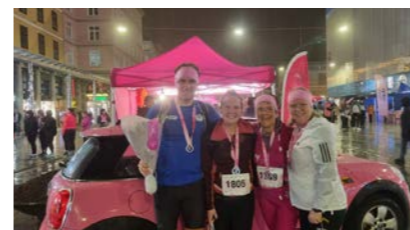

Regjeringen foreslår å øke avgiften på avfallsforbrenning fra 476 kroner til 882 kroner per tonn CO₂-utslipp – en økning på 85,3 prosent. Dette vil utgjøre en årlig kostnad på 104 millioner kroner for BIR, noe som vil gjøre det vanskelig å delta i finansiering av et karbonfangstanlegg. På denne måten virker forbrenningsavgiften slik at den motvirker reduksjon av CO₂.

BIR ender opp på en andreplass sammenlagt i årets sesong av TI på Topp, som arrangeres av Bedriftsidrettskretsen. Totalt 13 ivrige BIR-medarbeidere sjekket inn på til sammen 511 turmål.

Oktober

Åtte BIR-medarbeidere deltar på Rosa Sløyfe-løpet i Bergen og bidrar til å støtte brystkreftsaken.

To av prosjektpartnerne i EU-prosjektet HOOP, RdA og Bax & Company, besøker BIR for å få innblikk i de sirkulære bioprosjektene som er valgt ut i bergensregionen. De får presentasjoner om Ommat, Greentech Innovators og Invertapro, og får høre om konseptet og ambisjonene for etablering av bioparken.

Fredag 13. oktober sendes Norge Rundt fra ombruksmarkedet i Møllendalsveien 40. Programmet er tatt opp over to dager på gjenvinningsstasjonen i Møllendalsveien 31 og på ombruksmarkedet.

BIR Bedrift fyller 25 år 12. oktober. Dagen markeres med fest på lageret og avduking av ny sorteringsmaskin.

BIR Bedrift stikker av med Innovasjonsprisen og Tannhjulprisen under Retura-dagene, som arrangeres på Hurdalssjøen Hotell. Innovasjonsprisen blir tildelt for BIR Bedrifts satsing på oppsirkulering av matressurser, solcelleanlegg på takene og nullutslipp i bilparken og på anlegget. Tannhjulprisen tildeles en medarbeider som gjør en stor jobb i det «skjulte» for å holde maskineriet i gang, og prisen går til salgs- og kundeansvarlig Siv Vikstrand Asphaug.

Det gjennomføres industriverndag på anlegget til BIR Bedrift, hvor det trenes på hva som skal gjøres ved brann eller personskaade. Først trenes det på slangeutrulling, samt å få på vann på kortest mulig tid. Deretter gjennomføres en øvelse i førstehjelp.

BIR får 23 millioner kroner i Enova-støtte til biogassanlegget på Voss. Byggestart blir i andre kvartal 2024, og anlegget skal være klart i 2026.

Brukshallene på gjenvinningsstasjonene i Møllendalsveien og på Askøy åpner i ny drakt. Brukshallene er oppgradert og pusset opp, og har fått separat innlevering av gjenstander til ombruk. Det som kommer inn blir gjennomgått og kvalitetssjekket, og alt blir veid for å få kontroll på hvor mye som går ut igjen til ombruk. I Møllendalsveien settes hele 1040 kilo med ombruksvarer frem til nyåpningen. Av BIRs ti gjenvinningsstasjoner har fem nå blitt oppgradert, og det arbeides med å få på plass samme løsning på alle gjenvinningsstasjoner i løpet av 2024.

BIRs kundesenter sikrer seg en sterk sølvplassering når prisen «Årets servicebedrift» deles ut under Kundeservedagene 2023. Totalt er 38 selskaper med i konkurransen, hvor kundeveilederne gjennom 15 anonyme telefonhenvendelser blir testet i evne til å lytte, kommunisere og løse oppgaver.

November

Gjenbruksuken 2023 arrangeres 18.–24. november i regi av BIR og Bergen kommune. Med på laget har vi 45 medarrangører, og uken består av over 60 inspirerende gjenbruksaktiviteter, i tillegg til Grønn lørdag med mange spennende boder i telt på Torgallmenningen.

I løpet av uken viser vi frem mangfoldet vi har å by på innen gjenbruk og bærekraftig forbruk i vårt lokalmiljø, og hvordan man på en enkel, morsom og meningsfull måte kan forbruke mindre. Det arrangeres reparasjonsverksted, gjenbruksmarked, matredding, sykkelverksted, byttedager, glass- og metallverksted, symaskinkurs, moteshow og mye mer.

BIR stiller med to egne arrangementer: ombruksjulemarked og foredrag med «Personal Lopper» Janne Kristiansen. I tillegg bidrar en rekke av Bergens kaféer og kiosker ved å tilby kafferabatt til kunder som tar med egen kopp.

BIR Infrastruktur er vertskap for nettverkssamlingen for helhetlige avfallsløsninger, i regi av Norsk Kommunalteknisk Forening. På samlingen deltar representanter fra Lørenskog kommune, Oslo kommune, Attvin, Romerike avfallsforedling og Follo REN. De får blant annet presentasjoner av BIRs avfallsløsninger og omvisning i bossnetterminalen og resten av bygget på Lungegårdskaian 42.

BIR Husholdning og BIR Voss Hardanger samler seg til fagdag på Voss. Her får sjåførene blant annet teste ut kjøretøy på glatt veibane.

I forbindelse med planer for biogassanlegget på Voss, testes et avansert forbehandlingssystem for matavfall ved forbrenningsanlegget i Rådalen. Konseptet til biogassanlegget er å produsere biogass gjennom forråtnelse av en kombinasjon av matavfall og kumøkk, for så å videreforedle bioresten til gjødselprodukter. Biovoima Oy, hovedleverandør av biogassanlegget, og Mavitec, leverandør av forbehandlingssystemet, gir en demonstrasjon av teknologien som skal sikre biorestens kvalitet.

Mange BIR-medarbeidere blir med på November-kampanjen og lar barten gro for å øke bevisstheten om menns helse. BIR donerer også penger til kreftsjaken.

Desember

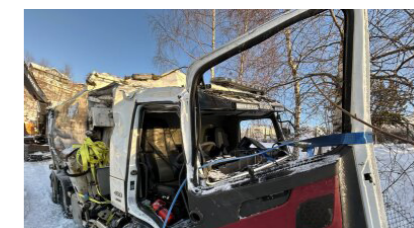
BIR Husholdning blir servicepartner for Strømbergs AS. Avdeling for verkstedtjenester vil dermed utføre service og reparasjoner på alle de nedgravede anleggene de leverer i BIR-kommunene, og i tillegg bidra med installasjon av containere i betongbrønner. At BIR blir tidligere involvert, gjør at vi raskere kan avdekke feil og mangler før funksjonstest, at kunder får raskere hjelp og at innsamlingsavdelingen får hentet avfall fra disse avfallsløsningene.

BIR inviterer til markedsdialog med potensielle samarbeidspartnere for å utnytte den tørre bioresten fra biogassanlegget på best mulig måte. Samarbeidet kan involvere oppgradering av råstoff fra biogassanlegget til fullverdig gjødselvarer, produktutvikling for privatmarkedet og salg.

Alt er i rute for biogassanlegget på Voss. Det jobbes med å sikre at kundene i bergensområdet skal bli flinke nok til å utsortere matavfallet sitt, slik at vi får inn nok matavfall.

Det skjer to utforkjøringar på Voss og i Ulvik på grunn av glatte veier og krevende føreforhold. Den ene sjåføren blir sendt til legevakten for en sjekk, og den andre til sykehus. Etter forholdene går det bra med begge sjåførene.

Holdningsskapende arbeid

Gjennom å skape dialog og møteplasser, bygger vi gode miljøholdninger. Vi opplever et økende miljøengasjement i samfunnet, som gjør det enda enklere å nå ut til både elever og kunder med våre budskap. 2023 var et aktivt år med flere miljøarrangementer, vellykkede ryddedugnader, undervisningstilbud og gode samarbeid.

Gjenbruksuken

Sammen med Bergen kommune og en rekke medarrangører, arrangerte vi Gjenbruksuken 18.–24. november. Uken besto av over 60 arrangementer, i tillegg til Grønn lørdag med mange spennende boder i telt på Torgallmenningen. I løpet av uken fikk vi vist frem mangfoldet vi har å by på innen gjenbruk og bærekraftig forbruk i vårt lokalmiljø.

Populære insekter

Gjennom hele året har vi hatt to insektfarmer, der vi kan følge med på melbillenes fascinerende forvandling fra egg til larve, før de pupper seg i noen uker og blir til små biller. Insektfarmene blir lånt ut til skoleklasser, vanligvis i en eller to uker. Det har uten tvil vært en ny og interessant erfaring for elever og lærere. Vi har også hatt insektfarmer og smaksprøver med oss på noen arrangementer i 2023. Det er fremdeles stor interesse fra små og store til å stifte nærmere bekjentskap med insektenes spennende og viktige liv, og samtidig få smake på dem og det som regnes som bærekraftig mat og helsebringende proteiner.

Samarbeid med Ungt Entreprenørskap Vestland

BIR er representert i styret til Ungt Entreprenørskap Vestland. I tillegg til å bidra nasjonalt med strategiarbeid, bidro vi på høsten lokalt med veiledning og juryarbeid til vestlandsmesterskapet i Ungt Entreprenørskap. Vi utarbeidet et oppdrag som handlet om å redusere forbruket og håndtere økende avfallsmengder. På VilVite veiledet vi elevene gjennom dagen, hvor de jobbet i grupper og presenterte sine løsninger for oss. Det var inspirerende å se den unge generasjonens engasjement og kreativitet i møte med samfunnsutfordringer innenfor bærekraft.

BIRs dugnadsaktivitet i 2023

Askøy, Bergen, Bjørnafjorden, Kvam, Osterøy, Samnanger og Vaksdal: I BIR sine eierkommuner Askøy, Bergen, Bjørnafjorden, Kvam, Osterøy, Samnanger og Vaksdal, ble det registrert 190 strandryddedugnader i 2023. Dugnadene er registrert på henholdsvis bir.no (20 dugnader) og ryddenorge.no (170 dugnader).

Det ble samlet inn ca. 20 tonn marint avfall av 2 629 frivillige. På våre gjenvinningsstasjoner tok vi imot 480 sekker med marint avfall, og i tillegg hentet bossbiler 848 dugnadssekker på rute, totalt 1 328 sekker med marint avfall.

BIR arrangerte fem strandryddinger i løpet av året: to rundt Store Lungegårdsvann, en ved Sælenvannet, en rundt brofestet til Askøybroen og en i Kvam. Dugnadene ble gjennomført sammen med ulike skoler, et politisk parti og grunneiere.

I 2023 ble det også registrert 123 vårdugnader på bir.no. Flere av dem var knyttet til vassdrag, elver og strandsonen. Det ble levert inn 126 sekker til gjenvinningsstasjon, mens 17 sekker ble hentet på rute – totalt 143 vårdugnadssekker.

Eidfjord, Ulvik og Voss:

I BIRs eierkommuner Eidfjord, Ulvik og Voss ble det innmeldt 24 ryddeaksjoner på ryddenorge.no. Det ble registrert 7700 kilo avfall totalt. Sammen med Voss vidaregåande skule bidro BIR Voss Hardanger med transport for elever til Hardangerfjorden ved Oksenhalvøya i forbindelse med prosjektet Rein Hardangerfjord.

Undervisningstilbud

Mange skoler ser på BIR som en god kilde til kunnskap rundt bærekraft. På bir.no ligger en rekke temafilmer og tips til aktiviteter i skolene. Vi har også holdt foredrag på skoler og for ulike foreninger på forespørsel.

Etter ombygging på forbrenningsanlegget store deler av 2022, fikk vi anledning til å jobbe med et nytt konsept for omvisninger for fjerde trinn, som ble testet ut første gang våren 2023. Med flere omvisere og parallelle sesjoner, tok vi imot tilnærmet like mange elever på to uker som det vi før klarte på et helt skoleår. Elevene blir tatt med på en reise gjennom hele anlegget – fra kontrollrommet, hvor den store kloen er et høydepunkt, og ned til ovnen hvor restavfallet blir brent. I et evalueringsskjema de mottok etter besøket, ga lærerne opplegget en total score på fem av seks stjerner!

Sirkulærskolen

I 2023 var BIR for fjerde gang medarrangør av Sirkulærskolen sammen med Bergen Næringsråd, Knowit Experience, NORCE, Innovasjon Norge og PwC Bergen. Over 200 næringslivsledere i Bergen har nå gjennomført Sirkulærskolen og fått med seg matnyttig kunnskap om bærekraft og sirkulær økonomi, samt fått konkrete verktøy til hva de kan gjøre i det grønne skiftet. De har blitt godt kjent og etablert nettverk, noe som er helt avgjørende for å lykkes i sirkulærøkonomien.

Stand på Om i Morgen

Noen av BIRs nyutdannede medarbeidere sto på stand på Om i Morgen sin bedriftskveld for realfagsstudenter ved UiB i februar. Temaene var teknologi, hav og bærekraft. Over 250 studenter var påmeldt, og de fikk høre om hele konsernet og interessante og utfordrende prosjekter. I tillegg fikk de bryne seg på en konkurranse om CO₂-utslipp fra forbrenningsanlegget i Rådalen.

Gjenbruksfestival med Sammen

For andre år på rad samarbeidet BIR med studentsamskipnaden Sammen om å organisere gjenbruksfestival, der studentene kunne komme og hente ut gratis ting til hybelen. Gymsalen i Fantofthallen ble fylt opp med massevis av gratis møbler, kjøkkenutstyr og annet som nyinnflyttede studenter kan ha bruk for. BIR leverte 1,5 tonn gjenstander til festivalen, som vi hadde samlet opp til studentene gjennom et helt år på lageret til ombruksmarkedet i Møllendalsveien 40. I tillegg var det mange ting og møbler som studentene som flyttet ut før sommeren hadde levert inn til Sammen sitt lager.

Målet er at studenter, som har høy flyttefrekvens, skal kjøpe mindre nytt hver gang de flytter på seg ved at tingene får gå på rundgang og få et lengre liv. Blant det som er veldig populært er tørkestativer, bøtter og moppestativer, bilder, dekorgjenstander, elektronikk, hyller og andre småmøbler til hybelen. Det vi hadde til overs etter å ha levert til Sammen ble solgt på femkronersmarked på ombruksmarkedet.

Samarbeid med VilVite

BIR har i mange år hatt et tett samarbeid med VilVite. I VilVite sin LOOP-utstilling har Bossbanken og en modell av avfallspyramiden en sentral plassering. Bossbanken er en spørrelek om hvordan vi kan utnytte ressursene i avfall og ting vi ikke lenger har bruk for. I 2023 videreutviklet vi vårt felles læringsprogram for ungdom, som spesielt omhandler forbruk og bærekraft. VilVite, Bergen Næringsråd og BIR fikk også økonomisk tilskudd fra Vestland fylkeskommune til å utvikle et læringsprogram om sirkulær økonomi for næringslivet i regionen.

Selskaper i BIR

BIR og IHM har slått seg sammen

Indre Hordaland Miljøverk (IHM) ble en del av BIR-konsernet 1. juni 2023, og selskapet endret da navn til BIR Voss Hardanger.

BIR Voss Hardanger har dermed blitt et datterselskap av BIR AS, og næringsaktiviteten inngår nå i BIR Bedrift AS.

Gjennom sammenslåingen har BIR fått tre nye eierkommuner: Voss, Ulvik og Eidfjord.

BIR Voss Hardanger dekker et område på rundt 4 300 kvadratkilometer innenfor disse kommunene. Selskapet er ansvarlig for innsamling av avfall fra rundt 18 000 innbyggere, og totalt blir det samlet inn avfall fra rundt 8 000 husholdninger og 5 700 hytter.

Godt grunnlag for unikt samarbeid og grønn tjenesteutvikling

Prosessen rundt sammenslåing har blitt jobbet med siden 2022. Den 26. april 2022 ble det inngått en intensjonsavtale om sammenslåing. En viktig del av samtalen i forkant var et felles ønske og planer om å bygge biogassanlegg på Bjørkemoen på Voss.

– Samarbeidet vil gi økte muligheter for utvikling og effektiv drift. Vi kan oppnå synergier og gi et bedre kundetilbud til innbyggerne i eierkommunene. Et stort konsern har bedre mulighet til å gjennomføre tjenesteutvikling, digital transformasjon og andre miljøeffektive tiltak, sier Borghild Lekve, konsernsjef i BIR.

Eierkommunene i det tidligere IHM så også fordelene av at IHM ble en del av BIR. Samtlige vedtak om salg av aksjer til BIR var enstemmige i kommunestyre og formannskap i Eidfjord, Ulvik og Voss.

– Etter de innledende samtalen med BIR, ble jeg overbevist om at det var riktig for oss å slå oss sammen. Vi fikk et godt inntrykk av BIR og at de ikke var ute etter å sluke oss, men å samarbeide om utviklingen videre. Vi har møtt en gjennomgående positiv interesse fra medarbeidere, politisk miljø, presse og vossinger. Jeg ønsker BIR lykke til med virksomheten på Voss, sier Stein Kvarekvål, som var styreleder i IHM før sammenslåingen.

BIR Nyverdi AS

Hva er det viktigste selskapet oppnådde i 2023?

Året 2023 markerer det første hele driftsåret for piloteringsverkstedet i Møllendalsveien 40 i Bergen. På ombruksmarkedet har vi solgt 50 tonn varer, med et gjennomsnitt på 1 tonn per uke. Vi har etablert vellykkede tredjepartssamarbeid som fremmer ombruk og reparasjon, øker bevisstheten rundt opplæring og nødvendig kompetanse og legger grunnlaget for etablering av flere sirkulære strømmer i fremtiden.

Selskapet utarbeidet innsiktsrapporten "Overordnet plan for utvikling av gjenvinningsstasjonene", som gir viktig grunnlag for fremtidsrettede miljøparker og tjenestetilbud i eierkommunene. Basert på rapporten og annet innsiktsarbeid, har vi i andre halvår jobbet spesielt med ombruk ute på gjenvinningsstasjonene. Dette skal tydeliggjøre vår dreining mot en mer bærekraftig drift.

Hva gjorde selskapet i 2023 for å være en miljøpådriver?

BIR Nyverdi AS innehar rollen som bærekraftssekretariat for BIR. I 2023 vedtok BIR sin første bærekraftsstrategi, som setter retningen for konsernets bærekraftsarbeid. Strategien inneholder mål for å redusere negativ påvirkning på klima og miljø, samt øke positive sosiale og miljømessige påvirkninger. Arbeidet med å implementere strategien involverer alle selskapene og har resultert i en handlingsplan med klare mål og indikatorer.

I 2023 ledet vi også prosessen for resertifisering av BIRs hovedkontor som Miljøfyrtårn. For å sikre god kompetanse på alle nivåer i konsernet, etablerte selskapet en intern bærekraftsskole som i første omgang ga grunnleggende innføring i viktig rammeverk og kommende krav.

Selskapets formål

BIR Nyverdi AS er etablert som driftsselskap for å sikre BIR AS sin betjening av kunder på gjenvinningsstasjonene, i henhold til forurensningsloven § 30. Selskapet skal arbeide med utvikling av konsepter for ombruk og sirkularitet. Selskapet skal utarbeide bærekraftsstrategi og forestå bærekraftsrapportering på vegne av konsernet.

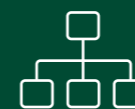
Styret

Borghild Lekve, styreleder
Ina Cathrin Stølen
Margrethe Bruarøy Sognnæs
Severin Lerheim Andreassen
Arild Fyllingsnes

Daglig leder: Bente Gansum Daazenko

Bente Gansum Daazenko har jobbet i BIR siden 2009, og har vært daglig leder i BIR Nyverdi siden 2015. Hun er utdannet Cand.scient. fra UiO. Hun har vært med på en rivende utvikling i interessen for miljø og avfall siden midten av 90-tallet, og hun har arbeidserfaring fra alle forvaltningsnivåene, herunder Klima- og miljødepartementet, Miljødirektoratet og nå BIR. Hun har også vært teknisk sjef i returselskapet RENAS AS.

Heleid datterselskap
av BIR AS

Stiftelsesår
2002

Årsverk
94

Sykefravær
5,6 prosent.

2,29 prosent kortvarig,
3,32 prosent langvarig.
(2022: 7,08 prosent)

Viktige tall

62 424 tonn
avfall ble tatt imot på
gjenvinningsstasjonene

10 tonn
hvitevarer fra gjenvinnings-
stasjonene fikk nytt liv

1 143 tonn
ombruksvarer ble reddet
på gjenvinningsstasjonene

50 tonn
varer ble solgt på
ombruksmarkedet

543 213 kunder
Antall registrerte besøkende
på gjenvinningsstasjonene.
12 % vekst fra 2022.

BIR Husholdning AS

Hva er det viktigste selskapet oppnådde i 2023?

I 2021 startet BIR et pilotprosjekt for å møte nasjonalt krav om matavfallsinnsamling fra 2023. BIR Husholdning fikk hovedansvar for å utføre utrulling av valgt løsning gjennom 2022. I løpet av første kvartal 2023 hadde alle BIRs husholdningskunder fått tilbud om utsortering av matavfall, enten ved bruk av egen matavfallsbeholder, fellesløsning i boligsameier og borettslag eller returpunktløsning på utvalgte steder i Bergen og på Askøy. Selskapets medarbeidere har gjort en solid innsats både med utplassering av oppsamlingsenheter og i innsamlingen. Ved oppstart var ordningen frivillig, og bare kunder som aktivt meldte seg på (ca. 30 prosent) fikk beholdere. For å nå myndighetenes krav og sikre store nok matavfallsmengder til BIRs biogassanlegg på Voss, må tilslutningen økes. Alle med egen restavfallsbeholder vil derfor få tildelt egen beholder for matavfall i 2024/2025.

Hva gjorde selskapet i 2023 for å være en miljøpådriver?

BIR Husholdning har mål om en 100 prosent fossilfri bilpark innen 2030. Selskapets første helelektriske renovasjonskjøretøy kom i 2018, og var basert på et ombygget dieselchassis. Markedet var umodent og lite utviklet, og først i 2022 var første generasjon elektriske tungbilchassis klare. BIR bestilte da 13 helelektriske renovasjonskjøretøy som ble satt i drift gjennom første halvår 2023. Ved utgangen av året hadde selskapet 16 elektriske renovasjonskjøretøy i drift, av totalt 60 kjøretøy.

I 2023 ble det bestilt fire elektriske og åtte biogassdrevne renovasjonskjøretøy for levering i 2024 og 2025. I forbindelse med at BIR etablerer biogassanlegg på Voss i 2025, er det naturlig at BIR Husholdning investerer i denne type fossilfrie kjøretøy. Matavfallet fra våre husholdningskunder vil da komme til nytte som drivstoff til deler av vår bilpark. Ved utgangen av 2024 vil nær halvparten av selskapets bilpark være fossilfri.

Selskapets formål

BIR Husholdning sin hovedoppgave er å sikre at alle husholdningskundene i BIRs eierkommuner får hentet avfallet sitt i samsvar med gjeldende renovasjonsforskrift, en forskrift som også forvaltes av selskapet. BIR AS har tildelt selskapet enerett for innsamlingen, med avtaleperiode ut 2035. Selskapet driver i tillegg et eget tungbilverksted og har ansvar for at egne biler og utstyr holdes i god og sikker stand. Selskapet tilbyr også verkstedtjenester i markedet.

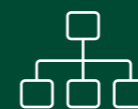
Styret

Borghild Lekve, styreleder
Annette Rognstad
Ove Knudsen
Terje Danielsen
Remi Rasmussen

Daglig leder: John Gaute Kvinge

John Gaute Kvinge har vært daglig leder i BIR Husholdning siden 2016. Han er utdannet siviløkonom fra NHH, og har tidligere lang fartstid fra bank- og finansbransjen, blant annet som konserndirektør i Gjensidige-gruppen. Han har også logistikk- og transportbakgrunn som administrerende direktør i Bergen Taxi.

Heleid datterselskap
av BIR AS

Stiftelsesår
2002

Årsverk
150

Sykefravær
7,47 prosent.

3,33 prosent kortvarig,
4,14 prosent langvarig.
(2022: 8,62 prosent)

Viktige tall

15 av 71
renovasjonsbiler er fossilfrie
(2022: 4 av 60 biler)

15,2 km/tonn
kilometer er kjørt per tonn
innsamlet avfallsmengde
(2022: 15,8 km/tonn)

3 595 401
beholdertømminger
(2022: 3 534 633)

Innsamlede avfallsmengder fra rutegående transport (tonn)

Avfallstype	2021	2022	2023
Restavfall	60 693	57 937	55 330
Matavfall	119	903	2 297
Papp og papir	12 199	11 278	10 390
Plastemballasje	2 048	1 961	2 117
Glass- og metallemballasje	4 982	4 937	5 109
Totalt	80 041	77 016	75 243

BIR Infrastruktur AS

Hva er det viktigste selskapet oppnådde i 2023?

Arbeidet med å overta eierskap for anlegg for å sikre funksjonelle anlegg i eierkommunene ble startet. I sammenheng med dette, startet også arbeidet med å sikre datafangsten.

BIR Infrastruktur har vært byggherre og hatt prosjektledelsen for kontor- og terminalbygget på Lungegårdskaien 42. Bygget ble overtatt i januar 2023, og i mars ble kontordelen tatt i bruk. Terminalen ble offisielt åpnet i oktober 2023, og samtidig ble første del av bosnettet (grønt område) tilknyttet denne terminalen tatt i bruk. Vi har opplevd en meget positiv utvikling i tallet på næringskunder som har valgt å ta i bruk bosnettet som sin avfallsløsning i dette området.

Hva gjorde selskapet i 2023 for å være en miljøpådriver?

Det settes høye miljøkrav ved anleggsentrepriser. Utslippsfrie maskiner og kjøretøy skal benyttes under utførelse av kontrakter.

Energooptimalisering er svært viktig ved drift av selskapets ulike anlegg.

BIR Infrastruktur deltar i EU-prosjektet ELEXIA. I prosjektet samarbeider BIR og 22 andre aktører, fra syv land, om å utvikle digitale verktøy som skal bidra til energioptimalisering og energiintegrering på tvers av sektorer. Pilotprosjektet i Bergen omhandler hvordan energisystemet vil være i det fremtidig utbygge Dokken. Prosjektet startet i 2022 og vil fortsette til 2026.

BIR Infrastruktur er sammen med resten av BIR-konsernet med i et tverrfaglig bærekraft- og analyseteam som jobber sammen i henhold til BIRs bærekraftsstrategi.

Selskapets formål

BIR Infrastruktur AS er etablert som driftsselskap for å sikre BIR AS sin utbygging og drift av bosnnett. Selskapet skal også kunne arbeide med utbygging og drift av annen infrastruktur. Selskapet er av allmennyttig karakter, men kan også drive forretningsvirksomhet ved utnyttelse av ledig kapasitet. Selskapet kan inngå samarbeidsavtaler eller delta i andre foretak dersom dette er hensiktsmessig for å oppfylle formålet. Selskapet kan kun gi utbytte av den forretningsmessige delen av virksomheten.

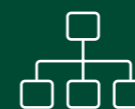
Styret

Borghild Lekve, styreleder
Jostein Ljones
Morten Straume
Carl Fredrik Larsen Nødtvedt

Daglig leder: Terje Strøm

Terje Strøm har ledet BIR infrastruktur siden 2014. Før den tid var han med å bygge opp Eviny Termo og avsluttet som utbyggingssjef i selskapet før turen gikk videre til BIR. Arbeidet med å bygge ut samfunns viktig infrastruktur har stått sentralt gjennom hele hans karriere. Gjennom sitt verv som nestleder i Norsk Kommunalteknisk Forening, har han også jobbet med infrastruktur – både i nasjonal og internasjonal sammenheng. Terje er utdannet elkraftingeniør innen høyspenningsteknikk og har senere bygget på med VS/energifag og styrekompetanse.

Heleid datterselskap
av BIR AS

Stiftelsesår
2007

Årsverk
16

Sykefravær
2,02 prosent.
1,35 prosent kortvarig
0,68 prosent langvarig.
(2022: 8,23 prosent)

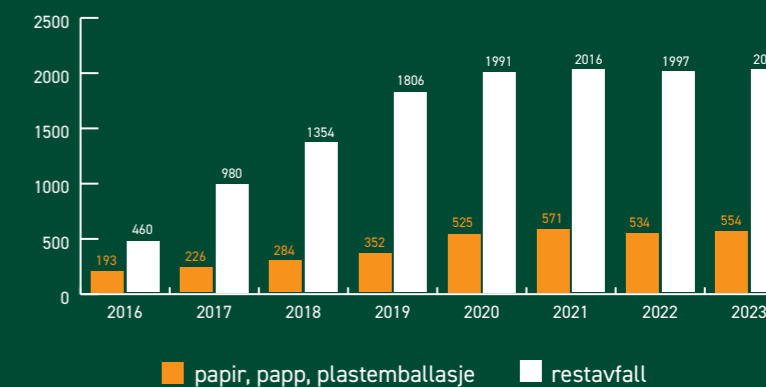
Viktige tall

9 758
husholdningskunder
av bosnettet

401
næringskunder
av bosnettet

1 421 489
lukeåpninger
i bosnettet

Avfallsmengder i tonn

BIR Ressurs AS

Hva er det viktigste selskapet oppnådde i 2023?

I 2023 ble hele virksomheten ISO-sertifisert innenfor standardene 9001 (kvalitet) og 14001 (miljø). Dette har det vært jobbet mot i flere år, og er et kvalitetsstempel på de systemene som BIR Ressurs har bygd opp for å ha kontroll på driften av bedriften og vår miljøpåvirkning.

BIR Ressurs er også en av fem partnere i «Klimakur for avfallsforbrenning – KAN». I 2023 har nettverket lansert håndbok for karbonfangst og -lagring for avfallsforbrenning, og BIR Ressurs har vært med i styringsgruppen for dette arbeidet.

Hva gjorde selskapet i 2023 for å være en miljøpådriver?

Vi har oppgradert et av rensesystemene på forbrenningsanlegget for å kunne møte nye, strengere utslippskrav til luft.

Vi har valgt å møte et fremtidig forbud mot PFAS-holdig brannskum ved å fase ut alt gjenværende fluorholdig skum i forbrenningsanleggets brannslukkestyr og gå over til et mer miljøvennlig fluorfritt brannskum.

BIR har et samarbeid med Nordnes Verksteder om ombruk av blant annet gamle tekstiler til nye produkter. BIR Ressurs har i 2023 donert større mengder arbeidstøy på grunn av en endring i hvilken type klær som benyttes på forbrenningsanlegget. Denne endringen ble gjort av sikkerhetsmessige grunner.

På bakgrunn av nye utsorteringskrav som kom i 2023, har forbrenningsanlegget innført utsortering av plastemballasje og matavfall, i tillegg til eksisterende løsninger for papp/papir og glass- og metallemballasje.

Selskapets formål

BIR Ressurs AS er etablert som driftsselskap for å sikre BIR AS sin mottaks- og behandlingskapasitet for avfall som er omfattet av forurensningsloven § 30. Selskapet kan også drive annen virksomhet i tilknytning til formålet. Selskapet kan inngå samarbeidsavtaler eller delta i andre foretak dersom dette er hensiktsmessig for å oppfylle formålet. Selskapet er av allmenntilgjengelig karakter, men kan også drive forretningsvirksomhet ved utnyttelse av ledig kapasitet. Selskapet kan kun gi utbytte av den forretningsmessige delen av virksomheten.

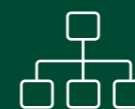
Styret

Borghild Lekve, styreleder
Sølvi Spilde Monsen
Morten Straume
Espen Andre Widding Møller

Daglig leder: Atle Tvedt Pedersen

Atle tok over rollen som daglig leder 1. oktober 2023, etter Ingrid Hitland som gikk av med pensjon. Atle har en doktorgrad i organisk kjemi fra Universitetet i Bergen. Han har vært forsker og hatt ulike lederstillinger i Borregaard, samt mange års erfaring fra ulike lederstillinger i Interpro og Orkla Foods Norge (tidligere Rieber & Søn, Toro). Han var fabrikkssjef ved Toro-fabrikken i Arna frem til han startet som driftssjef i BIR Ressurs i 2015.

Heleid datterselskap
av BIR AS

Stiftelsesår
2003

Årsverk
45,5

Sykefravær
3,5 prosent.

2,4 prosent kortvarig, og
1,2 prosent langvarig.
(2022: 5,58 prosent)

Viktige tall

210 000 tonn
avfall ble mottatt på
forbrenningsanlegget

Selskapet er
ISO-sertifisert

39 000 tonn
bunnaske ble produsert
ved forbrenningsanlegget

5 000 tonn
metall ble sortert
ut fra bunnasken

Over 300 GWh
energi ble levert
som fjernvarme

94 GWh
energi ble levert
som strøm

BIR Voss Hardanger AS

Kva er det viktigaste selskapet oppnådde i 2023?

BIR Voss Hardanger vart stifta i 2023 etter ein verksemdsoverdraging frå Indre Hordaland Miljøverk IKS. Selskapet vart fusjonert med BIR i 2023 og er eit heileigd dotterselskap av BIR. I 2023 er det og gjennomført ein fusjon av næringsaktiviteten i BIR Voss Hardanger med BIR Bedrift AS.

I forbindelse med fusjonen med BIR, er det i 2023 sett i gang tilrettelegging og starta prosjekt knytt til merking av avfallsdunkar til abonnentar. Dette er for å kunne samle inn data, kunne planlegge betre og bidra til at BIR Voss Hardanger kan redusere sine utslipp med færre køyrde kilometer per tonn avfall henta inn.

Kva gjorde selskapet i 2023 for å vera ein miljøpådrivar?

BIR Voss Hardanger har hatt eit samarbeid med Voss Sparebank og Hardanger og Voss Næringshage om eit gjenbruksstipend som skal lyfta fram nyskapande idear knytt til gjenbruk hjå gründerar og verksemder. Tre ulike verksemder vart plukka ut som vinnarar. Ei rullande systove, ein hudpleieserie og eit forprosjekt knytt til matsvinn.

Selskapet har vore stor pådrivar for å etablere biogassproduksjon på Voss i samarbeid med lokalt landbruk.

BIR Voss Hardanger har vore synlege på ulike arrangement. På Landskyttarstemne 2023 har BIR Voss Hardanger stått for avfallsloøysinga på arenaen og på dei ulike campane. Her har BIR hatt synleg reklame både for deltakarar og på tv.

Selskapet sitt føremål

BIR Voss Hardanger er ansvarleg for bygging og drift av innsamlingssystem, mottak og anlegg for gjenvinning i samsvar med dei til ein kvar tid gjeldande nasjonale og strategiske mål i avfallspolitikken. Selskapet skal vere ein seriøs aktør med tillit i marknaden. Forvaltingsoppgåvene skal ivaretaast på ein slik måte at kommunane får sine oppgaver løyst i samsvar med lovverket, og slik at brukarane opplever tilbodet som meningsfylt. Selskapet vil arbeide for avfallsreduksjon og effektiv forvaltning.

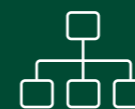
Styret

Borghild Lekve, styreleiar
Stein Kvarekvål
Karen Marie Haarklau
Sveinung Sandvik

Dagleg leiar: Jon Grønsberg

Jon Grønsberg byrja som dagleg leiar i IHM i 2019. Han har tidlegare jobba i Felleskjøpet Agri som salssjef i Noreg. Han er utdanna Master of science frå NMBU og har tilleggsutdanning med Master of Business Administration frå BI. Han har vore dagleg leiar i BIR Voss Hardanger frå 2023.

Heileigd dotterselskap
av BIR AS

Skipingsår
1994

Årsverk
26

Sjukefråvær
9,47 prosent.

1,5 prosent kortvarig,
7,97 prosent langvarig.
(2022: 4,36 prosent)

Viktige tal

6 745 tonn
total avfallsmengde

Selskapet er
ISO-sertifisert

3 575 tonn
avfall er
energigjenvunne

2 980 tonn
avfall er
materialgjenvunne

88 tonn
avfall er
lagt på deponi

35 000
dunkar vert
tømt årleg

9
renovasjonsbilar
er i drift

BIR Bedrift AS

Hva er det viktigste selskapet oppnådde i 2023?

BIR Bedrift har i 2023 laget en ny strategi som skal rigge oss for en sirkulær fremtid. Vi skal spesielt jobbe med å skape sirkulære verdikjeder, være en attraktiv arbeidsplass, digitalisere kundereisen og avfallets verdikjede, i tillegg til å vokse.

Vi har også vokst til å bli et konsern i konsernet med flere nye selskapet – Retura Nomil, BIR Bedrift Energi (etablert med Eviny Termo) og Ommat Matressurs. I tillegg har vi klargjort for overføring av gamle IHM Næring inn i BIR Bedrift. Vi har også utvidet vårt franchiseområde for Retura, og har nå franchiseansvar fra Arsvågen i sør til Sandane i nord.

Vi har mange branntilløp og noen branner på anlegget vårt hvert år. Vi har derfor installert et brannslukkingssystem med en tilhørende 25 000-liters vanntank.

Hva gjorde selskapet i 2023 for å være en miljøpådriver?

Alle våre nye biler har vært fossilfrie – én elektrisk og de fire første på biogass. Vår elektriske kvern har hatt sitt første vellykkede driftsår.

Ommat Matressurs er senter for oppsirkulering av matressurser til mat og fôr, for å ta best mulig vare på kvaliteten i ressursene. Produksjonslokaler hos oss er ferdigstilt, og planen er å flytte til den fremtidige bioparken på Voss.

BIR Bedrift Energi sin ambisjon er å installere et solcelleanlegg på 6 500 kvadratmeter av våre takflater, slik at vi i størst mulig grad kan produsere vår egen strøm. Takene er nå tekket for å gjøre dem klare til installasjon av solceller.

Samarbeidet med Sportsklubben Brann og prosjektet «Grønn stadion» fortsetter. NHH er involvert for å forske på hvilke tiltak som gir størst effekt på utsortering. Sorteringsgraden er økt fra 37 til 44 prosent.

Selskapets formål

BIR Bedrift AS har bred kompetanse i alle ledd av avfallskjeden, og tilbyr et vidt spekter av lokale, bærekraftige avfalls- og miljøløsninger til næringslivet og containere til privatkunder. Gjennom datterselskapene er selskapet totalleverandør i avfallsmarkedet, både til offentlig og privat næringsliv.

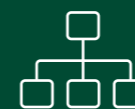
Styret

Borghild Lekve, styreleder
Kristian Jæger
Geir Anuglen
Karen Marie Aker Haarklau

Daglig leder: Anders Haugsvær-Holst

Anders Haugsvær-Holst tok over lederrollen i BIR Bedrift høsten 2022. Han er utdannet siviløkonom og har en MBA innen strategisk ledelse fra Norges Handelshøyskole. Anders er opptatt av å spille på lag med kunder og leverandører for å skape nye sirkulære verdikjeder hvor vi tar bedre vare på ressursene.

Heleid datterselskap
av BIR AS

Stiftelsesår
1998

Årsverk
108

Sykefravær
9,22 prosent.

5,0 prosent kortvarig, og
4,22 prosent langvarig.
(2022: 6,9 prosent)

Viktige tall

4 013
næringskunder

162 tonn
CO₂ spart ved fossilfri
innhenting og behandling

50,98 %
materialgjenvinning

41 311 tonn
innveid og håndtert

Selskapet er ISO-sertifisert

BIR Bedrift ble ISO-sertifisert for første gang i 2014, og har vært det siden. I 2023 ble selskapet resertifisert.

Omsetning og resultat

Omsetning: 275,0 mill. kroner
Resultat: -7,8 mill. kroner

Andre selskaper der BIR har eierinteresse

Norsk Riving AS

Daglig leder: Magne Eikås
BIRs eierposisjon: 81,8 prosent
BIR innehar rollen som styreleder ved Anders Haugsvær-Holst og styremedlem ved Hanne Wetland.

Norsk Riving AS er spesialister på innvendig riving, betongsaging, asbestsanering, miljøkartlegging og ombrukskartlegging. Selskapet leverer entreprenørtjenester og prosjekteringstjenester i hele landet.

Norsk Riving har kompetanse og erfaring med ombruk av bygg- og anleggsavfall (BA-avfall). Selskapet ivaretar omstilling til mer sirkulære verdikjeder for BA-avfall og er kjent i markedet for å være sterk på grønne løsninger i rivings- og saneringsprosjekter. Dette er i tråd med BIRs strategi og er med og styrker BIR Bedrifts tjenestetilbud for bygg-, anleggs- og eiendomsnæringen.

Eviny Termo AS

Daglig leder: Øystein Haaland
BIRs eierposisjon: 49 prosent
BIR innehar rollen som nestleder ved Borghild Lekve og styremedlem ved Ove Knudsen.

Eviny Termos forretningsidé er å skape verdier gjennom å forvalte og utvikle konkurransedyktige energiløsninger basert på miljøvennlige energikilder. Eviny Termo produserer og leverer energi fra store og mindre energianlegg, og bruker overskuddsenergi fra avfallsforbrenning, varmepumper, bioenergi, frikjøling og solceller til å forsyne kundene med både varme, kjøling og strøm.

Eviny Termo har konsesjon for å bygge og drive fjernvarmeanlegg i Bergen og Førde. Utover det, eier og drifter selskapet flere lokale løsninger som leverer energi til kunder i regionen. Eviny Termo utnytter overskuddsvarmen fra BIR Ressurs til beste for byens innbyggere. Kunder har i 2023 fått gode betingelser ved bruk av avfallsvarme, og i godt samarbeid med dyktige medarbeidere på anlegget i Rådalen, har vi oppnådd en effektiv utnyttelse av tilgjengelig avfallsenergi.

Carrot AS

Daglig leder: Tore Totland
BIRs eierposisjon: 34,8 prosent
BIR innehar rollen som styreleder ved Stian Halland.

Carrot leverer IT-system for flyt av avfalls- og kundedata på tvers av ERP- og fagsystemer. Det gjør at BIR kan fakturere kunder basert på tømmedata fra både spann, containere, nedgravde løsninger eller bosnettet.

BIR stiftet selskapet WastelQ sammen med New & Company AS for å kommersialisere en egenutviklet programvare. Etter oppstarten av selskapet ble BIRs interne programvare profesjonalsert og kommersialisert ved at den ble utviklet til å være systemavhengig. Fokuset var å lage et helhetlig system for håndtering av avfallsdata som kunne tilbys andre renovasjonsaktører, noe navnet WastelQ ga uttrykk for. Deretter videreutviklet selskapet konseptet til å også bli et insentivbasert system for utsortering av renere avfallsfraksjoner. Dermed beveger selskapet seg oppstrøms i avfallsbransjen, og konseptet skal fungere som en «gulrot» for å få aktører til å jobbe enda bedre med utsortering av rene materialer som igjen kan gå inn som ressurser i nye verdikjeder – derav navnet Carrot AS.

Selskapet vinner stadig nye lisensavtaler, og i fjerde kvartal 2023 klarte selskapet å inngå en lisensavtale på et stort næringsbygg i Storbritannia. Denne milepælen for selskapet viser at konseptet også er interessant utenfor Norge.

Invertapro AS

Daglig leder: Alexander Solstad Ringheim
BIRs eierposisjon: 18,1 prosent per 31.12.23.
BIR innehar rollen som styreleder ved Stian Halland.

Eierskapet i Invertapro støtter opp om BIRs satsing på å nyttiggjøre matavfall inn i nye verdikjeder. Selskapet utnytter vegetabilsk matavfall til produksjon av melbillelarver. BIR Bedrift produserer og leverer fôr til larvene gjennom sitt fôrkjøkken, og får med dette omgjort matrester til en ressurs.

Invertapro har løpende avtaler om salg av både larver og frass/biogjødsel. Selskapet har bevist «proof of concept», gjennom etablering av pilotproduksjon i egne lokaler på Voss. Selskapet jobber nå aktivt med å realisere en større fabrikk, slik at selskapet kan oppskalere til en fullskala produksjon.

BIR vil øke sin andel til 24,7 prosent i begynnelsen av 2024, som følge av deltagelse i vellykket emisjon via Folkeinvest ved årsskiftet 2023/2024.

Greentech Innovators AS

Daglig leder: Ingmar Høggøy
BIRs eierposisjon: 16 prosent

Selskapets forretningskonsept er produksjon av mikroalger og bakterier basert på våtorganisk avfall, herunder matavfall. Mikroalger kan bli fremtidens fiskefôr i oppdrettsnæringen. Dersom selskapet lykkes med dette forretningskonseptet, vil det gi økt utnyttelse og verdi av BIRs våtorganiske avfall.

Selskapet har siden oppstarten i 2018 jobbet for å realisere godkjent produksjonsprosess av mikroalger og mikroorganismer basert på våtorganisk avfall. Selskapet har utført en rekke laboratorieforsøk og har klart å fremstille ønskede alger. Det gjenstår å få klarert prosessen i henhold til godkjenningsskrav og skaffe til veie ytterligere finansiering for å kunne skalere opp produksjonsanlegg.

Bergen Carbon Solutions AS

Daglig leder: Odd Strømsnes
BIRs eierposisjon: 4,9 prosent

Bergen Carbon Solutions (BCS) har utviklet en innovativ teknologi for å bruke CO₂ til å lage karbonnanofiber (KNF), et materiale som er sterkere enn stål, lettere enn plast og leder strøm. BCS bidrar til løsninger innen sektoren for karbonfangst- og bruk (CCU). BIR tok i en tidlig fase eierposisjon i selskapet, og BCS har tidligere fått støtte fra ENOVA til et prosjekt der selskapet skal plassere en produksjonsenhet i Rådalen og produsere KNF fra røykgass fra BIRs forbrenningsanlegg. Dette ble gjennomført i første kvartal 2023, og ble en vellykket test fra BCS sin side.

BCS er notert på Euronext Growth Oslo.

Bærekraft og
samfunnsansvar

Bærekraft og samfunnsansvar

Vår ambisjon innebærer at bærekraft skal være integrert i alt vi gjør – det vil si hvordan vi skaper verdi for våre kunder, eiere og samarbeidspartnere gjennom de tjenestene vi leverer. Det skal gjennomsyre vår kultur og synliggjøres i vårt fotavtrykk i samfunnet.

Vi har utarbeidet en bærekraftsstrategi som støtter opp under konsernstrategien og konkretiserer hvordan vi tilnærmer oss arbeidet med bærekraft. I strategien retter vi oppmerksomheten mot hvordan BIR skal redusere sin klima- og miljøpåvirkning, beskytte menneskerettigheter, bidra til sosiale og økonomiske utviklingsmål samt sikre en langsiktig, bærekraftig forretningsmodell.

Ut fra vår bærekraftsambisjon og strategi, har vi definert fire fokusområder for bærekraftsarbeidet:

- Ta miljø- og klimaansvar
- Skape verdier av ressurser
- Sikre ansvarlig styring og drift
- Utvikle folkene og kulturen

Vesentlige temaer

BIRs bærekraftsarbeid bygger på en vesentlighetsanalyse utført høsten 2022.

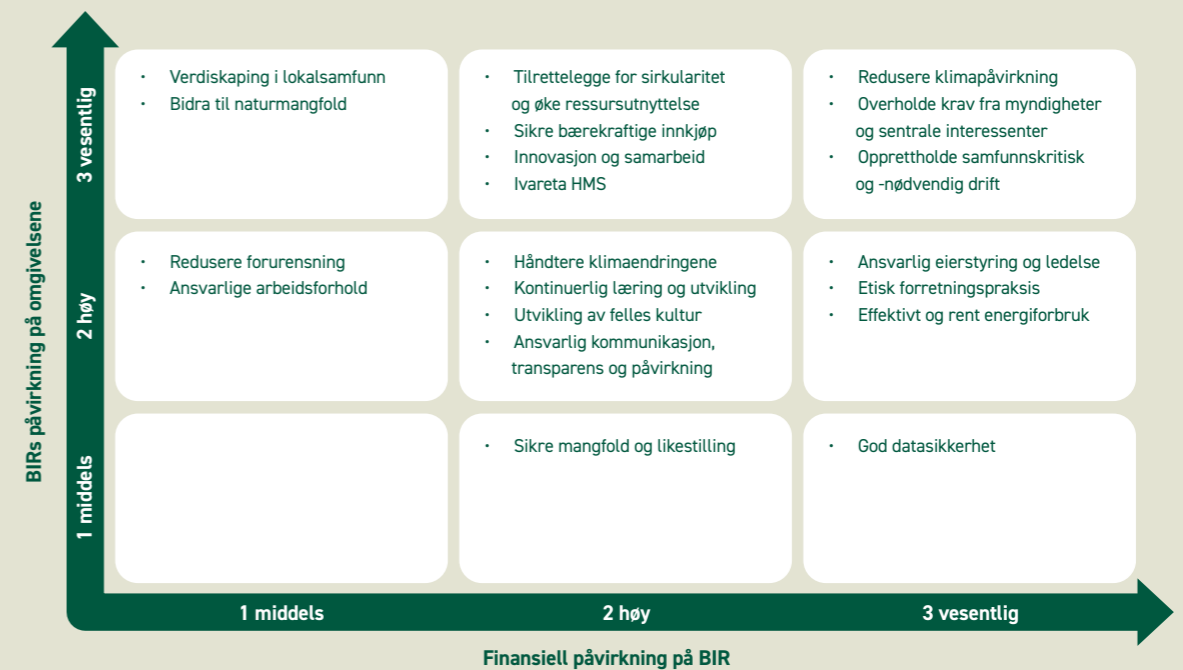
En vesentlighetsanalyse er en metode for å identifisere og vurdere de viktigste utfordringene og mulighetene konsernet står overfor når det gjelder bærekraft. For å komme frem til de mest vesentlige temaene for bærekraft, er det gjennomført en interessentundersøkelse med spørsmål om ulike påvirkningsforhold. Interessentene gjør vurderinger

av områder eller faktorer der virksomheten har betydelig påvirkning på sine omgivelser knyttet til Environmental, Social and Governance (ESG) – miljø-, sosiale- og forretningsetiske forhold – og hvilke områder eller faktorer i omgivelsene som potensielt kan ha stor påvirkning på BIR. Basert på resultatene av vesentlighetsanalysen er det gjort prioriteringer av de viktigste temaene der virksomheten bør fastsette mål og tiltak.

I vesentlighetsvurderingen tas det stilling til hvilke bærekraftstemaer som er vesentlige for BIR. Vurderingen kalles dobbel vesentlighetsanalyse fordi den ivaretar to perspektiver - BIRs påvirkning på omgivelsene og den finansielle påvirkning omgivelsene kan ha på BIR.

I 2023 vedtok konsernledelsen i BIR en handlingsplan for bærekraft, som bygger på mål og tiltak i BIRs bærekraftsstrategi og strategiske retning i BIRs konsernstrategi. Planen er utarbeidet med formål om å etablere eierskap til mål, tiltak og aktiviteter, og bruke indikatorer aktivt til å følge med på utviklingen og effekten av bærekraftsarbeidet.

Handlingsplanen inneholder resultatmål for 2024, men også resultatmål som må tidfestes lenger fram i tid. Et eksempel på dette er målet om å kutte i direkte og indirekte klimagassutslipp. Dette er et kontinuerlig arbeid med høy prioritet fram mot 2030 og årene etter, der det må settes resultatmål i flere faser innenfor deler av driften i BIR.

Ta miljø- og klimaansvar

VÅR FORPLIKTELSE

BIR skal ta miljø- og klimaansvar og være en drivkraft i overgangen til fremtidens lavutslippssamfunn. Vi skal redusere avtrykket fra egen drift og påvirke utover egen verdikjede. Vi skal blant annet gå over til fornybare energikilder, arbeide for å etablere karbonfangst og bidra til naturmangfold.

RELEVANTE BÆREKRAFTSMÅL

VESENTLIGE BÆREKRAFTSTEMAER

- Redusere klimapåvirkning
- Håndtere klimaendringene
- Effektivt og rent energiforbruk
- Redusere forurensning
- Bidra til naturmangfold

VÅRE MÅL

- Kutte i direkte og indirekte klimagassutslipp
- Optimalisere og øke produksjon av fornybar energi
- Øke andelen fornybar energi som brukes i BIR
- Være en pådriver innenfor bioøkonomi

VÅRT MÅL: KUTTE I DIREKTE OG INDIREKTE KLIMAGASSUTSLIPP

BIR jobber aktivt for å redusere egne klimagassutslipp. I bærekraftsstrategien som ble vedtatt i 2023, presiseres det at BIR skal redusere avtrykket av egen drift og påvirke positivt utover egen verdikjede. Dette er videre operasjonalisert i en handlingsplan for bærekraft. BIR har mål om å redusere sine klimagassutslipp i tråd med Parisavtalen.

Fra 2024 legges det opp til at selskapene skal rapportere på klimagassutslipp fra scope 1 i kvartalsrapporteringen.

Metodikk for beregning av klimaregnskapet

BIR er medlem i Klimapartner Vestland, og har gjennom deltakelsen der utarbeidet årlige klimaregnskap siden 2013. Klimaregnskapet gir oversikt over direkte og indirekte klimagassutslipp knyttet til BIRs aktiviteter, omregnet til tonn CO₂-ekvivalenter. For å utarbeide klimaregnskapet, omregnes bidragene til global oppvarming fra ulike klimagasser til karbondioksid-verdier (CO₂), slik at klimaregnskapet dekker alle klimagasser og deres totale påvirkning. Dette gjør det mulig å sammenligne utslipp av gasser med forskjellig oppvarmingseffekt, fordi de får samme enhet (CO₂-ekvivalenter). BIR benytter verktøyet Klimakost for å beregne konsernets totale klimafotavtrykk. Klimakostmodellen bygger på Greenhouse Gas Protocol (GHG-protokollen) og kombinerer to metodikker i sine beregninger av klimafotavtrykk:

- Miljøutvidet kryssløpsmodellering hvor man oversetter økonomiske data til CO₂-ekvivalenter – gjerne kalt en spendanalyse.¹
- LCA, livsløpsvurdering hvor man oversetter fysiske enheter til CO₂-ekvivalenter.²

Scope 1 omfatter BIRs direkte utslipp. Her inngår prosessutslipp fra forbrenningsanlegget, som utgjør den største andelen av BIRs klimaregnskap, utslipp fra BIRs deponi på Voss og fra forbrenningsmotorer. Prosessutslippet fra forbrenningsanlegget tilsvarer den fossile andelen av CO₂-utslippet fra forbrenning av avfall. CO₂-utslipp fra forbrenningsanlegget består av karbon fra både fossile og fornybare kilder. Plast og lignende vil gi fossilt utslipp, mens for eksempel matavfall, tekstiler av naturfiber og papir vil gi biogene utslipp, som ikke telles i klimaregnskapet.³

Scope 2 omfatter CO₂-utslippene knyttet til BIRs bruk av strøm, fjernkjøling og fjernvarme. I BIRs totale klimaregnskap rapporteres det etter lokasjonsbasert metode, som tar hensyn til den faktiske energibruken og kildeprofilen til energien som brukes på stedet

¹ En EE-IOA-analyse (Environmentally Extended Input-Output Analysis). For å beregne økonomiske utslippsfaktorer, bruker Klimakost en multiregional kryssløpsdatabase. Den grunnleggende databasen som brukes er FIGARO. I tillegg brukes European Environmental Accounts (EEA) – Eurostat og EDGAR – Emissions Database for Global Atmospheric Research.

² Utslippsfaktorene for de fysiske faktorene er beregnet i henhold til FN's klimapanel (IPCC8) sine retningslinjer.

³ Hvor stor andel av utslippet som kommer av biogent eller fossilt opphav er i dag gitt av en standard faktor fra Miljødirektoratet. Denne baseres på plukkkanalyser over en periode, og brukes av anlegg som ikke søker om egen anleggsspesifikk faktor. Det kan også måles fossilt/biogent i røykgassen for mer nøyaktighet, og dette arbeides det med å få på plass i BIR Ressurs.

⁴ BIR benytter intensiteten Norsk forbruksmiks – scope 2 og 3 for å beregne klimafotavtrykket for elektrisiteten ved lokasjonsbasert metode.

⁵ BIR benytter intensiteten Elektrisitet residualmiks (NVE) for å beregne klimafotavtrykket for elektrisiteten ved markedsbasert metode.

organisasjonen opererer.⁴ I samsvar med GHG-protokollen, rapporterer BIR også scope 2 etter markedsbasert metode. Markedsbasert metode baserer beregningene på hvorvidt virksomheten har kjøpt opprinnelsesgarantier for strømforbruket sitt. BIR kjøpte opprinnelsesgarantier i 2021, men ikke i 2022 og 2023.⁵

Scope 3 er en mer kompleks kategori som omfatter alle indirekte utslipp, bortsett fra energiforbruk. I samsvar med GHG-protokollen har vi delt scope 3 inn i 15 ulike kategorier. BIR har ikke data på klimaregnskapet til alle kategoriene, men vil jobbe for å få inn data fra alle relevante kategorier fra 2024. Kategoriene er i stor grad spendbasert, og det er stor usikkerhet knyttet til nøyaktigheten i disse dataene. Likevel gir det et bilde av nivået på BIRs indirekte utslipp innenfor de enkelte kategoriene. BIR jobber kontinuerlig med å videreutvikle klimaregnskapet og vil særlig jobbe med å forbedre kvaliteten på beregning av utslippene i scope 3.

I juni 2023 ble BIR Voss Hardanger fusjonert inn i BIR-konsernet. BIR har inkludert klimafotavtrykket til BIR Voss Hardanger for hele 2023. Videre inngår BIR Voss Hardanger i datagrunnlaget for scope 1 og 2 i 2022 og 2021, samt kategori 5 i scope 3. BIR jobber for en kontinuerlig forbedring av klimaregnskapet, og har tatt inn flere kategorier i scope 3 enn tidligere år. Klimaregnskapet for 2021 og 2022 skiller seg dermed fra det som er beregnet i tidligere årsrapporter.

BIRs klimaregnskap

Klimagassregnskap, tCO ₂ -ekvivalenter (lokasjonsbasert metode)	Utslippskilde	2021	2022	2023
Scope 1	Direkte utslipp: prosessutslipp fra forbrenningsanlegg og deponi, forbruk av drivstoff	137 556	129 706	126 729
Scope 2	Indirekte utslipp: elektrisitet, fjernvarme og fjernkjøling	234	301	494
Scope 3	Indirekte utslipp	39 121	41 978	47 332
Totalt klimagassutslipp		176 911	171 985	174 555

BIR hadde et totalt klimagassutslipp i 2023 på 174 458 tonn CO₂-ekvivalenter i 2023. Den største delen av BIRs klimagassutslipp er direkte utslipp, som rapporteres i scope 1.

Det største enkeltbidraget til BIRs klimagassutslipp kommer fra avfallsforbrenningsanlegget i Rådalen. I 2023 stod dette for 67 prosent av BIRs totale klimagassutslipp.

Scope 1

Klimagassregnskap, scope 1, tCO ₂ e	2021	2022	2023
CO ₂ – prosessutslipp forbrenningsanlegget	128 204	120 000	117 151
Fyringsolje	1 769	2 044	1 578
CO ₂ – utslipp fra deponi ⁶	152	124	117
Metan – utslipp fra deponi	2 003	2 163	2 141
Bensin	33	9	25
Diesel	5 311	5 363	5 712
Bio-diesel	84	2	4
Totalsum	137 556	129 706	126 729

BIR hadde en reduksjon i direkte klimagassutslipp, scope 1, fra 2022 til 2023. Størstedelen av reduksjonen kommer fra forbrenningsanlegget. Det ble forbrent noe mindre avfall i 2023, sammenlignet med 2022. Det ble også benyttet noe mindre fyringsolje ved forbrenningsanlegget, som må sees i sammenheng med noen færre nedstenginger og forbrenningskvaliteten til avfallet.

indirekte utslipp, til scope 1, direkte utslipp. Dette skyldes at en større andel av avfallet nå håndteres av egne biler.

Biogene utslipp er karbondioksid som oppstår ved forbrenning av biomaterialer som inngår i karbonets biologiske kretsloop. Biogent CO₂ er en del av det korte karbonkretsloopet og skal etter GHG-protokollen rapporteres separat, utenfor scopene. Som beskrevet ovenfor, slippes det ut biogent CO₂ ved forbrenning av avfall.

⁶Utslippene av CO₂ og metan fra deponi kommer fra deponiet til BIR Voss Hardanger. BIR måler årlig utslipp av klimagasser fra deponiet på Mjelstad, og det er ikke registrert utslipp av klimagasser fra dette deponiet siden 2018.

Klimagassregnskap, biogene utslipp, tCO ₂ e	2021	2022	2023
CO ₂ – biogent prosessutslipp forbrenningsanlegget	131 698	130 233	124 849

Scope 2

Klimagassregnskap, tCO ₂ e (lokasjonsbasert metode)	2021	2022	2023
Fjernkjøling	0	0	8
Fjernvarme	102	2	104
Elektrisitet	65	299	383
Elektrisitet med opprinnelsesgaranti	66	0	0
Totalsum scope 2	234	301	494

BIR hadde en økning i scope 2-utslipp, som omfatter indirekte utslipp fra elektrisitet, fjernvarme og fjernkjøling, fra 2022 til 2023. I løpet av 2023 gjennomgikk BIR flere endringer og utvidelser, blant annet ved å flytte inn i nye lokaler på Lungegårdskaien 42, åpne en ny del av bossnettet og ta i bruk en ny bossnetterminal. Under prøvedriften av nye bygg og anlegg var strømforbruket noe høyere enn ved normal drift, og det ventes at forbruket vil stabilisere seg i løpet av 2024. Året 2023 markerte også det første året med full drift i BIR Husholdnings nye lokaler. Disse lokalene er større enn lokalene BIR Husholdning hadde tidligere. For BIR Nyverdi representerte 2023 det første året med full drift i Møllendalsveien 40, noe som medførte økt strømforbruk.

BIR Ressurs opplevde en betydelig økning i strømforbruket i 2023 sammenlignet med 2022, hovedsakelig på grunn av kjøp av 1 230 000 kWh i forbindelse med revisjonen av anlegget. Det var revisjon på anlegget, samtidig som det var stort behov for fjernvarme. Vanligvis har BIR Ressurs revisjon i august/september for å unngå kjøp av strøm, men revisjonen måtte utsettes til oktober fordi en ventet på en spesiell del til anlegget. Elektrifiseringen av bil- og maskinparken bidro også til økt strømforbruk.

BIR kjøpte ikke opprinnelsesgarantier i 2022 og 2023 – dermed er klimagassregnskapet ved bruk av markedsbasert metode betydelig høyere enn ved bruk av lokasjonsbasert metode.

Klimagassregnskap, tCO ₂ -ekvivalenter (markedsbasert metode)	Utslippskilde	2021	2022	2023
Scope 2	Indirekte utslipp: elektrisitet, fjernvarme og fjernkjøling	869	3 207	4 216

Scope 3

BIR har inkludert flere kategorier av indirekte utslipp i årets klimaregnskap, sammenlignet med tidligere. Kategorien med størst klimagassutslipp er kategori 10 – foredling av solgte produkter. I denne kategorien beregnes behandling av ressursene fra BIRs

avfall som ikke går til energigjenvinning (klimagassutslippet fra dette er allerede hensyntatt i scope 1). Datagrunnlaget til denne kategorien er ikke fullstendig, men resultatet viser likevel nivået på klimagassutslipp ved avfallsbehandling.⁷

Klimagassregnskap, tCO ₂ e, per kategori i scope 3	Beskrivelse	2021	2022	2023
1. Innkjøpte varer og tjenester	Forbruksvarer og tjenester til eget bruk, samt eventuelle varer kjøpt for videresalg	4 410	6 934	8 706
2. Kapitalvarer	Nye biler, bygg	10 578	12 095	12 639
3. Bensin- og energirelaterte aktiviteter	Produksjon av forbrukt drivstoff og energi. Gjelder drivstoff, elektrisitet	Inngår i scope 1 og scope 2		
4. Innkjøpt transport og distribusjon	Innkjøpte transporttjenester	Ikke data	56	553
5. Avfall fra egen drift	Deponering og behandling av avfall generert i BIRs drift	625	532	427
6. Forretningsreiser	Ansattes reiser i forretningsmessig anliggende	121	166	314
7. Ansattes pendling	Reise mellom ansattes hjem og arbeidsplass	Ikke data	Ikke data	124
8. Leide lokaler/utstyr	Drift av leide eiendeler	451	624	1 235
9. Nedstrøms transport og distribusjon	Frakt av avfall fra gjenvinningsstasjon til ekstern mottaker	46	69	96
10. Foredling av solgte produkter	Behandling av avfallet	22 890	21 502	23 238
11. Bruk av solgte produkter	Sluttbruk av solgte varer og tjenester	Ikke vurdert som vesentlig for BIR		
12. Avhending av solgte produkter	Avfallsbehandling av produkter og emballasje	Ikke vurdert som vesentlig for BIR		
13. Utleide lokaler/utstyr	Utleie av bygg og utstyr som ikke brukes av virksomheten selv	Ikke data per 31.12.2023		
14. Franchiser	Rapporteres av franchisegiver	Ikke vurdert som vesentlig for BIR		
15. Investeringer	Drift av investeringer, inkludert aksje- og gjeldsinvesteringer	Ikke data per 31.12.2023		
Totalsum scope 3		39 121	41 978	47 332

Generelt skyldes differansen mellom 2022 og 2023, for flere av kategoriene, en kombinasjon av tekniske forhold og faktisk økning i utslippene. Tabellen viser en tydelig økning i kategori 1 – utslipp fra varer og tjenester fra 2022 til 2023. Dette skyldes både at dataene fra 2021 og 2022 er noe ufullstendige, samtidig som BIR-konsernet

hadde en økning i forbruket i 2023 sammenlignet med 2022. Det var også en tydelig økning i kategori 10 – foredling av solgte produkter. Dette skyldes primært ufullstendige data. BIR Voss Hardanger sine mengder er inkludert i 2023, men ikke i 2021 og 2022.

⁷Datagrunnlaget er ikke fullstendig. Det mangler data fra BIR Bedrift sin avfallsbehandling samt data fra BIR Voss Hardanger sin avfallsbehandling i 2022 og 2021.

Klimatiltak

Karbonfangst ved forbrenningsanlegget

For at BIR skal kutte sine klimagassutslipp i tråd med Parisavtalen, og for at Bergen kommune skal nå målet om å bli et lavutslippssamfunn, må det etableres karbonfangst i tilknytning til forbrenningsanlegget i Rådalen. Forbrenningsanlegget til BIR står for det største punktutslippet i Bergen. I første omgang jobber BIR for å bygge et anlegg som kan fange 100 000 tonn CO₂, som tilsvarer bortimot hele det fossile utslippet fra forbrenningsanlegget. Estimert investering for karbonfangstanlegget er på ca. en milliard kroner. I 2023 ansatte BIR en konseptutvikler for karbonfangst. Det er etablert en plan for sentrale aktiviteter som må gjennomføres for å nå målet om å ha et karbonfangstanlegg i drift innen 2030.

I 2024 har BIR fått tildelt 28,5 millioner kroner fra Enova til forprosjektering av karbonfangstanlegget i Rådalen. Gjennom FEED-studien skal vi oppdatere kostnadsestimater knyttet til investering og drift. Sentrale aktiviteter fremover vil være dispensasjonssøknad til kommunen, konsekvensutredning, samt konseptstudie og detaljprosjektering.

Fossilfri drift

BIR har et strategisk mål om å sikre fossilfri transport og bidra til at klimagassutslipp fra avfallshåndtering er nesten i null i 2030. For å oppnå dette, jobbes det med å skifte ut bilparken til BIR fra fossildrevne til fossilfrie kjøretøy. Teknologien for fossilfri tungtransport blir stadig bedre, og modellutvalget i markedet blir større.

BIR Husholdning og BIR Bedrift har de største bilparkene i BIR, med henholdsvis 92 og 45 biler. I 2023 har BIR Bedrift anskaffet fire biogassdrevne biler: en komprimatorbil, en liftbil og to krokbieler. Virksomheten har allerede flere elektriske laste- og varebiler. Videre er det satt i bestilling fem nye elektriske renovasjonsbiler med levering våren 2024. Når disse er levert, vil andelen fossilfrie renovasjonsbiler i BIR Bedrift utgjøre 35 prosent. BIR Husholdning har investert i 17 elektriske kjøretøy i 2023, hvorav 13 er nye elektriske renovasjonsbiler. Dermed er om lag 30 prosent av renovasjonsbilene til BIR Husholdning elektriske. Ytterligere tre elektriske og åtte biogassdrevne renovasjonsbiler er satt i bestilling med levering i 2024. Under forutsetning om at utskiftingstakten opprettholdes, vil BIR Husholdning og BIR Bedrift oppnå sin del av forpliktelsen om fossilfri drift før 2030. I 2023 var 26 prosent av den totale bil- og maskinparken til BIR fossilfri.

I 2024 skal det utarbeides et helhetlig målbylde for BIRs arbeid med implementering av fossilfri drift fram mot 2030. Målbylde vil inneholde en helhetlig plan som konkretiserer hvilke biler og maskiner som skal skiftes ut og når, og vil gjenspeiles i BIRs budsjetter og langtidsprognoser.

Bedre lade- og fyllemuligheter

For å sikre stabil drift med elektriske kjøretøy, er gode lademuligheter en viktig faktor. BIRs elektriske renovasjonsbiler har lademuligheter når de parkeres, samt at de er utstyrt med kort for å kunne benytte hurtigladeestasjoner ved behov. For å bedre ladekapasiteten ytterligere, samarbeider virksomhetene i konsernet. Det er allerede montert en hurtiglader på forbrenningsanlegget. I 2024 skal muligheten for å montere hurtiglader på utvalgte gjenvinningsstasjoner vurderes. BIR Husholdning jobber med å finne gode løsninger for sine

fremtidige gassdrevne renovasjonsbiler. Planen er å benytte gass fra biogassanlegget som skal bygges på Voss. Dette anlegget skal stå ferdig i 2026. BIR Bedrift har inngått et samarbeid med Gasnor om å etablere en gassfyllestasjon på egen tomt.

Reduksjon i antall kjørte kilometer

Et viktig tiltak for å redusere BIRs belastning på klima og miljø, er å sikre effektiv kjøring ved innsamling av avfallet. I 2023 har BIR Husholdning lagt om rutene for å sikre mest mulig effektiv drift og for å hensynta at flere av rutene nå betjenes av elbiler. Samtidig som BIR jobber for mest mulig effektiv drift og færrest mulig kjørte kilometer, vil arbeidet med innhenting av økte mengder matavfall fra husholdningene og utsetting av egne spann for glass- og metalleballasje hos husholdningene kunne trekke i motsatt vei – og føre til flere kjørte kilometer.

BIR samler inn data fra nærmere 242 000 sensorer og ID-brikker plassert på bossnett, boss spann, nedgravde løsninger og returpunkt. Dette bidrar til å redusere antall kilometer kjørt per kilo innsamlet avfall. Stadig flere nedgravde løsninger og returpunkt er utrustet med en sensor som gir opplysninger om fyllingsgraden, noe som gjør at vi kan optimalisere tømmefrekvensen. Disse faktorene bidrar til å redusere antall kilometer kjørt per kilo innsamlet avfall.

Som følge av at BIR Voss Hardanger ble en del av BIR-konsernet i 2023, sender BIR Voss Hardanger nå restavfallet til forbrenning lokalt i Bergen, i stedet for til Sverige. Reduksjonen i transporten fører til kortere distanse for kjøring av restavfallet og herunder lavere klima- og miljøbelastning.

Reduksjon i indirekte utslipp

BIR ønsker å redusere de indirekte utslippene, både ved å redusere innkjøp og ved å sette kriterier knyttet til klima i utlysning av konkurranser. Se for øvrig avsnittet «Stille bærekraftskrav i alle våre innkjøp» for en beskrivelse av hvordan BIR arbeider for å gjøre innkjøpene mer bærekraftige.

Ettersom kjemikalier er den enkeltstående varekategorien med størst beregnet klimagassutslipp i scope 3, vil BIR i 2024 kartlegge kjemikaliebruken, jobbe for å innhente reelle utslippsdata fra leverandører og vurdere hvordan vi kan få til konkrete utslippsreduksjoner fra denne varekategorien. I 2024 vil BIR legge vekt på å redusere innkjøp av arbeidsklær i hele konsernet.

Nytt hovedkontor med høye miljømål

I mars flyttet BIR inn i nytt hovedkontor på Nygårdstangen, i samme bygg som BIRs andre bossnetterminal i Bergen sentrum. Kontordelen av bygget er BREEAM NOR Excellent-sertifisert. Det er vektlagt miljøvennlige løsninger med blant annet fjernkjøling med vann fra byfjorden, solceller, plantevegger med til sammen 12 000 planter, samt takhage med biehotell og om lag 1 000 planter. Bygget har ingen parkeringsplasser, så andelen medarbeidere som reiser kollektivt, sykler, går eller løper til jobb har økt betydelig. Ombruk hadde høy prioritet i flytteprosessen. Møbler og interiør ble tatt med fra det gamle hovedkontoret, slik at vi i størst mulig grad har unngått å kjøpe noe nytt. Gode ombruksspesialister er benyttet til å fornye og tilpasse gamle møbler og interiør slik at det passer inn i det nye bygget.

VÅRT MÅL: OPTIMALISERE OG ØKE PRODUKSJON AV FORNYBAR ENERGI

Produksjon av energi

BIR Ressurs er Bergens største produsent av miljøvennlig varme. I 2023 leverte BIR 300 GWh varme til Eviny Termos fjernvarmenett, tilsvarende årsbehovet til rundt 30 000 husstander. I tillegg produserte BIR 94 GWh elektrisitet, tilsvarende årsbehovet til nesten 4 500 eneboliger. Stabil drift er et fokusområde ved forbrenningsanlegget for å sikre at ressursene i avfallet blir ivaretatt gjennom god energiutnyttelse.

BIR har solceller på taket både på det nye hovedkontoret på Lungegårdskaien 42 og på BIR Husholdning sitt verksted og kontorbygg på Espehaugen 52. I 2023 produserte disse solcelleanleggene 98,36 MWh.

Solsamarbeid mellom BIR Bedrift og Eviny

Eviny og BIR Bedrift inngikk i juni 2023 en avtale om solcelleløsning på Lønningshaugen, med et effektpotensial på 993 kWp.⁸ Bergen kommune har godkjent byggesøknad for prosjektet, og det jobbes med å redusere kostnader før endelig investeringsbeslutning.

Samtidig har Eviny startet en ettårig pilot med deltakelse i Statnetts reservekraftmarkeder. Et batteri på 50 kW er nylig installert utenfor papiersorteringsanlegget. Dette batteriet skal stå disponibelt for Statnett. Det kan gi nettet en effektboost i korte perioder, og på denne måten bidra til at nettkvaliteten i området er stabil og god. Eviny dekker alle kostnader, og BIR får verdifull innsikt i energiforbruket på lokasjonen.

Optimalisere forbruk av fornybar energi

Energioptimering av bossnetterminalene

BIR Infrastruktur har bestilt nytt kontrollsystem for de to terminalene som mottar avfall fra bossnettet i Bergen sentrum. Kontrollsystemet er allerede installert på den ene terminalen. Systemet vil bli installert på den andre terminalen høsten 2024. Det vil gi en bedre styring og kontroll på bossnettet og er basert på selvstående kunstig intelligens som optimaliserer tømmefrekvensen og reduserer energibruken. Gjennom innovasjonsprosjektet ELEXIA, vil det også utvikles løsninger som skal føre til mer kostnadsoptimalisert drift. Se side 48.

VÅRT MÅL: ØKE ANDEL FORNYBAR ENERGI SOM BRUKES I BIR

BIR jobber, som tidligere omtalt, med å øke andelen fornybar energi og har et strategisk mål om å sikre fossilfri transport og bidra til at klimagassutslipp fra avfallshåndtering er nesten null i 2030. Tabellen viser energiforbruket i BIR i kWh i 2023.

Per i dag er størstedelen av BIRs energiforbruk knyttet til egenprodusert energi ved forbrenningsanlegget, som går til driften av anlegget. Dette energiforbruket er ikke hensyntatt i beregningen av BIRs klimaregnskap, scope 2, ettersom karbonfotavtrykket til produksjonen av denne energien allerede er hensyntatt i BIRs scope 1. Diesel er BIRs nest største andel av energiforbruket. Det arbeides for å redusere andelen i årene fremover og erstatte diesel med elektrisitet og biogass.

Energiform	Enhet	2021	2022	2023	Andel i 2023
Bensin	MWh	96,8	27,4	73,4	0,1 %
Diesel	MWh	16 439,1	16 601,2	17 382,6	34,0 %
Egenprodusert elektrisitet i vårt energianlegg (fra avfall)	MWh	21 615	20 100	20 488,2	40,1 %
Elektrisitet	MWh	6 159	6 383,4	7 840,4	15,3 %
Fjernkjøling	MWh	0	0	182,7	0,4 %
Fjernvarme	MWh	595	12,2	605,2	1,2 %
Fyringsolje	MWh	5 116,8	5 911,9	4 564,6	8,9 %
Biodiesel	MWh	419,7	9,6	18,5	0,0 %
Totalsum		50 441,4	49 045,7	51 155,6	100,0 %

⁸ Effektpotensial, målt i kilowattpeak (kWp), refererer til den maksimale effekten som kan produseres av et solcelleanlegg under optimale forhold. Det er viktig å merke seg at dette er en teoretisk toppverdi og at den faktiske produksjonen vil variere avhengig av faktorer som vær, skydekke, vinkel på solcellepanelene og eventuelle skygger.

VÅRT MÅL: VÆRE EN PÅDRIVER INNENFOR BIOØKONOMI

Bygging av biogassanlegg

I 2023 besluttet BIRs konsernstyre å investere i et biogassanlegg på Voss. Total investeringsramme for prosjektet er 370 millioner kroner, inkludert Enova-støtte og tomt. Ressursene som skal brukes for å produsere biogass og biorest i anlegget på Voss er matavfall og kumøkk. Etableringen av biogassanlegget er et viktig klimatiltak, da produksjonen av lokal biogass vil erstatte bruk av diesel tilsvarende årlig forbruk for om lag 150 tunge kjøretøy. BIR planlegger nå en omlegging til biogassdrift for en vesentlig del av sin bilpark. Videre vil behandlingen av kumøkk bidra til betydelig reduksjon i metanutslippet fra landbruket på Voss.

For å sikre full produksjonskapasitet i biogassanlegget, må BIR samle inn en betydelig større andel matavfall enn det som blir gjort i dag. Plukkkanalyser viser at omtrent 40 prosent av husholdningenes restavfall er matavfall, og det er viktig å få samlet inn og utnyttet disse ressursene.

Biogassanlegget vil ha byggestart i løpet av 2024 og skal etter planen være i drift mot slutten av 2025. Arbeidet med å inngå avtaler for å sikre råvarer til biogassanlegget inngår også i konsernets virksomhetsplan.

VÅRT MÅL: REDUSERE FORURENSNING

BIR skal være «vestlendingenes egen miljøbedrift». Visjonen støtter opp om vårt samfunnsansvar. Konsernet er en viktig samfunnsaktør som håndterer store mengder avfall på en miljøriktig måte. Vi jobber for å tilegne oss god kunnskap om miljømessige konsekvenser av vår virksomhet. For å redusere belastningen på miljøet og forbedre kvaliteten på tjenestene våre, skal BIR ligge i front og investere i bedre teknologi som reduserer utslipp av klimagasser. BIR skal være en god nabo og bidra til en positiv miljøutvikling i samfunnet generelt, og i de lokalsamfunn som er berørt av vår virksomhet spesielt. BIR jobber for å minimere negativ miljøpåvirkning fra egne anlegg og kjøretøy samt redusere risiko for miljøutslipp.

Oppgradering av rensesystemer

BIR Ressurs har arbeidet med oppgraderinger av rensesystemer til luft og vann, for å møte nye krav fra EU som trådte i kraft helt på tampen av 2023. Luftrensesystemene er endret slik at vi kan tilsette ekstra kalk hvis utslippene skulle øke. Dette er et tiltak som er planlagt, prosjektert, bygd og integrert i det eksisterende systemet av våre egne medarbeidere. Det har vist seg å ha svært god effekt på utslippsverdiene av HCl (saltsyre), og gjør at de nye, strengere grenseverdiene for dette stoffet ikke er noe problem å overholde. De nye kravene fra EU har også introdusert en grenseverdi for et stoff som det ikke har vært noen grenser for tidligere – metallet antimon. BIR Ressurs har gjennom 2023 testet et tillegg til rensesystemet for vann, slik at dette stoffet fanges bedre opp. Tiltakene reduserer mengden antimon til vann, men prosjektet er ikke fullført enda.

Renseeffekten er nå på 80–90 prosent, men skal enda lengre ned for å oppfylle de nye grenseverdiene.

Mer miljøvennlig brannskum

BIR Ressurs har i 2023 faset ut alt PFAS-holdig brannskum fra forbrenningsanleggets brannslukkeutstyr og gått over til et mer miljøvennlig, fluorfritt brannskum, som fortsatt har den ønskede slukkeeffekten.

Sikring mot lekkasje av drivstoff

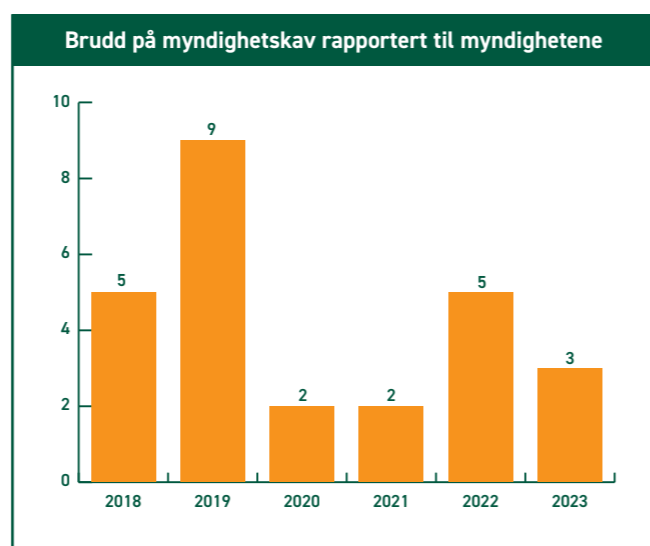
BIR Ressurs har endret sitt lager av drivstoff til anleggsmaskinene slik at det er en bedre sikring mot lekkasje enn tidligere. Selskapet har gått til innkjøp av en dobbeltvegget tank for lagring av diesel, og endret plassering slik at det er enklere å fylle drivstoff på maskinene.

Miljøhendelser

I 2023 ble det registrert 38 miljøuhell, mot 36 miljøuhell i 2022. Majoriteten av disse miljøuhellene gjelder branntilløp, mindre utslipp av olje på grunn av hydraulikklekkasjer fra biler og utstyr, samt avfall på avveie.

Hvert år har BIR mål om at det ikke skal skje brudd på myndighetskrav som er så alvorlige at de må rapporteres til Statsforvalteren eller Miljødirektoratet. I fjor ble det rapportert tre hendelser til Miljødirektoratet (se tabellen nedenfor), mot fem hendelser i 2022.

Dato	Miljøhendelse	Påvirkning	Arbeidssted
01.04.	Brudd på grenseverdi for kadmium i spillvann	Vann	Forbrenningsanlegget
28.09.	Brudd på døgn grense for SO ₂	Luft	Forbrenningsanlegget
07.11.	Brudd på grenseverdi for dioksiner	Luft	Forbrenningsanlegget

Målekort

Målekortet ble vedtatt i handlingsplanen for bærekraft og viser BIRs vedtatte resultatmål og indikatorer for måloppnåelse. Det er ikke alle indikatorene BIR har fullstendig datagrunnlag for, og det arbeides med å sikre dette i løpet av 2024.

Resultatmål	Indikatorer	Status 2022	Status 2023
Redusere de direkte klimagassutslippene med 10 % i scope 1 i 2024	Endring tonn CO ₂ e i scope 1, sammenlignet med basisår (2022) ⁹	9 706 tonn CO ₂ e. 4 % økning fra 2021	9 577 tonn CO ₂ e. 1 % reduksjon fra 2022
	CO ₂ e per tonn avfall håndtert		0,89
	Antall km kjørt per tonn innsamlet avfall	BIR Husholdning: 15,7	BIR Husholdning: 15,2 BIR Bedrift: 18,7
	Dieselforbruk per tonn avfall håndtert	BIR Husholdning: 9,9 liter	BIR Husholdning: 9,6 liter BIR Bedrift: 13,3 liter
	Andel av bil- og maskinparken som er fossilfri	Ikke data	Totalt for konsernet 26 %
Redusere klimagassutslipp fra vare- og tjenestekjøp	Andel av BIR Bedrift sine kunder som håndteres fossilfritt via bosnettet	308	322
	Antall plagg	Ikke data for 2022	13 675 enheter
Optimalisere energiforbruk i bosnettet	KWh forbruk i bosnettet, per tonn avfall	288 kWh/tonn	335 kWh/tonn ¹⁰
Øke produksjon av fornybar energi	GWh produsert	BIR Ressurs: 390 BIR Infrastruktur: 0,09961	BIR Ressurs: 397 BIR Infrastruktur: 0,09836
Øke innsamling av matavfallet: 8000 tonn i 2024, 15 000 tonn i 2026	Tonn innsamlet matavfall	1 909	4 585

⁹ Omfatter ikke prosessutslippet fra forbrenningsanlegget, da det håndteres gjennom karbonfangstprosjektet.

¹⁰ Energiforbruket til avfallsteknisk drift av bosnettet i 2023 økte fra 288 kWh/tonn avfall til 335 kWh/tonn avfall. Økningen kan relateres til oppstart av siste del av blått nett på Nordnes i desember 2022. I en innkjøpsfase vil det være nødvendig med økt bruk av energi, for å finne riktige tømme mønstre og rense rør.

Skape verdi av ressurser

VÅR FORPLIKTELSE

BIR skal skape verdi av ressurser ved å etablere nye sirkulære verdikjeder. Dette innebærer at BIR er en innovatør som utnytter ressursene i avfallet. BIR stiller krav til aktørene i verdikjeden, og er initiativtaker til samarbeid som skaper verdi for samfunnet.

RELEVANTE BÆREKRAFTSMÅL

VESENTLIGE BÆREKRAFTSTEMAER

- Tilrettelegge for sirkularitet og øke ressursutnyttelsen
- Sikre bærekraftige innkjøp
- Innovasjon og samarbeid
- Verdiskaping i lokalsamfunn

VÅRE MÅL

- Øke utsortering i tråd med EU-målkrav
- Stille bærekraftskrav i alle våre innkjøp
- Innovere egen verdikjede og være en pådriver for oppstartsselskaper og innovasjonsnettverk
- Være en pådriver for smart byutvikling og bærekraftige lokalsamfunn

VÅRT MÅL: ØKE UTSORTERING I TRÅD MED EUS MÅLKRAV

Overforbruket i samfunnet bidrar til økte klimagassutslipp og ressursknapphet, og det er viktig å tilrettelegge for en sirkulær økonomi som sikrer at ressursene holdes i kretsløpet så lenge som mulig. For å imøtekomme disse utfordringene, har EU satt ambisiøse krav for håndtering av avfall. Det er videre satt nasjonale mål for materialgjenvinning og utsortering av avfallstyper, som gjelder den enkelte kommune. Utsorteringskravene er et virkemiddel for å bidra til at Norge når EUs materialgjenvinningsmål gjennom EØS-avtalen. BIR skal bidra til dette ved å tilrettelegge for brukervennlige avfalls løsninger som sikrer at ressursene blir utsortert og at ressursene i avfallet utnyttes. Dette inkluderer tilrettelegging for ombruks løsninger, oppsirkulering og gjenvinning av materialer, økt utsortering og tiltak for å redusere både eget og kunders avfallsvolum.

Innhenting av ressurser

Prioriteringene i norsk avfallspolitikk og EUs rammedirektiv for avfall illustreres godt med avfallspyramiden. Avfallspyramiden oppmuntrer til handling på de øverste nivåene, da dette vil bidra til å minimere både mengden avfall som genereres og den miljømessige påvirkningen av avfallshåndtering.

I 2023 samlet BIR inn 144 382 tonn avfall fra innbyggerne i BIR-kommunene. Avfallsmengde per innbygger utgjorde 374 kilo, som var en reduksjon på 0,5 prosent sammenlignet med året før. Dette er den laveste avfallsmengden BIR har samlet inn fra husholdningene siden 1996.

Utsortering av avfall

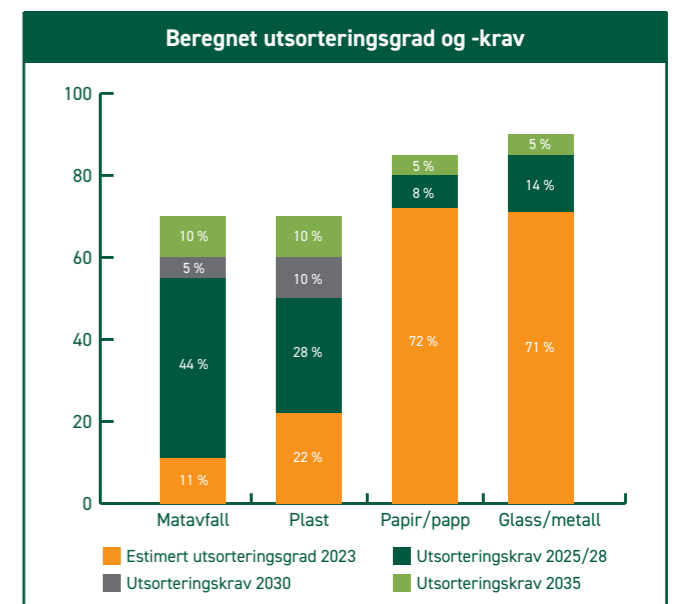
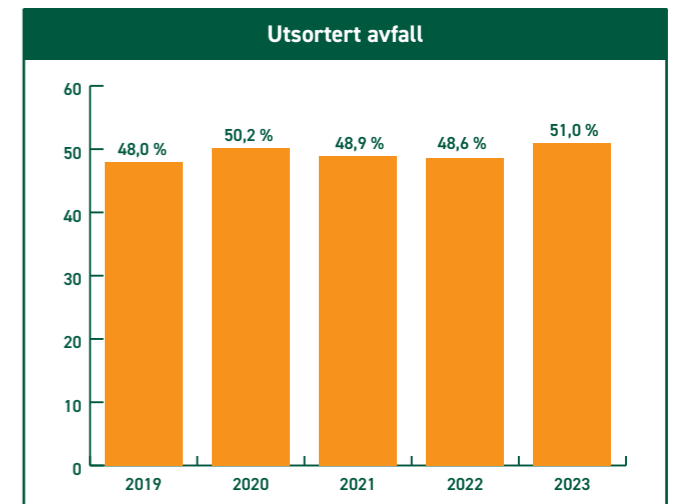
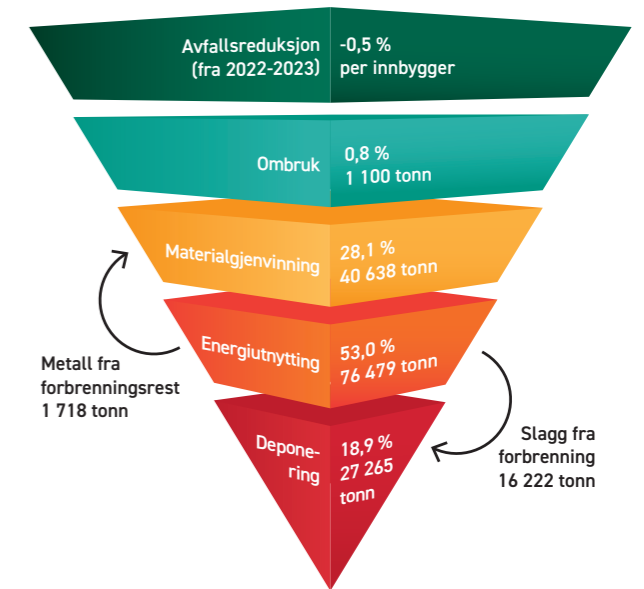
Høy grad av utsortering er et viktig premiss for å kunne utnytte ressursene i avfallet. BIR har som et prioritert mål å øke utsorteringsgraden av avfallet, herunder redusere andelen restavfall og øke andelen utsortert avfall. I 2023 utgjorde utsorterte avfall 51 prosent av mengdene som ble samlet inn, mot 49 prosent i 2022. Dette betyr at innbyggerne i BIR-kommunene har forbedret sin utsortering noe i fjor.

Fra 2023 gjelder nye forskriftskrav om utsortering av mat- og plastavfall både for husholdninger og næringsaktører som har husholdningslignende avfall.¹¹ Forskriften setter spesifikke krav om utsorteringsgrad av mat- og plastavfall fra henholdsvis 2025 og 2028 for kommunene. Det er også varslet forskriftsfestede utsorteringskrav for papp- og papiravfall og glass- og metallemballasje, i tillegg til nye krav om kildesortering av tekstilavfall.

BIR har gjort beregninger av utsorteringsgraden for de avfallstypene som vil få, og som forventes å få, krav til utsortering de kommende årene. Dette er ikke nøyaktige beregninger, men det gir et grovt anslag på hvordan BIR-kommunene ligger an i henhold til utsorteringskravene.¹²

¹¹ Avfallsforskriftens kapittel 10a.

¹² Disse beregningene bygger på eldre plukkanalyser. Beregning av dagens utsorteringsgrad er en kombinasjon av faktiske mengder som er sortert ut og resultatene fra eldre plukkanalyser. Plukkanalyse som metode har flere svakheter, og det er betydelig usikkerhet knyttet til nøyaktigheten av de tallene som blir presentert.

BIRs beregninger indikerer at over 70 prosent av papp og papir samt glass- og metalleballasje ble sortert ut av husholdningene i 2023. Videre indikerer beregningene at 20 prosent av plastavfallet ble utsortert, mens kun 11 prosent av matavfallet ble sortert ut. Det er innen matavfall BIR-kommunene har størst sprik mellom mengden som blir utsortert i dag og kommende krav.

Ombruk

BIR jobber aktivt med å øke omsetningen av ombruksvarer både på gjenvinningsstasjonene våre og på ombruksmarkedet i Møllendalsveien 40. I 2023 har BIR levert hvitevarer fra gjenvinningsstasjonene på Espehaugen, i Salhus og på Askøy til reparasjon hos Elektrotec på Askøy. Dette er hvitevarer som opprinnelig ble innlevert som EE-avfall ved våre gjenvinningsstasjoner. Elektrotec henter og reparerer hvitevarene og selger dem videre i markedet med to års garanti.

Ombruk	Omsatt ombruk (tonn) 2023
Brukthallene på gjenvinningsstasjonene	1 042
Ombruksmarkedet i Møllendalsveien	48
Levert til Elektrotec for reparasjon	10
Totalt	1 100

Til sammen leverte og solgte BIR 1 100 tonn ombruksvarer i 2023. Dette utgjør 0,8 prosent av avfallsmengden BIR samlet inn.¹³ Det ble gitt nytt liv til over 10 tonn hvitevarer gjennom samarbeidet med Elektrotec, og det ble solgt ca. 50 tonn med varer fra ombruksmarkedet i Møllendalsveien. Året 2023 markerer det første hele driftsåret for piloteringsverkstedet i Møllendalsveien 40. Ombruksmarkedet har hatt en jevn vekst i både kunder og omsetning gjennom året. Totalt har 20 000 kunder besøkt ombruksmarkedet, med et snitt på 410 kunder per tirsdag. Dette har resultert i en omsetning på 615 000 kroner, som deriblant kommer fra salg av 150 sykler, som er reparert ved hjelp av intern kompetanse.

Materialgjenvinning

Noen av avfallstypene kan materialgjenvinnes og brukes som ressurser og innsatsfaktorer til produksjon av nye produkter. Avfallstyper som i dag blir sendt til materialgjenvinning er matavfall, papp og papir, skrapjern, dekk med felg, park- og hageavfall, glass- og metalleballasje, EE-avfall, plastemballasje, hardplast, batterier og gips, samt metaller utsortert fra forbrenningsresten fra avfallsforbrenningen.

I 2023 startet BIR med utsortering av hardplast ved Espehaugen gjenvinningsstasjon. Hardplasten går til materialgjenvinning, i motsetning til tidligere, da den gikk i restavfallet. I 2024 skal dette utvides til de andre gjenvinningsstasjonene til BIR. En høyere utsorteringsgrad av slik plast vil øke materialgjenvinningsandelen. Det som ikke kan materialgjenvinnes, blir energigjenvunnet i BIRs forbrenningsanlegg. I 2023 oppnådde BIR en materialgjenvinningsgrad på 28,2 prosent, som er en økning fra 2022 da den var på 26,4 prosent.

¹³ Som et ledd i satsingen på ombruk, skal det installeres vekter på alle gjenvinningsstasjonene. Kvam og Espehaugen har hatt vekter i hele 2023, mens Møllendalsveien, Salhus og Askøy fikk installert vekter i løpet av året. Det er satt av midler til at de andre stasjonene skal få vekter. Tallene for ombruk består derfor både av nøyaktige tall basert på faktisk innlevert til ombruk, og av anslag.

Håndtering av næringsavfall

BIR Bedrift tilbyr avfallshåndteringstjenester til næringskunder, herunder innsamling, effektive sorteringsløsninger, gjenvinning og miljørådgivningstjenester. Selskapet har som mål å hjelpe bedrifter med å optimalisere sin avfallshåndtering for å oppnå økt effektivitet, redusere avfallsmengder og minimere miljøpåvirkningen av sine operasjoner.

Den nye avfallsforskriften stiller krav til at virksomheter som genererer husholdningslignende avfall skal sørge for kildesortering, men det er ikke satt konkrete måltall til utsorteringsgrader slik det er for kommunene. BIR Bedrift jobber aktivt med å bistå sine kunder i å tilrettelegge for og øke utsorteringsgraden av ulike avfallsfraksjoner. I 2023 har BIR Bedrift bistått virksomheter med å sette måltall for utsortering, gjennomført plukkanalyser, gitt råd og veiledning om sortering, samt utviklet e-læring med formål om bedre sortering ute hos kunde.

Størstedelen av avfallet som BIR Bedrift håndterer går via deres anlegg på Lønningshaugen, mens noe av avfallet går direkte til neste mottakerledd. I 2023 håndterte BIR Bedrift 52 127 tonn avfall totalt, hvorav 42 550 tonn gikk via BIR Bedrift sitt anlegg. Av avfallet som BIR Bedrift håndterte via sitt anlegg i 2023, gikk 51 prosent til materialgjenvinning, mens 48 prosent gikk til energigjenvinning. Videre gikk 0,5 prosent av avfallet til deponi, mens omtrent 0,5 prosent hadde ukjent gjenvinningstype.

Egengenerert avfall

Den største delen av avfallet som generes av BIRs egen drift kommer fra forbrenningsanlegget. Dette industrieanlegget generer en helt annen type avfall enn BIRs andre selskaper. Den største andelen av avfallet fra forbrenningsanlegget er asken som dannes i forbrenningsprosessen. For detaljer om hvordan asken håndteres, se side 90 - 93 om forbrenningsanlegget og metallsorteringsanlegget. Avfallet som genereres i øvrige deler av BIR er i hovedsak knyttet til drift av

Behandling av avfall generert i BIR (tonn)	2021	2022	2023
Materialgjenvinning	114,8	74,1	51,5
Energigjenvinning	178,2	127,4	125,1
Deponi	53 045,2	47 207,7	45 820,2
Totalt	53 338,1	47 409,3	45 996,7

Avfallstyper (tonn)	2021	2022	2023
Elektronisk avfall	3,8	5,5	5,2
Glass	0,3	1,8	0,8
Bly	0,0	0,0	2,1
Metall	99,3	53,7	29,1
Organisk	4,5	3,5	7,3
Papp/papir	6,2	9,3	6,1
Plast	0,6	0,3	0,9
Trevirke	1,2	0,0	0,0
Farlig avfall	99,3	53,7	31,2
Restavfall	77,6	73,7	93,9
Forbrenningsrest deponi	53 045,2	47 207,7	45 820,2
Totalsum	53 338,1	47 409,3	45 996,7

verkstedet. Det resterende avfallet anses som husholdningslignende avfall og kommer fra driften av gjenvinningsstasjonene og kontorarbeidsplasser.

Gjennom året har det blitt gjort konkrete tiltak på forbrenningsanlegget for å bedre utsorteringsgraden av avfall. Blant annet er det innført ytterligere kildesortering for å imøtekomme nye myndighetskrav. I 2023 fikk forbrenningsanlegget på plass løsninger for utsortering av matavfall og plastemballasje, i tillegg til de eksisterende løsningene for papir samt glass og metall.

VÅRT MÅL:

STILLE BÆREKRAFTSKRAV I ALLE VÅRE INNKJØP

Realisering av FNs bærekraftsmål fordrer at virksomheter tar ansvar for å sikre bærekraftige forhold i egen verdikjede. BIR skal være en ansvarlig aktør som stiller klare krav til egne leverandører når det gjelder sosiale forhold, klima og miljø, samt god styring. Dette innebærer også revidering av om krav oppfylles, bistand til oppfyllelse av krav og iverksettelse av konsekvenser ved brudd på krav. Det betyr at BIR gjennom vår innkjøpspraksis forsikrer oss om at leverandører opptrer etisk, at produkter og tjenester er bærekraftige, og at avgjørelser vedrørende innkjøp tas med hensyn til sosiale, økonomiske og miljømessige forhold.

Ansvarlig innkjøpspraksis

BIR har et klart mål om at vi skal stille bærekraftskrav i alle våre innkjøp. I 2023 ble det satt klima- og miljøkriterier i 15 prosent av anskaffelsene, og klima- og miljøkrav i 77 prosent av anskaffelsene. Samtidig var det 23 prosent av anskaffelsene som var uten klima- og miljøkrav eller klima- og miljøkriterier. Dette er en tydelig forbedring fra 2022, hvor 47 prosent av konkurransene ikke hadde klima- og miljøkrav:

Konkurranser	2022	2023
Andel konkurranser med klima- og miljøkriterier	15 % (8/51)	15 % (4/26)
Andel konkurranser med klima- og miljøkrav	53 % (27/51)	77 % (20/26)
Andel konkurranser uten klima- og miljøkrav eller klima- og miljøkriterier	47 % (24/51)	23 % (6/26)

Vi oppfordrer alle tjenesteleverandører som ønsker å inngå kontrakt med BIR om å registrere seg i StartBANK. Dette er et felles leverandørregister som brukes av innkjøpere innenfor bygg og anlegg, forvaltning, forsikring og fast eiendom i Norge. Det er en rettferdig, åpen og sikker løsning for valg av pålitelige leverandører.

Sammen med våre leverandører skal BIR ivareta

- ILOs kjernekonvensjoner om tvangsarbeid, barnarbeid, diskriminering, fagforeningsrettigheter og retten til kollektive forhandlinger
- FNs barnekonvensjon
- arbeidsmiljølovgivningen i produksjonsland
- åpenhetsloven, se for øvrig beskrivelse av arbeidet med åpenhetsloven under «Sikre ansvarlig styring og drift»

Prosjekt bærekraftige anskaffelser

I 2023 er det gjennomført et prosjekt om bærekraftige anskaffelser. Prosjektet har revitalisert BIRs veileder for bærekraftige anskaffelser. For å operasjonalisere arbeidet med bærekraftige anskaffelser, er det brukt en kategorimetode. Arbeidet med kategorimetoden har resultert i en kategoriplan som omfatter bærekraftstiltak per kategori. Kategoriplanen inneholder forslag til tiltak som skal tas med inn i arbeidet med den enkelte anskaffelse, og tiltakene vil avhenge av hvilken innkjøpskategori anskaffelsen treffer. Dette vil være et viktig verktøy for å sikre at BIR prioriterer og hensyntar bærekraft i de anskaffelsene hvor det er relevant. Tiltakene som er foreslått henger tett sammen med satsingsområdene beskrevet i «retningslinjer for bærekraftige anskaffelser i BIR». Prosjektet har også etablert nye rutiner for innmelding av behov og dokumentering av innkjøpsbehov. Dette skal sikre at vi vurderer behovene før vi går i gang med en innkjøpsprosess – og skal bidra til at det ikke gjøres unødvendige innkjøp.

I 2024 vil BIR jobbe for at resultatene av prosjektet om bærekraftige anskaffelser blir implementert i organisasjonen som helhet.

Arbeidsklær

BIR-konsernet har et høyt forbruk av arbeidsklær. Klær er en vare som har en miljøbelastning ved produksjon og avhending. I 2023 har BIR Ressurs valgt å endre type arbeidstøy på forbrenningsanlegget for å bedre sikkerheten til våre medarbeidere. I denne prosessen er det valgt å endre innkjøp av nytt tøy til GOTS-sertifisert¹⁴ der det er mulig. I første omgang gjelder dette nye t-skjorter og gensere.

BIR Ressurs har i tillegg donert store mengder gammelt tøy til Nordnes Verksteder for ombruk. Nordnes Verksteder har blant annet laget bærenett, minipulver og små oppbevaringsposer av de gamle klærne.

¹⁴ GOTS (Global Organic Textile Standard) setter krav om minimum 70 prosent økologiske fibre, krav til helse og miljø i produksjonsprosessen, der også sosiale kriterier for arbeidere er inkludert.

VÅRT MÅL: INNOVERE EGEN VERDIKJEDE OG VÆRE EN PÅDRIVER FOR OPPSTARTSSELSKAPER OG INNOVASJONSNETTVERK

Realisering av FNs bærekraftsmål fordrer tillitsfulle og effektive samarbeider som bidrar til innovasjon og vedvarende gode resultater. BIR er initiativtaker og aktiv deltaker i tverrfaglig samarbeid både regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Dette innebærer at BIR skal ta en fremoverlent rolle, og systematisk jobbe med innovasjon både internt og i samarbeid med eksterne aktører.

Samarbeid om å redusere utvinning av nyfiber

BIR Bedrift satte i 2023 i gang et samarbeid med NorEngros, Essity og Bramidan om å gjenvinne tørkepapir i stedet for å sende det til energigjenvinning. Dette vil redusere CO₂-avtrykket med minst 40 prosent, sammenlignet med tørkepapir som går til forbrenning. Det vil også kunne redusere restavfallsmengde hos enkelte næringskunder med minimum 15 prosent.

I 2024 vil BIR Bedrift, sammen med sine samarbeidspartnere, jobbe med å kontraktfeste avtaler om å resirkulere tørkepapir og sikre tilstrekkelig volum.

Ommat

I 2023 etablerte BIR Bedrift selskapet Ommat Matressurs AS, et senter dedikert til oppsirkulering av matressurser, med mål om å bevare kvaliteten på ressursene optimalt og omdanne matressurser til nyttige råvarer for videre produksjon. Ommat Matressurs samler inn vegetabiliske matressurser fra en rekke kilder, inkludert engroshandel, fruktlagre og industribedrifter. Hos Ommat gjennomgår råvarene en grundig sortering, kverning og stabilisering eller vakuumsforsegling.

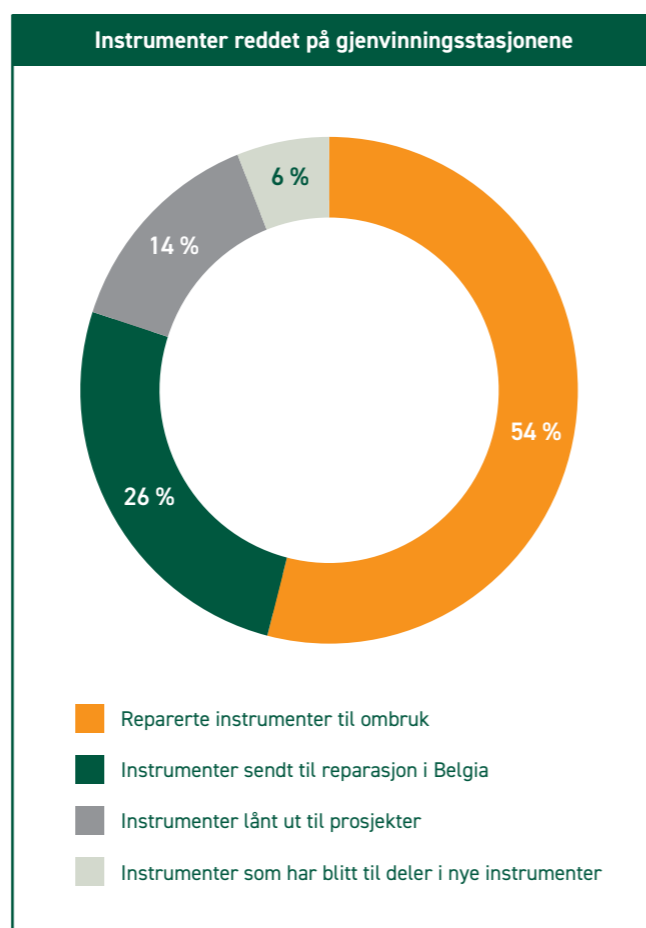

Ressursene utnyttes av Ommat sine samarbeidspartnere: Grønn Mat AS, Invertapro AS og Greentech Innovators. Fra uvanlige, men likevel kvalitetsrike gulrøtter fra fruktlagre, produserer Ommat gulrotmos som leveres til Grønn Mat for integrering i deres populære bakevarer i MER ENN-serien. Samtidig utforsker selskapet mulighetene for bruk av ulike frukt- og grønttyper i sine produkter. Ommat produserer også blandede vegetabiliske matressurser som anvendes i larveproduksjon hos Invertapro på Voss. I tillegg samarbeider Ommat med Greentech Innovators, som utnytter de samme matressursene til produksjon av encelleproteiner.

Foreløpig er produksjonslokalene til Ommat lokalisert hos BIR Bedrift, men på lengre sikt skal selskapet etter planen flytte inn i Bioparken på Voss. I 2024 vil Ommat fortsette arbeidet med å tilpasse produksjonen til ulike typer matressurser, der oppskalering og effektivisering av produksjonsprosesser vil være sentralt for å sikre langsiktig økonomisk bærekraft. Det jobbes også med å transformere hele avfallssystemet til en matverdikjede, hvor kjøling og kvalitetskontroll spiller en essensiell rolle i alle ledd.

Tredjepartssamarbeid med Give Music a Chance

I april inngikk BIR Nyverdi samarbeid med den ideelle organisasjonen Give Music a Chance Norway. Give Music a Chance har som formål å reparere brukte musikkinstrumenter og utstyr til donasjon til barn og unge, i hovedsak i utviklingsland og konfliktsoner, men også til lokale sosiale prosjekter i bergensregionen. I løpet av 2023 har nærmere 130 instrumenter blitt reddet på våre gjenvinningsstasjoner til Give Music a Chance sitt formål. Av disse har over halvparten blitt reparert og gått ut i sirkulasjon, ca. 20 instrumenter har blitt lånt ut til lokale prosjekter, mens 7 instrumenter har blitt til deler som kan brukes på nytt i andre instrumenter. Omtrent 30 messinginstrumenter har blitt sendt til samarbeidspartnere i Belgia for reparasjon, da det mangler kompetanse på dette i Norge. I 2024 er det satt et mål om å redde og reparere enda flere instrumenter som kan gis til gode formål.

Gjenbruksstipend

I 2023 lanserte BIR Voss Hardanger¹⁵ et gjenbruksstipend sammen med Voss Sparebank og Hardanger og Voss Næringshage. Formålet med stipendet er å løfte frem nyskapende idéer rundt ombruk fra gründere og virksomheter. Totalt ble det mottatt åtte søknader. Tre søkere mottok stipend i 2023: Systove i campingvogn, hudpleieserien Symre og Miljøsmidjo.

¹⁵ Daværende Indre Hordaland Miljøverk.

VÅRT MÅL: VÆRE EN PÅDRIVER FOR SMART BYUTVIKLING OG BÆREKRAFTIGE LOKALSAMFUNN

Vestlandet spiller en viktig rolle i Norges verdiskaping og ressursutnyttelse. BIR skal være en positiv kraft som tar aktiv del i byutviklingen og som bidrar til at lokalsamfunn styrkes. Dette inkluderer at BIR ønsker å ta en sentral posisjon som en kunnskapsformidler som informerer innbyggerne om hvordan de selv kan bli mer bærekraftige.

Åpningen av grønt bossnett

Bossnettet i Bergen har vært et viktig tiltak for smart byutvikling av Bergen sentrum. Bossnettet reduserer tungtrafikken i sentrum og reduserer dermed klima- og miljøbelastningen ved avfallsinnsamlingen i sentrum. Samtidig tilrettelegger bossnettet for kildesortering for både husholdnings- og næringskunder. Videre bidrar bossnettet til bedre brannikkerhet i tettbebygde områder, et ryddigere bybilde og mindre mat til rotter og måker.

I oktober 2023 åpnet BIR en ny del av bossnettet, grønt nett, som er tilknyttet den nye terminalen på Lungegårdskaien. I 2023 er det hentet inn 246 bossspann som følge av åpningen av denne delen av bossnettet. I 2024 vil tusen nye husholdninger bli inkludert, og totalt har den nye delen av bossnettet kapasitet til over 4 000 husholdningskunder.

Gjenbruksuken

Sammen med Bergen kommune, arrangerte BIR Gjenbruksuken 18.–24. november. I tillegg bidro 45 medarrangører til en inspirerende uke med over 60 arrangementer til sammen. Gjenbruksuken startet med Grønn lørdag på Torgallmenningen, hvor rundt 20 ulike aktører stilte med spennende boder og aktiviteter. Uken besto videre av byttedager, juleverksted, matredding, frokostmøter, moteshow og mye mer. BIR stilte med to egne arrangementer: ombruksjulemarked og et foredrag med Personal Lopper – begge på ombruksmarkedet i Møllendalsveien 40. I tillegg til de mange flotte arrangementene, bidro en rekke av Bergens kaféer og kiosker med å tilby kafferabatt til kunder som tok med egen kopp.

På lag med Brann for et bedre Bergen

BIR Bedrift og Sportsklubben Brann samarbeider for å fremme bærekraft og støtte opp om FNs bærekraftsmål gjennom miljøvennlige tiltak og ved å ta samfunnsansvar. Brann har ambisjoner om å bli eliteseriens mest

bærekraftige lag, med initiativer som strømbesparende flomlys, digitale billetter og reduksjon av engangsplast. Samarbeidet mellom Brann og BIR Bedrift omfatter implementering av effektive avfalls løsninger på stadion, med mål om økt kildesortering og miljøvennlig håndtering av avfallet. Samarbeidet med Brann for Grønn stadion har gitt en økt sorteringsgrad fra 37 til 44 prosent. Et forskningsprosjekt sammen med NHH har også testet ulike tiltak for økt utsortering.

Gjennom samarbeidet understrekes også viktigheten av felles verdier, særlig knyttet til Vestlandet, og støtte til lokale initiativer som støtter opp om bærekraft og samfunnsengasjement. Både Brann og BIR Bedrift deler en forpliktelse til å fremme bærekraftsmål, spesielt mål 13 om god helse og livskvalitet, gjennom ulike tiltak som gatelag i fotball og støtte til sykehusklovnene.

Konsepter på gjenvinningsstasjonene

Som en del av vårt samfunnsoppdrag om å utvikle mer sirkulære løsninger, ønsker BIR å legge bedre til rette for våre kunder, slik at ombruk blir en hovedprioritet på våre gjenvinningsstasjoner. I 2023 ble innsiktsrapporten «Overordnet plan for utvikling av gjenvinningsstasjonene» utarbeidet. Rapporten gir et viktig grunnlag for planleggingen av fremtidsrettede gjenvinningsstasjoner og tjenestetilbud i eierkommunene. Basert på rapporten og annet innsiktsarbeid, ble det i andre halvår etablert et prosjekt for å videreutvikle arbeidet med ombruk på gjenvinningsstasjonene. Prosjektet inkluderer flere fysiske endringer og tiltak på stasjonene. Ombruk og reparasjon skal bli et tydeligere tilbud for våre kunder, både ved innlevering av brukbare gjenstander og for dem som ønsker å benytte seg av ombrukstilbudet vårt. I 2023 ble brukshallene på Askøy, i Kvam og i Møllendalsveien gjenvinningsstasjon oppgradert.

I løpet av 2024 planlegges det flere fysiske endringer samt navneendringer på gjenvinningsstasjonene, brukshallene og mobil gjenvinningsstasjon.

Hjemmehenting av avfall

I 2023 har BIR pilotert en løsning for hjemmehenting av avfall i forbindelse med prosjektet «Videreutvikling av mobile gjenvinningstjenester». Hjemmehenting av avfall er et tjenestekonsept hvor kundene kan bestille henting av avfall til faste priser. Pilotperioden for mobil hjemmehenting varte fra august 2023 til februar 2024. Det ble i perioden samlet inn 45 140 kilo fra over 300 kunder.

Målekort

Målekortet ble vedtatt i handlingsplanen for bærekraft og viser BIRs vedtatte resultatmål og indikatorer for måloppnåelse. Det er ikke alle indikatorene BIR har fullstendig datagrunnlag for, men det arbeides med å sikre dette i løpet av 2024.

Resultatmål	Indikatorer	Status 2022	Status 2023
Alle nye konkurranser skal inkludere klima- og miljøhensyn fra 01.01.24	Andel konkurranser som inkluderer klima- og miljøkriterier	15 % (8/51)	15 % (4/26)
	Andel konkurranser som inkluderer klima- og miljøkrav	53 % (27/51)	77 % (20/26)
	Andel konkurranser uten klima- og miljøkrav eller klima- og miljøkriterier	47 % (27/51)	23 % (6/26)
Gjennomføre leverandørrevisjoner som følger opp identifiserte risikoer i verdikjeden	Antall leverandørrevisjoner gjennomført i forbindelse med påseplikten	0	5
	Antall leverandørrevisjoner gjennomført i forbindelse med åpenhetsloven	0	0
Øke utsorteringen	Andel utsortert	49 %	51 %
	Andel utsortert i rute	25 %	27 %
	Andel utsortert i gjenvinningsstasjon	79 %	80 %
Flytte nye avfallsfraksjoner oppover i avfallshierarkiet	Avfallsfraksjoner anvendt på en ny måte	Matavfall	Hardplast, matavfall til matkonsum
	Tonn avfallsfraksjoner anvendt på en ny måte	903 tonn	3 018 tonn
Øke omsetting av ombruksvarer	1 500 tonn ombruksvarer registrert/utlevert		1200 tonn

Alt har verdi

BIR – en drivkraft for et sirkulært samfunn

Sikre ansvarlig styring og drift

VÅR FORPLIKTELSE

BIR skal være en troverdig aktør i samfunnet. Det innebærer at BIR opprettholder samfunnskritisk og -nødvendig drift, og sikrer at både egen virksomhet og verdikjede opererer i tråd med etiske standarder og myndighetskrav.

RELEVANTE BÆREKRAFTSMÅL

VESENTLIGE BÆREKRAFTSTEMAER

- Ansvarlig eierstyring og ledelse
- Etisk forretningspraksis
- Overholdelse av krav fra myndigheter og sentrale interessenter
- Opprettholde samfunnskritisk og -nødvendig drift
- Ansvarlig kommunikasjon, transparens og påvirkning
- God datasikkerhet

VÅRE MÅL

- Forplikte hele konsernet til å implementere og følge opp bærekraftsstrategien
- Bærekraft integreres i konsernets risikostyring
- Sikre åpen og tilgjengelig informasjon
- Ingen data på avveie

VÅRT MÅL

ANSVARLIG EIERSTYRING OG LEDELSE

I BIR er det viktig å ha gode relasjoner til eiere og sentrale interessenter. Virksomhetens eierstyring og selskapsledelse spiller en avgjørende rolle i å påvirke kulturen, prioriteringene, effektiviteten, risikohåndteringen og grad av måloppnåelse.

BIRs styringsmodell

BIRs virksomhet innrettes slik at

- husholdningskundene sikres like tjenester, lik pris og lik behandling
- BIRs eiere likebehandles

Den lovpålagte virksomheten i BIR skal drives til selvkost. Det innebærer at alle kostnader tilknyttet avfallshåndtering skal dekkes av renovasjonsgebyret. Øvrig virksomhet skal drives etter alminnelige forretningsmessige prinsipper, i tråd med BIRs kjerneverdier.

Tilsyn fra myndighetene

De enkelte anleggene i BIR-konsernet følges opp av ulike tilsynsmyndigheter, og det er gjennomført en rekke tilsyn i løpet av året.

I februar var Miljødirektoratet på tilsyn hos forbrenningsanlegget til BIR Ressurs for oppfølging av regelverk knyttet til luft, samt en generell befaring av anlegget. Det ble gitt tre avvik og en anmerkning, derav ett avvik som ikke er lukket. Avviket som ikke er lukket gjelder lagring av filterkake fra vannrenseanlegget. I dag lagres disse utendørs i doble væsketette bigbags, men de skal lagres under tak. Løsning for dette er under utarbeidelse.

Justervesenet utførte tilsyn med en vekt og målinger ved forbrenningsanlegget. Dette tilsynet ga ingen avvik.

Brannvesenet hadde tilsyn på BIR Nyverdi sin gjenvinningsstasjon på Askøy for å kontrollere gjenvinningsstasjonens brannforebyggende arbeid, samt at brannvesenet gjorde seg kjent på stasjonen. Tilsynet ga seks avvik, og alle avvikene er lukket. Brannvesenet hadde også tilsyn ved BIR Voss Hardanger sine tre gjenvinningsstasjoner. Disse tilsynene ga ingen avvik. Brannvesenet var videre på tilsyn ved forbrenningsanlegget for kontroll, ettersyn og vedlikehold av branntekniske installasjoner. Tilsynet ga ingen avvik.

Mattilsynet gjennomførte tilsyn hos BIR Bedrift med formål om å undersøke om de som produsent av fôrvarer hadde utarbeidet en plan for å kontrollere uønskede stoffer i de produserte fôrvarene. Under tilsynet ble det identifisert noen områder for forbedring i dokumentasjonen av kvalitetskontrollplanen, samt at HACCP-systemet (fareanalyse og kritiske kontrollpunkter) ikke var oppdatert. Alle avvikene ble lukket innen fristen.

Statens vegvesen var på stikk kontroll hos bilverkstedet til BIR Husholdning. Hensikten med stikk kontrollen var å kontrollere at verkstedet gjennomfører periodisk kjøretøykontroll i henhold til gjeldene rutiner og regelverk. Kontrollen ga ingen avvik.

I tillegg ble det utført elkontroll på gassanlegget til BIR Voss Hardanger.

Beredskap

Brannforebyggende arbeid

Avfallsbransjen har de senere årene hatt et betydelig antall branner og branntilfeller. Brannrisiko har vært, og vil fortsette å være, et fokusområde for BIR. Derfor er det gjennomført et konsernovergripende prosjekt i samarbeide med Wergeland Bedriftsutvikling AS for å kartlegge brannrisiko ved behandling av avfall, samt identifisere tiltak som kan redusere risikoen. Prosjektet viser at BIR kan redusere brannrisikoen ved å iverksette gode organisatoriske tiltak som kartlegging av eksisterende tiltak, etablere tiltakskort og rutiner for spesifikk hendelser, gjennomføre øvelser og kontroller samt utføre kontinuerlig og brannforebyggende arbeid.

Av iverksatte brannforebyggende tiltak er det installert nye automatiske brannslukkeanlegg i elektriske rom på forbrenningsanlegget og på Mjelstad Miljø. Disse skal hindre at en brann får utvikle seg, og vil da redusere både miljø- og driftsmessige belastninger ved en eventuell brann.

BIR Bedrift jobber også med å få på plass et brannslukkeanlegg og et overvannsanlegg på ulike områder av eiendommen.

BIR Bedrift og forbrenningsanlegget til BIR Ressurs er underlagt forskrift om industrivern

Industrivernet i BIR Bedrift har deltatt i 42 reelle hendelser i løpet av fjoråret og forhindrede større branner. De fleste branntilfelle skjær ved kverning av avfall som inneholder batterier, hvilket synliggjør viktigheten av å sortere ut batterier som farlig avfall tidlig i verdikjeden. Derfor øver industrivernet på utrulling av slanger hver 14. dag, og de setter sin ære i å være raske. Rekorden på å rulle ut en slange fra hydrant til brannsted på tippkanten er på imponerende 2 minutter og 36 sekunder. Videre er det gjennomført fem uanmeldte øvelser med ulike scenarier i løpet av året. I tillegg ble det gjennomført en omfattende trenings- og øvelsesdag for nyansatte i oktober. Etter hver trening, øvelse og hendelse, evalueres innsatsen og forbedringspunkter identifiseres. Ved større hendelser hvor brannvesenet er involvert og anlegget må stenges i noen timer, inkluderer evalueringen en debrief med de involverte medarbeiderne, slik at de kan snakke om og bearbeide opplevelsen.

På forbrenningsanlegget er det gjennomført fire industrivernøvelser i 2023, derav en i samarbeid med Eviny Termo vedrørende fjernvarmenettet. De andre øvelsene omhandlet testing av brannalarm, evakuering av anlegget og skadede personer samt håndtering av akutt forurensning. Industrivernet var i aksjon ved en hendelse i 2023.

Beredskapsøvelser

I BIR Ressurs er det gjennomført beredskapsøvelser både på deponiet på Mjelstad og på forbrenningsanlegget med følgende scenarier: stopp i sigevannspumper og plutselig stort hull i kjelen.

BIR Nyverdis gjenvinningsstasjon på Os har i flere år samarbeidet med Bjørnafjorden brann og redning om å gjennomføre beredskapsøvelser. Dette er en vinn-vinn-situasjon for både BIR og brannvesenet. Gjennom praktiske øvelser blir brannvesenet bedre kjent med gjenvinningsstasjonen og potensialet for hvilke alvorlige hendelser som kan skje her. I 2023 ble det gjennomført en øvelse som omhandlet en medarbeider som var i klem under en container.

VÅRT MÅL: FORPLIKTE HELE KONSERNET TIL Å IMPLEMENTERE OG FØLGE OPP BÆREKRAFTSSTRATEGIEN

Som en del av implementeringen av BIRs bærekraftsstrategi, er «Handlingsplan for bærekraft 2024» utarbeidet. Planen er utarbeidet med formål om å etablere eierskap til mål, tiltak og aktiviteter, og bruke indikatorer aktivt til å følge med på utviklingen og effekten av bærekraftsarbeidet i det enkelte selskap og i konsernet som helhet.

Handlingsplanen tar for seg hvert enkelt fokusområde fra BIRs bærekraftsstrategi. Her beskrives sentrale aktiviteter som skal gjennomføres i 2024. Det fremgår hvem som er ansvarlige for aktivitetene og sentrale bidragsytere. Handlingsplanen inneholder resultatmål for 2024, men også aktiviteter og mål som må tidfestes og jobbes med framover i tid.

Selskapene i BIR kan vedta tiltak og indikatorer utover dette for egen virksomhet, med utgangspunkt i de rammene som konsernledelsen gir. Konsernledelsen og ledergruppene i selskapene skal følge opp status for resultatmålene og indikatorene, herunder rapportere resultat i tråd med konsernets årshjul.

Som et verktøy i bærekraftsarbeidet, er det gjennomført en internundersøkelse blant medarbeiderne i BIR om kjennskap til arbeidet med bærekraft. Resultatene av undersøkelsen viser at to av tre kjenner til BIRs bærekraftsstrategi, og tre av fire har kjennskap til bærekraftsambisjonen. Dette gir et godt grunnlag for videre implementeringsarbeid.

VÅRT MÅL : BÆREKRAFT INTEGRERES I KONSERNETS RISIKOSTYRING

Å sikre god oppfølging av bærekraftsarbeidet er av stor betydning for BIR, og dette krever etablering av solide strukturer for styring, rapportering og risikostyring.

Risikostyring

Alle datterselskapene i BIR jobber systematisk med risikostyring og har i 2023 gjennomført strategiske og operasjonelle risikovurderinger. I tillegg er flere av datterselskapene sertifisert etter ISO-standardene for kvalitet, miljø og HMS – som setter tydelige krav til risikostyring. I 2023 ble BIR Ressurs ISO-sertifisert innenfor standardene 9001 (kvalitet) og 14001 (miljø). BIR Bedrift og BIR Voss Hardanger ble resertifisert innenfor standardene 9001 og 14001. BIR Voss Hardanger ble resertifisert etter ISO 45001 (HMS). BIR AS ble resertifisert som Miljøfyrtårn.

I 2024 skal BIR utrede opplegg og konsept for ISO-sertifisering for konsernet.

For å håndtere konsekvensene av klimaendringene, er det nødvendig å jobbe systematisk med klimarisiko, herunder både hvordan konsekvenser av klimaendringer (fysisk klimarisiko) og overgangen til en verden i tråd med målene i Parisavtalen om reduserte utslipp av klimagasser (overgangsrisiko) vil påvirke natur og samfunn.

I 2024 er det planlagt å gjennomføre klimarisikovurdering som hensyntar både finansielle og operasjonelle risikoer på tvers av selskapene i konsernet.

VÅRT MÅL: SIKRE ÅPEN OG TILGJENGELIG INFORMASJON

BIR anser høy etisk standard som et minimumskrav for å bevare tillit i samfunnet, og overholdelse av menneskerettigheter og lovpålagte etiske retningslinjer er avgjørende for å oppnå dette. Utover å etablere gode strukturer for etterlevelse, skal BIR legge til rette for åpenhet, transparens og god dialog både internt og eksternt.

Åpenhetsloven

1. juli 2022 trådte åpenhetsloven i kraft. Loven blir gjerne kalt for næringslivets menneskerettighetslov, og den krever at norske selskaper skaffer seg kunnskap om hvor de har eller kan ha negativ påvirkning på menneskers rettigheter, og jobbe for å stanse slik påvirkning. Loven gjelder for alle større virksomheter i Norge. For BIR betyr dette at loven gjelder for morselskapet, BIR AS, og de tilhørende seks heleide datterselskapene.

2023 markerte oppstarten på arbeidet med åpenhetsloven i BIR og gjennomføring av aktsomhetsvurderinger. Arbeidet startet med kartlegging og risikovurdering av leverandørkjeden, samt forankring i styrerom og datterselskap gjennom workshoper. Konsernet utarbeidet også egne retningslinjer for implementeringen av åpenhetsloven i et årshjul som ivaretar kravene til aktsomhetsvurderingene, der

roller og ansvar er plassert. Prosessen styres fra konsernledelsen, der de daglige lederne har ansvar for at loven implementeres i sine tilhørende datterselskaper.

I 2024 vil BIR signere FUTURE-PROOF-plakaten. FUTURE-PROOF er Bergen Næringsråd og Raftostiftelsen sin samarbeidsplattform for næringsliv og menneskerettigheter, som hjelper næringslivet til å etterleve sitt menneskerettighetsansvar.

Etiske retningslinjer

BIR har etiske retningslinjer som tydeliggjør de holdningene og den atferden som forventes av medarbeiderne med hensyn til respekt, integritet og lojalitet, og som kan fremme en organisasjonskultur som gjenspeiler BIRs visjon. Som en del av ansettelsesprosessen i BIR, forventes det at alle medarbeidere blir kjent med innholdet i personalhåndboken og konsernets etiske retningslinjer, herunder etiske problemstillinger som korrupsjon og gaver.

BIR skal være en åpen, ærlig og ansvarlig virksomhet, hvor alle opptrer imøtekommende og superpålitelig. Retningslinjene gjelder for styremedlemmer, fast ansatte, midlertidig ansatte og innleide. Alle har et personlig ansvar for etterlevelse. Brudd på etiske retningslinjer kan få betydning for den enkeltes ansettelsesforhold eller verv.

De etiske retningslinjene setter ikke konkrete krav til BIRs styre og ledelse. Retningslinjene omhandler heller ikke eksplisitt leverandører og samarbeidspartnere. I 2024 skal BIR revidere gjeldende etiske retningslinjer og sikre at disse er forankret i konsernets styre og ledelse. BIR vil da vurdere om det er behov for å utarbeide egne etiske retningslinjer for leverandører og samarbeidspartnere, eller om en skal ha felles retningslinjer som omfatter både ansatte, ledelse, styret, leverandører og samarbeidspartnere.

Varsling

BIR har etablert retningslinjer for varsling. Rutinen beskriver hvordan medarbeiderne kan varsle samt hvordan arbeidsgiver skal følge opp og undersøke et varsel. Vesentlige punkter som inngår i varslingsreglene er diskriminering, korrupsjon, forretningsmoral samt plikt og rett til å si fra om lovovertridelser og brudd på BIRs etiske retningslinjer. Den enkelte medarbeider skal føle trygghet for å si fra dersom hen opplever uregelmessigheter. I BIRs etiske retningslinjer er det nedfelt at det ikke aksepteres noen form for trakassering eller diskriminering.

Det er registrert to varslings saker i 2023, og begge sakene er ferdig behandlet og lukket.

Korrupsjon

For å forebygge korrupsjon, er det forbud mot å gi eller motta bestikkelser når hensikten er å påvirke eller oppnå personlige eller forretningsmessige fordeler. Bestikkelsene kan være i form av penger, gaver eller ytelser knyttet til bedrift, person, familie, venner eller nær bekjentskapskrets.

Tilbud om deltagelse på ulike arrangementer og middager kan bli en gråsone. Invitasjoner skal alltid vurderes i henhold til om det ligger

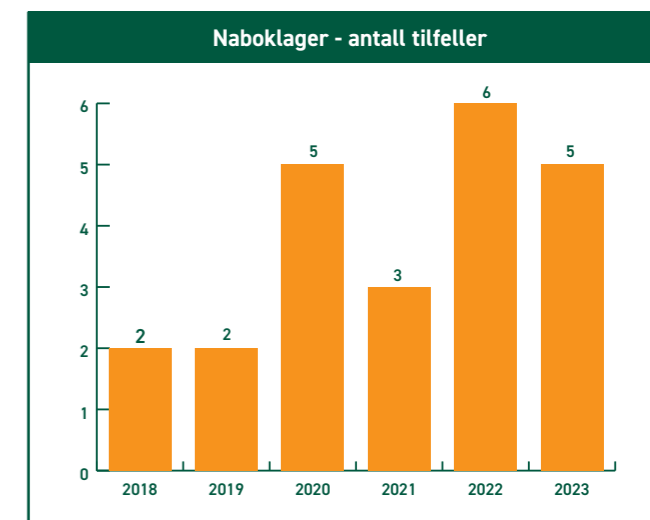
en forventet gjenytelse bak, og om invitasjonen er i full åpenhet. Som hovedregel skal BIR betale for arrangementer medarbeiderne deltar på. Beslutning om å motta eller gi noe av verdi må alltid kunne forsvares offentlig. Ingen medarbeidere skal misbruke sin innflytelse for å oppnå personlig gevinst.

Gaver

Det slås fast i BIRs personalhåndbok at medarbeidere i BIR-konsernet i utgangspunktet ikke skal ta imot noen gaver fra kunder, leverandører eller andre. Det vil i noen tilfeller likevel være riktig å akseptere en slik oppmerksomhet, for eksempel når dette skjer i formelle situasjoner og ved representasjon. En slik gave skal i så tilfelle være en ting og ikke penger eller økonomiske vederlag. Gaven skal på ingen måte være egnet til å påvirke BIR-medarbeideren sitt forhold til giver. Mottaker av slik gave må alltid informere sin nærmeste overordnede om dette.

Naboklager

Det ble registrert fem naboklager i 2023. Fire av dem er knyttet til forbrenningsanlegget. Tre av disse handlet om lukt. I to tilfeller er det klaget på lukt av avfall, og i ett tilfelle er det klaget på røyklukt som skyldes driftsproblemer. Det ble også registrert en naboklage som omhandlet støy. Årsaken til dette var en dampventil som stod litt åpen etter oppstart av en av turbinene på anlegget. Som følge av dette, er rutinen for oppstart av anlegget revidert.

Kundeklager

Det ble registrert 5341 kundeklager fra husholdningene i 2023. Tilsvarende tall for 2022 var 2 686. Økningen skyldes en mer systematisk registrering av kundeklager. Majoriteten av henvendelsene er klager på at beholderen ikke er tømt. Gjennom et helt år blir det tømt ca. 3,65 millioner avfallsbeholdere og containere. Dersom man tar hensyn til dette, er antall kundeklager lavt. Antallet tilsvarer 0,15 prosent av totalt antall tømminger.

Skader påført tredjepart

Antall materielle skader påført tredjeparts eiendeler endte på 22 i 2023. Tilsvarende tall i 2022 var 67. Kostnadene forbundet med disse skadene er 1,66 millioner kroner mot 1,55 millioner kroner i 2022. Antall registrerte skader påført tredjepart har hatt en betydelig nedgang, til tross for økt aktivitet.

VÅRT MÅL:**INGEN DATA PÅ AVVEIE**

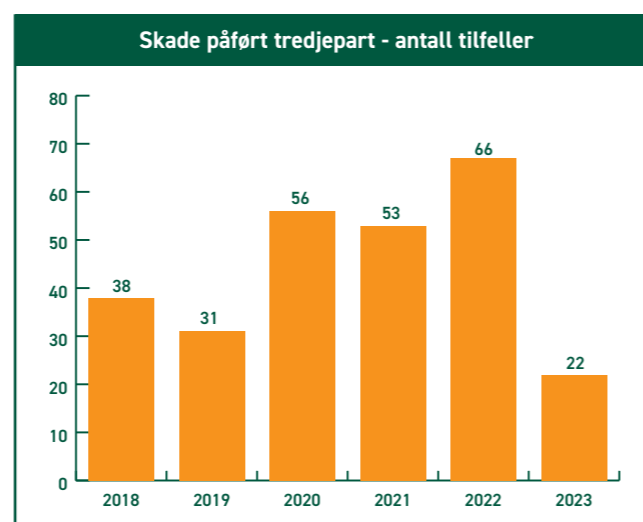
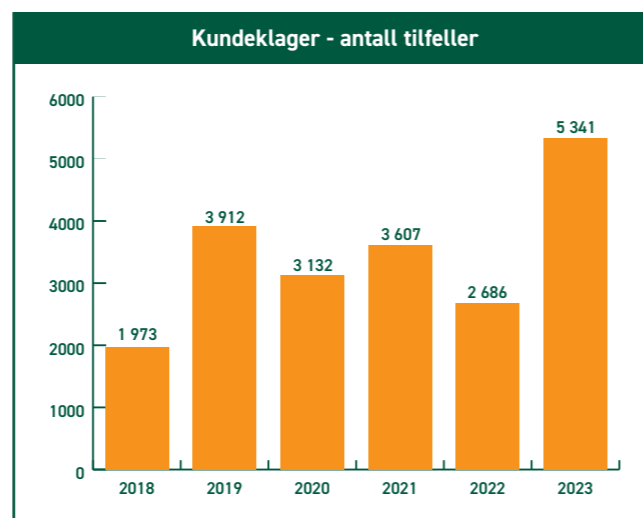
Informasjonssikkerhet har høy prioritet, og vi har klare rutiner og retningslinjer for registrering og håndtering av sikkerhetshendelser. I 2023 ble det registrert to hendelser av sikkerhetsmessig karakter. Hendelsene ble varslet og håndtert i tråd med rutine, og skadebegrensende tiltak ble umiddelbart iverksatt.

I forbindelse med nasjonal sikkerhetsmåned, ble det i oktober sendt ut en opplæringspakke innen digital sikkerhet til alle medarbeiderne i konsernet, der temaet var sosial manipulering. Både privatpersoner og virksomheter er stadig oftere utsatt for sosial manipulering og svindel, så det er viktig å skape bevissthet og gi kunnskap for at vi skal bli mindre sårbare for fenomenet. I 2023 har 35 prosent av medarbeiderne i konsernet gjennomført opplæringspakken i digital sikkerhet.

Målekort

Målekortet ble vedtatt i handlingsplanen for bærekraft og viser BIRs vedtatte resultatmål og indikatorer for fokusområdet.

Resultatmål	Indikatorer	Status 2022	Status 2023
Bærekraftsrisiko er en integrert del av risikostyringen i konsernet og det enkelte selskapet	Gjennomføre risikovurderinger i det enkelte selskap som hensyntar bærekraft	Ikke gjennomført systematisk	Ikke gjennomført systematisk

Utvikle folkene og kulturen

VÅR FORPLIKTELSE

BIR skal være en attraktiv arbeidsplass. Dette innebærer at vi tar vare på og utvikler folkene våre ved å bygge en kultur for fellesskap, mangfold og samhandling. BIR jobber kontinuerlig for å ivareta helse, sikkerhet og trivsel så vel som læring og kompetanseheving.

RELEVANTE BÆREKRAFTSMÅL

VESENTLIGE BÆREKRAFTSTEMAER

- Utvikling av felles kultur
- Kontinuerlig læring og utvikling
- Ivareta helse, arbeidsmiljø og sikkerhet
- Sikre mangfold og likestilling
- Ansvarlige arbeidsforhold

VÅRE MÅL

- Etablere en felles forståelse av «ett BIR»
- Øke bærekraftskompetansen til alle medarbeidere
- Sikre mangfold og et helsefremmende arbeidsmiljø

VÅRT MÅL:

ETABLERE EN FELLES FORSTÅELSE AV «ETT BIR»

Kulturen i BIR handler om våre felles verdier, normer og holdninger og er av vesentlig betydning for at vi når våre mål. Vi legger vår innsats i å skape en felles kultur som kjennetegnes av god internkommunikasjon, samhandling og deling på tvers i konsernet samt felles forståelse av mål, verdier og normer.

Våre kjerneverdier superpålitelig, miljøpådriver, imøtekommende og lagspiller (SMIL), og slagordet «Sammen for en god sak» er ryggraden i vår kultur. Slagordet er også viktig i vårt arbeid ut mot våre kunder.

Etter to organisasjonsgjennomganger, ble det høsten 2022 startet et kulturprosjekt for å videreutvikle kulturen i konsernet og «ett BIR». I juni 2023 la prosjektgruppen frem sin sluttrapport med ti anbefalte tiltak som blant annet skal sikre at konsernet jobber målrettet sammen for å oppfylle overordnede mål. Tiltakene ble utarbeidet med bakgrunn i workshoper, spørreundersøkelse og samtaler med medarbeidere, og har et vidt spenn – fra faglige og sosiale møteplasser til vitalisering av BIRs kjerneverdier og psykologisk trygghet.

BIR Ung

Høsten 2022 ble BIR Ung startet opp som et faglig og sosialt nettverk for medarbeidere under 36 år, og 2023 var det første hele året med aktiviteter. Målet med nettverket er å skape gode relasjoner og samarbeidskultur mellom unge medarbeidere på tvers av selskapene i konsernet, og bidra til å videreutvikle BIR som en attraktiv arbeidsplass. Det ble arrangert syv aktiviteter i 2023, og totalt deltok rundt 50 BIR-medarbeidere på en eller flere av disse.

Årsverk (egne ansatte)	2021	2022	2023
BIR AS	43	46	57
BIR Nyverdi AS	116	106	109
BIR Husholdning AS	89	108	150
BIR Infrastruktur AS	9	12	16
BIR Ressurs AS	45	47	48
BIR Bedrift AS	76	87	126
BIR Voss Hardanger AS	-	-	26
Totalt	378	406	532

VÅRT MÅL:

ØKE BÆREKRAFTSKOMPETANSEN TIL ALLE MEDARBEIDERE

I BIR legger vi til rette for at medarbeiderne skal kunne tilegne seg og ta i bruk ny kompetanse, og kunne søke nye utfordringer uten å skifte arbeidsplass. Dette innebærer også å bygge den kompetansen BIR trenger og øke det generelle kompetansenivået innen bærekraft på tvers av konsernet. Vi har derfor etablert en intern bærekraftsskole som skal bidra til å sikre kompetanseøkning i bærekraft for alle medarbeidere.

Grunnleggende kurs i bærekraft

Det er gjennomført et internt kurs i grunnleggende bærekraft for ledere og nøkkelpersonell med gjennomgang av sentrale bærekraftstemaer,

kommende krav og forventinger, klimapåvirkning og klimarisiko. Kurset blir videreført i en digital versjon som tilbys alle medarbeidere i konsernet.

Kurs i ombruk

I BIR Nyverdi har det nye mandatet for selskapet ført til nye oppgaver som tidligere ikke var en naturlig del av daglig drift. Dette har medført nye krav til våre medarbeidere på gjenvinningsstasjonene. Etter en rekke workshoper på alle BIRs gjenvinningsstasjoner, ble det tydeliggjort et behov for kompetanseheving grunnet selskapets dreining mot en sirkulær drift. I 2023 ble det derfor utarbeidet interne e-læringskurs i ombruk og kundeveiledning. I løpet av 2023 har 67 prosent av våre medarbeidere ved gjenvinningsstasjonene fullført e-læringskursene.

Fagopplæring i BIR

BIR satser på fagopplæring både ved å ta inn lærlinger, og ved å tilrettelegge for undervisning som fører frem til teorieksamen og fagprøve. BIRs medarbeidere bidrar også som sensorer i ulike fag. I innværende skoleår har vi til sammen ca. ti medarbeidere som følger teoriundervisning i gjenvinningsfaget i et samarbeid med andre kommunale avfallsbedrifter. Det er mulig vi senere vil tilby flere fag finansiert av bransjeprogrammet.

Fagbrev på jobb

Fagbrev på jobb er en relativt ny ordning som ikke har kommet godt i gang i Vestland fylke på grunn av manglende finansiering. Ordningen legger opp til at medarbeidere i en bedrift kan inngå lærekontrakt med sin arbeidsgiver. Det er krav om minimum to års relevant yrkeserfaring.

Praksiskandidater

Medarbeidere som kan dokumentere fem år med allsidig erfaring fra yrket og dokumentere bestått teorieksamen i lærefaget kan ta fagbrev som praksiskandidat. Med bestått eksamen og relevant praksis fra yrket, kan medarbeideren ta fagprøven. Våren 2023 tok seks medarbeidere den teoretiske eksamen som leder til praktisk eksamen senere.

Lærlinger

Den mest kjente ordningen er lærlingordningen – der en som har fullført videregående, søker seg læreplass i en bedrift. Et vanlig læreløp er to år på skole og to år i lære, men det finnes også andre varianter, samt muligheter for kryssløp. En lærling følger en opplæringsplan i sitt fag, og læretiden avsluttes med en praktisk fagprøve. Per 31.12.23 hadde vi åtte lærlinger innen følgende fagområder: IT-drift, gjenvinning, yrkessjåfør og salg. Det er viktig å skape samhold, slik at lærlingene blir kjent med hverandre og andre avdelinger/selskaper for på den måten å bygge ett BIR. Vårt lærlingprogram legger til rette for dette.

Lærekandidater

En lærekandidat er en som følger et individuelt tilrettelagt opplegg, og det er ikke mål om å dekke alle kompetansemålene i læreplanen. Læretiden for lærekandidater avsluttes med praktisk prøve, men kun i utvalgte kompetansemål. Noen lærekandidater tar senere prøve i resterende kompetansemål, og oppnår dermed fagbrev etter hvert.

Kontinuerlig utvikling av kompetanse

I løpet av året har vi gjennomført interne kurs i hybrid ledelse for ledere med personalansvar, kurs i selvlæring for ledere og opplæring i BIR+ (vårt

interne avvik- og forbedringssystem) for saksbehandlere. I tillegg har det fjerde kullet i BIRs lederutviklingsprogram hatt fagsamlinger gjennom året.

I år har vi rekruttert tre traineer gjennom traineeprogrammet til Bergen Næringsråd. De er ansatt i BIR Infrastruktur AS, BIR Ressurs AS og BIR Bedrift AS.

Kommunalt Avfall Vestlandet (KAV) har en ordning som muliggjør hospitering for medarbeidere i KAV sine medlemsbedrifter. Det betyr at medarbeidere som arbeider i BIR kan søke om å hospitere ved andre KAV-bedrifter, og andre kan søke om å hospitere ved BIR. All hospitering skjer etter nærmere avtale, og innenfor hva som er mulig i den enkelte bedrift. Målet for ordningen er å lære beste praksis av hverandre, og dele og øke den kompetansen som finnes innad i KAV. Samtidig vil den enkelte medarbeider få økt sin kompetanse og utvidet sitt nettverk, og dette vil igjen styrke samarbeidet mellom KAV sine medlemsbedrifter.

I samarbeid med KAV kompetanse, tilbyr AOF Vestlandet-Agder gratis kurs med midler fra bransjeprogrammet for avfalls- og gjenvinningsbransjen. Kurset inkluderer emner som bransjekunnskap om avfalls- og gjenvinningsbransjen, avfallsressurser og innføring i sirkulærøkonomi. I 2023 hadde vi 24 deltakere i gjenvinningsfaget gjennom bransjeprogrammet. Disse er fordelt på fire selskaper: BIR AS, BIR Nyverdi, BIR Bedrift og BIR Ressurs.

REdu er avfalls- og gjenvinningsbransjens felles rekrutteringsprogram og arbeider aktivt for å styrke fagtilbudet i høyere utdanning og synliggjøre bransjens muligheter for studenter gjennom blant annet å satse på kompetanseutvikling, innovasjon og forskning. BIR er med og finansierer REdu, og deltar i både styrings- og referansegruppen. Gjennom REdu gir vi muligheter for «summer internship», og sommeren 2023 engasjerte vi totalt fem studenter – to i BIR AS, to i BIR Nyverdi AS og en i BIR Ressurs AS.

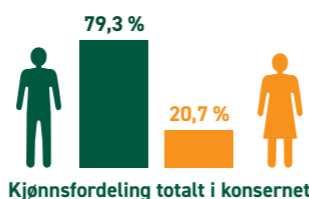
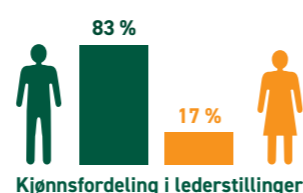
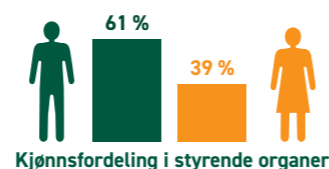
VÅRT MÅL: SIKRE MANGFOLD OG ET HELSEFREMMEDE ARBEIDSMILJØ

Et godt arbeidsmiljø for medarbeidere, innleid personell og leverandører er en grunnleggende forutsetning for BIRs verdiskaping. Det er nulltoleranse for mobbing, trakassering og diskriminering. Mangfold og likestilling fører til økt produktivitet, innovasjon og økt medarbeidertilfredshet. I BIR legger vi til rette for et trygt og inkluderende arbeidsmiljø der ulike egenskaper verdsettes og stimuleres.

Renovasjonsbransjen har en overvekt av mannlige medarbeidere, så også i BIR. Vi ønsker derfor å rekruttere kvinner inn der det er overvekt av menn.

I konsernstyret (BIR AS) er det 39 prosent kvinner. I styrene i datterselskapene fordeler kvinneandelen seg som følger: BIR Ressurs 50 prosent, BIR Bedrift 27,3 prosent (inkludert døtrene Retura Vest og Norsk Riving), BIR Nyverdi 60 prosent, BIR Infrastruktur 25 prosent, BIR Husholdning 40 prosent. I hele BIR-konsernet er kvinneandelen på 20 prosent.

Full likestilling mellom menn og kvinner er viktig og derfor et mål for BIR. Det skal ikke forekomme forskjellsbehandling grunnet kjønn eller andre forhold som etnisitet, alder, religion eller livssyn i saker som gjelder rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, karriereutvikling, forfremmelse og beskyttelse mot trakassering. BIR ønsker et størst mulig mangfold, og vi har medarbeidere fra ca. elleve forskjellige land.

BIR har i dag
medarbeidere fra
11 ulike land

Helsefremmende arbeidsmiljø

Alle medarbeidere skal bidra til å forbedre HMS-resultatene ved å etterleve rutiner, rapportere om uønskede forhold og bidra til forbedringsarbeid. Det forebyggende arbeidet har høy prioritet på arbeidsplassene.

HMS-arbeidet drives innenfor de ulike virksomhetsområdene med utgangspunkt i de krav som stilles innenfor det enkelte området. Den enkelte virksomhet skal utarbeide egne mål og HMS-handlingsplan, gjennomføre tiltak og rapportere om sine HMS-aktiviteter. HMS-arbeidet følges opp gjennom kvartalsvis rapportering av status i det enkelte selskapsstyre samt i BIRs styre. Det forventes at alle ledere har et sterkt engasjement i HMS-arbeidet, og at alle medarbeidere bidrar i HMS-aktiviteter på arbeidsplassen. Vi er overbevist om at en høy HMS-standard er nødvendig for optimal drift og en langsiktig bedriftsøkonomisk lønnsomhet.

Iverksatte HMS-tiltak

Opprettelse av HMS-forum

For å styrke HMS-arbeidet i konsernet, er det opprettet et HMS-forum bestående av medarbeidere med ledende og/eller koordinerende HMS-roller fra selskapene i konsernet. Gjennom erfaringsutveksling og nettverksbygging skal forumet arbeide for å styrke konsernets HMS-arbeid og fremme et trygt og helsefremmende arbeidsmiljø. HMS-forum har blant annet revidert konsernets HMS-policy.

Sveising

Vår driftshelsetjeneste, Avonova, har gjort oss oppmerksomme på at sveising frigjør stoffer som er kreftfremkallende. For å finne ut hvordan vi skal beskytte våre medarbeidere best mulig, ble det gjennomført en risikovurdering sammen med driftshelsetjenesten. Flere forebyggende tiltak er iverksatt for å redusere eksponeringen for sveisegasser.

Eksponeringsregister

BIR har medarbeidere som blir utsatt for helseskadelige fysiske, kjemiske og/eller biologiske faktorer i sitt arbeid som utløser krav om eksponeringsregister, som for eksempel medarbeidere som sveiser. Vi har derfor gått til anskaffelse av et eksponeringsregister. Her skal det blant annet registreres hver gang noen sveiser og hvor lenge det sveises. Disse opplysningene skal lagres i minst 60 år.

Risikovurdering av renovasjonsruter

BIR Husholdning kjører på mange veier med potensial for alvorlige ulykker. Virksomheten har derfor satt i gang et arbeid med å risikovurdere rutenettet. Hittil er ca. 80 prosent av rutene risikovurdert. Det har særlig blitt sett på skoleveier, rygging på gang- og sykkelstier, enmannsbetjente biler i sterkt trafikkerte veier og «vinterveier» (veier der det er vanskelig å kjøre på grunn av glatt føre og snø). For eksempel er trafikkfarlige tømmesteder på E39 overført fra enmannsbetjent bil til tomannsbetjent bil. Tidligere måtte sjåføren gå ut i trafikken for å tømme avfallsbeholdere siden det ikke var mulig å kjøre ut av veien eller endre hentested for beboerne. Videre er noen stopp langs gang- og sykkelstier flyttet, slik at renovasjonsbilene slipper å rygge. BIR Voss Hardanger har også gjort et tilsvarende arbeid for veier med krevende tilkomst i sitt rutenett.

Støykartlegging av forbrenningsanlegget og deponiet på Mjelstad

I samarbeid med driftshelsetjenesten, er det gjennomført en kartlegging av støyeponeringen hos ulike yrkesgrupper i virksomheten samt at støyen i enkelte rom/områder er kartlagt. Kartleggingen konkluderte med hvor det er anbefalt og påbudt å bruke hørselvern. I fortsettelsen skal medarbeiderne informeres om viktigheten av å bruke godt hørselvern når de oppholder seg i støyende omgivelser. Når det gjelder mottakshallen på forbrenningsanlegget, ble det målt

HMS-policy for BIR

Visjonen til BIR er å være «vestlendingenes egen miljøbedrift». Det innebærer at BIR skal være en troverdig samfunnsaktør gjennom ansvarlig styring og drift.

HMS-policyen gjelder for hele BIR-konsernet. Ved å nedfelle en felles policy stadfester vi målet om at en HMS-tankegang skal være naturlig integrert i alt vi gjør. Vi tar vare på folkene våre, enten de er medarbeidere, kunder eller samarbeidspartnere.

BIR jobber kontinuerlig for å ivareta helse, sikkerhet og trivsel så vel som læring og kompetanseheving og minimere risikoen for ulykker og skader.

Helse, miljø og sikkerhet er et lederansvar som skal utøves gjennom hele linjeorganisasjonen, fra øverste leder til den enkelte medarbeider. Alle har et ansvar for å opptre sikkert og helsefremmende og ta vare på hverandre:

- Vi setter oss inn i relevante **eksterne og interne krav** som til enhver tid gjelder for aktivitetene vi utfører og etterlever disse.
- Vi sørger for at **tilstrekkelige ressurser og riktig kompetanse** er tilgjengelig for å oppfylle eksterne og interne krav.
- Vi rapporterer og følger opp uønskede hendelser, observasjoner og avvik og **tar lærdom** av disse ved **kontinuerlig forbedring og erfaringsdeling**.
- Vi søker kontinuerlig å identifisere muligheter og implementere tiltak som bidrar til å **forebygge og redusere negative påvirkninger**, samt øke positiv påvirkning på det ytre miljø fra våre aktiviteter.
- Vi legger til rette for et **godt arbeidsmiljø** der vi alle har ansvar for å skape trivsel, trygghet og engasjement.
- Vi aksepterer **ikke trakassering** eller mobbing og sier aktivt i fra hvis vi ser eller selv opplever det.
- Vi har en god **dialog** og et godt **samarbeid** med kundene og andre samarbeidspartner for å sikre et sikkert arbeidsmiljø i hele verdikjeden.
- Vi **kommuniserer åpent** og tillitsfullt utfordringer og resultater og vi deler beste praksis for å lære av hverandre.
- Vårt **engasjement for HMS** er drevet av at vi tror alle uønskede hendelser kan forebygges.

støynivå som er i nærheten av og over hva lovverket tillater uten at det iverksettes tiltak. Forbrenningsanlegget har derfor informert sine kunder om hvilke sikkerhetskrav som gjelder, inklusive at det er påkrevd å bruke hørselvern når man oppholder seg i mottakshallen.

Opplæring i trafiksikkerhet

Fra et sikkerhetsperspektiv er det ønskelig at alle som kjører renovasjonsbil har kunnskap og ferdigheter om kjøring på vinterføre og bruk av kjetting. Både BIR Husholdning og BIR Voss Hardanger har derfor gjennomført opplæring i dette i løpet av året.

Tuft Transportskole har gjennomført kurs for ca. 35 av BIR Husholdning sine sjåførere. Kursinnholdet har vært teori om trafikkadferd, regler, konsekvenser, økonomisk kjøring og vinterkjøring, samt kjøring med instruktør, inkludert tilbakemelding og veiledning. Avslutningsvis har deltagerne foretatt pålegging av kjetting på renovasjonsbil.

I november ble det gjennomført en felles fagdag for BIR Husholdning og BIR Voss Hardanger. Det var en dag fylt med informasjon, gruppearbeid og ulike aktiviteter. Sjåførene fikk blant annet opplæring i vinterkjøring med praktiske øvelser med renovasjonsbil på NAF sin glattkjøringsbane på Voss.

I løpet av året har 13 av BIR Husholdning sine sjåførere tatt fagbrev som yrkessjåfør. Alle som kjører elektrisk renovasjonsbil har fått opplæring av leverandør, samt at det er gjennomført kurs i bruk av kroklofter og kran, og en del sjåførere har tatt maskinførerbevis.

HMS-arbeid knyttet til innsamling av matavfall

Etter en testperiode i utvalgte deler av BIR-området, startet BIR Husholdning opp med innhenting av matavfall i første kvartal 2023. Medarbeidere som jobber med innhenting av denne avfallstypen, blir eksponert for mikroorganismer fra matavfallet. På bakgrunn av dette, er det i samarbeid med bedriftshelsetjenesten gjennomført en kartlegging og risikovurdering av dette arbeidet. Dette resulterte i flere anbefalte tiltak som trolig vil redusere medarbeidernes eksponering for mikroorganismer. Det er blant annet utarbeidet rutiner som tar for seg ulike aspekter ved innsamling av matavfall. Videre er det bestilt to nye renovasjonsbiler med høyt innkast for avfall. Det forventes at dette tiltaket vil gi en stor reduksjon i renovatørenes eksponering for mikroorganismer i tømmesituasjonen. Leveringsdato for de nye bilene er medio 2024. Renovatørene blir også jevnlig kalt inn til arbeidshelseundersøkelse for å sikre at iverksatte tiltak fungerer som en barriere mot arbeidsrelatert sykdom. I tillegg får renovatørene tilbud om yrkesrettet vaksinerings.

Sorteringsanlegget på Mjelstad under tak

Driften på Mjelstad Miljø er blitt helt forandret etter at den 2 500 kvadratmeter store sorteringshallen kom på plass våren 2023. Frem til april var den eneste delen av sorteringsanlegget som var under tak en tørkehall der slagg fra forbrenningsanlegget ble tørket før det verdifulle metallet skulle sorteres ut. Dess tørrere slagg, dess bedre sorteringsgrad. På regnværsdager kunne det derfor være utfordrende at slagget ble vått igjen under sorteringsprosessen, samt at driftsoperatørene måtte gjennomføre tilsynsrunder og vedlikehold utendørs. På snøtunge vinterdager kunne det dessuten gå timevis med måking og isfjerning før selve sorteringen kunne settes i gang, noe som resulterte i tap av mange driftstimer.

Bygget har ført til en mer stabil drift og bedre sorteringsgrad. Før ble det meste av tilsyn utført manuelt. Nå er det montert kamera på alle viktige deler av driften, og medarbeiderne kan hele tiden følge med på driften via skjerm fra hjullasterne. På den måten kan de raskere oppdage feil og utnytte arbeidstiden bedre.

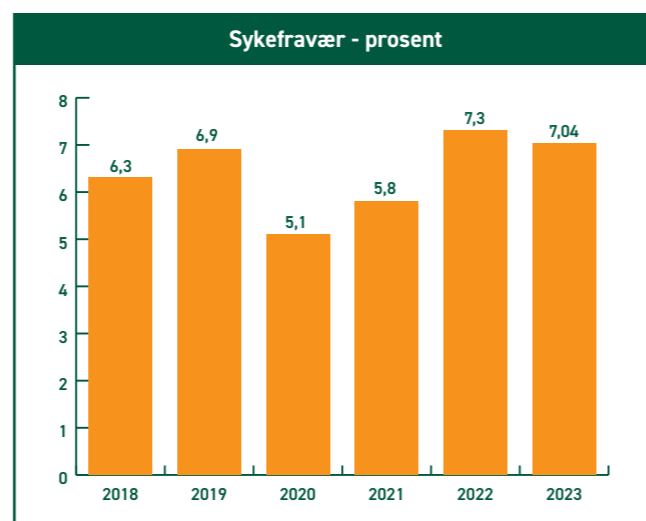
Opplæring i ergonomi for kontormedarbeidere

En god utforming av dataarbeidsplassen er med på å forebygge muskel- og skjelettplager. Alle medarbeiderne på hovedkontoret fikk derfor tilbud om å delta på et foredrag om ergonomi samt personlig oppfølging av en fysioterapeut. Fysioterapeuten gav en god innføring i hvordan vi tar vare på kroppen vår, har en god arbeidssituasjon og kan forebygge belastningsplager. Ca. 60 prosent av medarbeiderne deltok på foredraget, og ca. 25 prosent takket ja til å få personlige råd og veiledning fra fysioterapeut. De som deltok, var veldig fornøyde med opplegget og derfor vil kontormedarbeidere i andre deler av konsernet få tilsvarende tilbud.

Sykefravær

BIR arbeider hele tiden for å skape et best mulig arbeidsmiljø. Både ledere og medarbeidere har et ansvar og bidrar i dette arbeidet. Vi arbeider systematisk for å utforme og forbedre arbeidsforholdene for å unngå arbeidsulykker, arbeidsrelaterte sykdommer og sykefravær på grunn av både fysiske og psykososiale risikofaktorer i arbeidsmiljøet.

Konsernet hadde i 2023 et sykefravær på 7,04 prosent (7,3 prosent i 2022). Korttidsfraværet var på 4,3 prosent og langtidsfraværet var på 2,99 prosent.

Rapportering av avvik

BIRs ambisjon er å drive virksomheten med null skader. Dette kan vi oppnå gjennom god styring av risiko, systematisk arbeid med å forebygge skader og arbeidsrelaterte sykdommer, og involvering av alle medarbeiderne. Vi bruker vårt styringssystem BIR+ til å dokumentere rutiner, risikovurderinger samt registrere uønskede hendelser og forbedringsforslag.

Det ble totalt registrert 1 362 avvik og forbedringsforslag i 2023. Dette er en økning fra året før, da tallet var 1 094. Av disse er 278 av sakene forbedringsforslag, noe som er mer enn en fordobling sammenlignet med antallet i 2022 (116).

BIR Voss Hardanger ble en del av BIR-konsernet i juni 2023. Deres HMS-tall for hele året er inkludert i konserntallene. Dette forklarer delvis økningen i antall registrerte avvik.

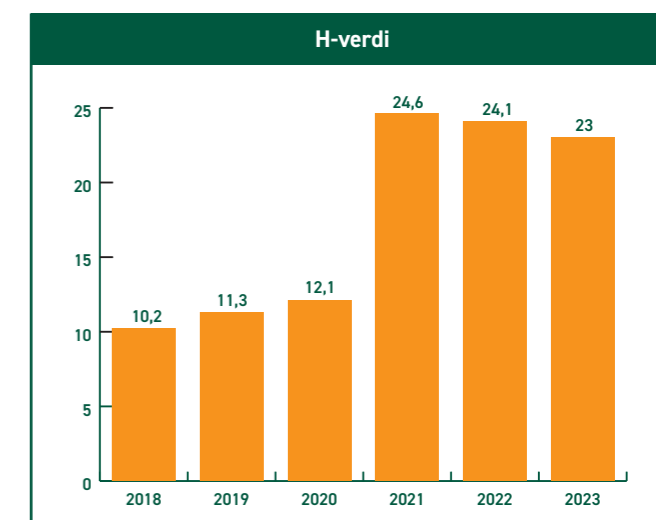
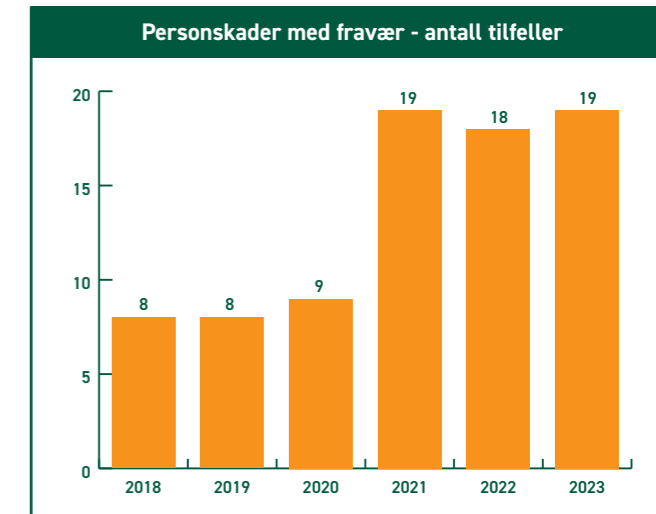
For å kunne forebygge skader og ulykker, er det viktig å rapportere farlige forhold og nestenulykker. Disse avvikene medfører at det blir iverksatt tiltak som hindrer framtidige alvorlige hendelser. De siste årene har det vært en jevn økning i rapporteringen av disse kategoriene. I 2023 stabiliserte antallet seg – det ble rapportert 216 farlige forhold/nestenulykker, mot 211 i 2022. Dette er hendelser som manglende orden, uforsvarlig kjøring med truck, mindre søl av kjemikalier, mangelfulle rutiner, vannslanger som ligger i gangveger og manglende løfteredskap for tunge løft.

Fraværsskader

BIR jobber kontinuerlig for en skadefri arbeidsplass. Vi har over tid etablert en god rapporteringskultur for uønskede hendelser, herunder innmelding av alle typer skader. Disse er grunnlaget for rapporteringen på blant annet H-verdien som er et tall på hyppighet av arbeidsulykker som er så alvorlige at de medfører fravær fra arbeidsplassen. Den defineres som antall arbeidsulykker med fravær per 1 000 000 arbeidede timer. Tallmaterialet viser en liten reduksjon sammenlignet med 2022, men tallet er fortsatt høyt. Selskapet følger nøye med på utviklingen i antall skader, og vil ufortrødent fortsette å styrke HMS-arbeidet.

Målekort

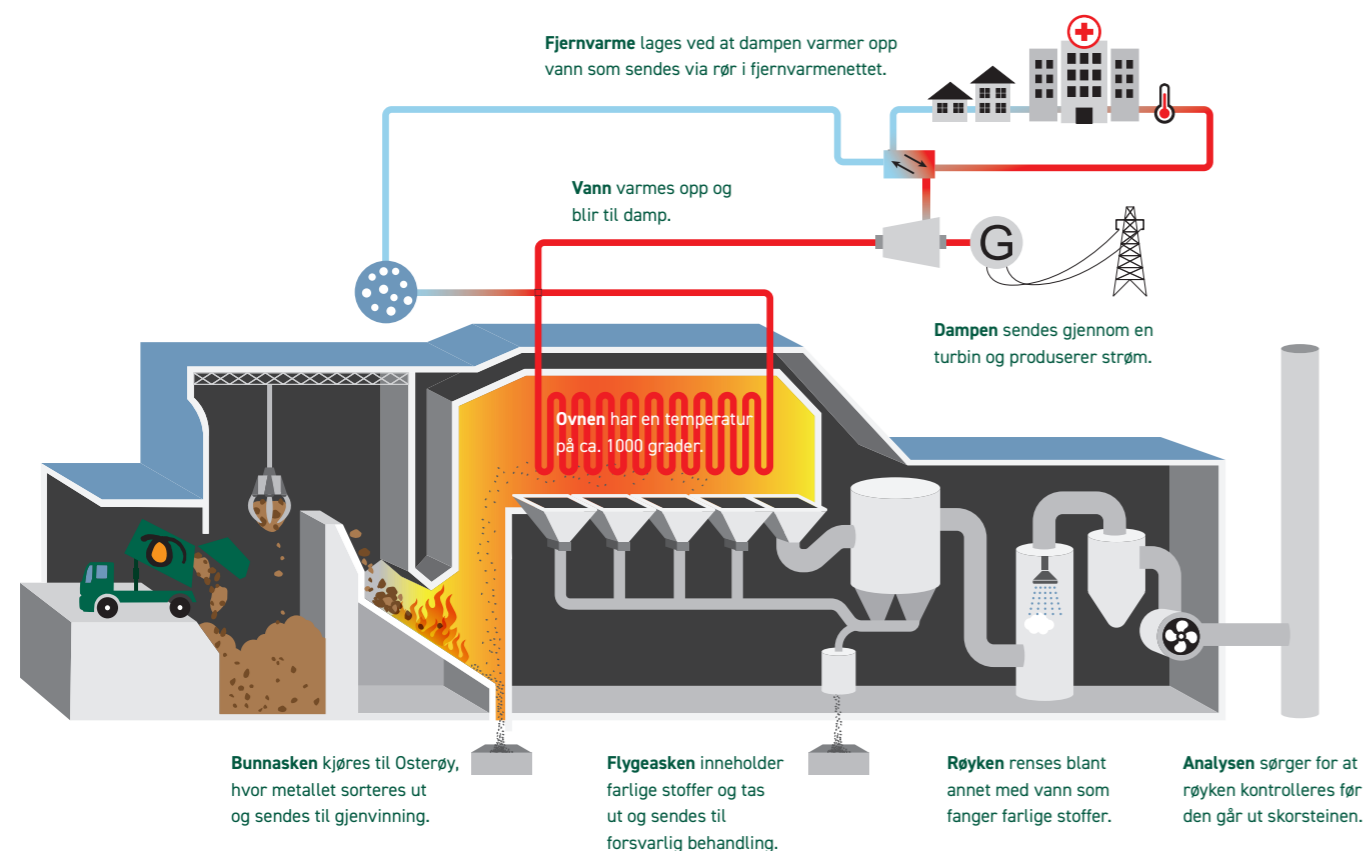
Målekortet ble vedtatt i handlingsplanen for bærekraft og viser BIRs vedtatte resultatmål og indikatorer for måloppnåelse. Det er ikke alle indikatorene BIR har fullstendig datagrunnlag for, men det arbeides med å sikre dette i løpet av 2024.

Resultatmål	Indikatorer	Status 2022	Status 2023
BIR skal ha et mangfoldig arbeidsmiljø	Antall personer på arbeidstrening/sosial inkludering	9	11
	Kvinner i lederstillinger	29 %	12 %
	Kvinner totalt i konsernet	19 %	21 %
Sikre kompetanseutvikling i tråd med BIRs behov	Antall selskaper som har utarbeidet strategiske kompetanseplaner	5 av 7	5 av 7
	Andel med fagbrev eller høyere utdanning	-	45 %
Alle selskapene i BIR tilbyr lærlingplasser (Gjelder selskaper med mer enn 40 ansatte)	Lærlingplasser i BIR AS	1	1
	Lærlingplasser i BIR Nyverdi	2	3
	Lærlingplasser i BIR Husholdning	2	2
	Lærlingplasser i BIR Bedrift	2	3
	Lærlingplasser i BIR Ressurs	1	0
Alle medarbeidere skal ha innsikt i BIRs bærekraftsstrategi, mål, tiltak og grad av måloppnåelse	Andel medarbeidere som har gjennomført internt kurs i bærekraft	0 %	10 %
	Score på intern bærekraftsundersøkelse		
Andel medarbeidere som har kjennskap til BIRs bærekraftsstrategi	Ikke data	2 av 3	
	Score på intern bærekraftsundersøkelse		
Andel medarbeidere som har kjennskap til BIRs bærekraftsambisjon	Ikke data	3 av 4	

Forbrenningsanlegget

BIR Ressurs AS drifter et av Norges største avfallsbehandlingsanlegg i Rådalen, hvor vi årlig tar hånd om over 200 000 tonn avfall som ikke kan eller skal materialgjenvinnes. Denne behandlingen sikrer at miljøgifter i avfallet blir tatt ut av kretsløpet, og enten destruert eller samlet opp og sendt til egne deponier hvor det blir trygt lagret for ettertiden.

Selv om vår primære virksomhet er sikker behandling av avfallet vi tar imot, er vi stolte over å kunne gi store mengder energi til Eviny Termo sitt fjernvarmenett i Bergen. I 2023 ga avfallsforbrenning over 300 GWh varmeenergi til fjernvarmenettet. I tillegg produserte vi 94 GWh elektrisitet, noe som gjør anlegget til Bergens største produsent av miljøvennlig energi.

Forbrenningsanlegget har tillatelse fra Miljødirektoratet til å behandle blant annet restavfall fra husholdninger og næring, sykehusavfall og medisinrester og visse typer farlig avfall fra bygg- og rivevirksomhet. I 2023 tok vi imot 210 000 tonn avfall.

I 2023 leverte forbrenningsanlegget ca. 39 000 tonn bunnaske til Mjelstad Miljø, hvorav ca. 5000 tonn ble utsortert i metallsorteringsanlegget før deponering.

Behandlingsmetoder og energiproduksjon

Forbrenningsanlegget har to forbrenningsovner som brenner avfallet ved 900-1000 grader. Ovnene benytter seg av trinnsvis tilsetning av luft i likhet med en rentbrennende vedovn. Røyken som oppstår fra bålet renses gjennom ulike rensetrinn som fjerner forurensende stoffer. Det benyttes blant annet vann til dette. Dette gir veldig synlig røyk ut av skorsteinen, spesielt på kalde dager. Noe av vannet blir tappet av fra rensetrinnene, og går gjennom et eget renseanlegg før det slippes på det kommunale avløpsnett.

Energien som frigjøres fra forbrenningsprosessen benyttes til å produsere damp som driver turbiner for strømproduksjon og fjernvarmeproduksjon til Eviny Termos fjernvarmenett. I 2023 hadde vi en energiutnyttelse på 81 prosent, og leverte varme tilsvarende årsbehovet til 30 000 boliger, og strømproduksjon tilsvarende ca. 4500 eneboliger.

Miljønytte

Forbrenning av avfall med energiutnyttelse gir CO₂-utslipp. Likevel er det en vesentlig mer miljøvennlig behandlingsmåte enn deponering, som var standard behandlingsmåte tidligere og dessverre fortsatt dominerer på verdensbasis. Deponering frigjør store mengder metangass, som er en mye mer potent klimagass enn CO₂, i tillegg til ukontrollert utlekking av miljøgifter til miljøet.

Den store mengden energi som behandling av avfall gir til Eviny Termo sitt fjernvarmenett hvert år, erstatter bruk av andre energikilder som olje, gass og elektrisitet i bygg i Bergen. Dette gir et stort bidrag til bedre luftkvalitet i disse områdene, og avlaster strømmettet siden mindre elektrisitet trengs til oppvarming. På Vestlandet er dette veldig viktig siden det er begrensninger i strømmettet, og mye tung industri som ønsker å elektrifisere driften.

I 2023 leverte vi over 300 GWh varme til Eviny Termos fjernvarmenett, tilsvarende årsbehovet til rundt 30 000 husstander. I tillegg produserte vi 94 GWh elektrisitet, tilsvarende årsbehovet til nesten 4 500 eneboliger.

I likhet med all annen forbrenning, frigis det CO₂ når avfallet brenner, men på grunn av at avfallet inneholder karbon både fra fossile og fornybare kilder, er det ikke all CO₂ som bidrar til en global oppvarming. Det er likevel et betydelig fossilt CO₂-utslipp fra vårt anlegg, og derfor jobber vi med å realisere et karbonfangstanlegg i Rådalen innen 2030. Dette anlegget skal i første omgang fange 100 000 tonn CO₂, noe som tilsvarer ca. den fossile delen av vårt utslipp, og vil gjøre driften vår CO₂-nøytral. En eventuell fremtidig utvidelse av fangstanlegget vil gjøre oss CO₂-negative siden vi da fanger CO₂ fra fornybare kilder.

BIR deltar også aktivt i prosjekter i samarbeid med oppstartsfirmaer og forskningsinstitusjoner for å teste ut forskjellige fangsteknologier. Vi har tilrettelagt den ene av forbrenningslinjene våre slik at man kan hente ut røykgass for å teste teknologier på vårt anlegg. Vi har ikke hatt denne type testing i 2023, men vi har hatt ulike firmaer til stede på anlegget i 2022, og får inn en ny pilottest i 2024.

Utslipp

Utslipp til luft fra forbrenningsanlegget måles kontinuerlig av spesielt analyseutstyr. I 2023 ble vi ferdige med oppgradering av dette utstyret til siste generasjons teknologi, som gir oss sikre målinger med god nøyaktighet og lav risiko for nedetid i årene fremover.

Noen typer utslipp kan ikke måles kontinuerlig. Derfor har vi også eksterne firmaer som tar utvidede prøver to ganger per år, i tråd med krav i avfallsforskriften. I 2023 har vi oppnådd generelt gode resultater, men vi fikk en overskridelse av grenseverdien for dioksiner til luft ved siste måling i november. Dette har blitt meldt til forurensningsmyndighetene, og vi følger opp dette i 2024 med ekstra målinger og utbedringer av doseringsutstyret for aktivt kull.

Når det gjelder utslipp til vann, har vi generelt gode resultater, men vi har hatt utfordringer med å overholde en av grenseverdiene for kadmium. Vi har jobbet med ulike tiltak, og venter på levering av ny filtermasse og utbedringer som skal gjøres på renseanlegget våren 2024.

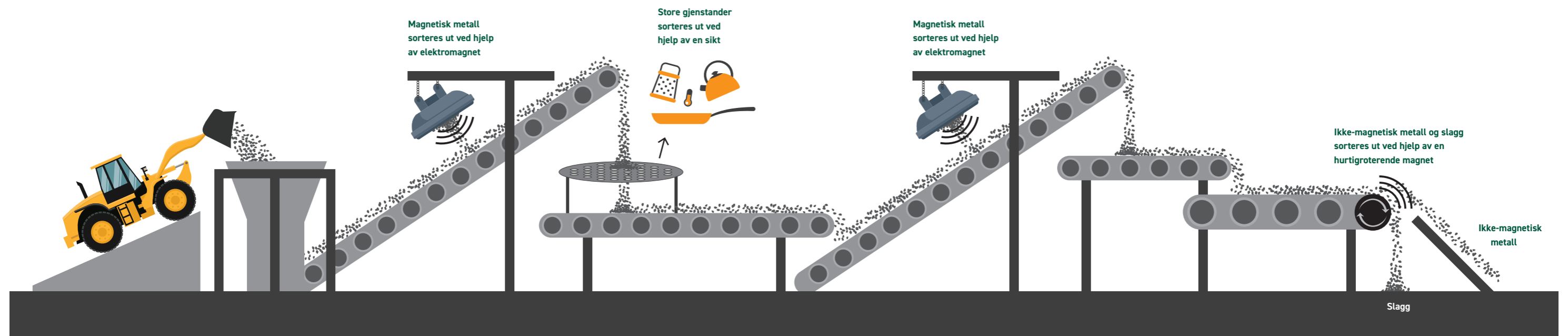
Vi arbeider også med å oppfylle nye grenseverdier til vann, som ble innført i desember 2023. Dette er nærmere beskrevet under fokusområdet Ta miljø- og klimaansvar.

I forbindelse med krav fra Miljødirektoratet, har vi gjennomført en stor kartlegging av overvann i 2023. Denne rapporten er oversendt til myndighetene, og vil inngå i arbeidet med en helhetlig oppgradering av overvannssystemet i Rådalen, som Bergen kommune holder i.

Metallsorteringsanlegget

På Mjelstad i Osterøy kommune ligger BIRs sorteringsanlegg og deponi for bunnasken fra forbrenningsanlegget. Bunnaske har per i dag ingen bruksområder i Norge, og må derfor deponeres på en sikker måte. Vårt deponi ligger plassert slik at vann som kommer inn i deponiet går gjennom et renseanlegg før det slippes ut på dypt vann i Osterfjorden.

Før bunnasken deponeres, blir den behandlet i et sorteringsanlegg. Dette gjøres fordi asken inneholder store mengder metaller som kan gjenvinnes. Vårt sorteringsanlegg er et av Europas mest moderne anlegg, og ble i 2023 ytterligere oppgradert for å øke utsorteringen av de minste bitene metall.

Behandlingsmetoder

Sorteringsanlegget for bunnaske benytter ulike separeringstrinn for å skille metaller fra bunnasken. Hovedprinsippet er bruk av magneter for å skille magnetiske og ikke-magnetiske materialer fra hverandre. Fjerning av ikke-magnetiske metaller som aluminium, kobber og andre edle metaller blir gjort ved hjelp av spesielle hurtigroterende magneter, som gjør at disse metallene frastøtes magnetene, og kan separeres fra bunnasken.

Miljønytte

Deponering av bunnaske har en miljøbelastning, men er en nødvendig del av forbrenning av avfall siden det ikke finnes alternative bruksområder i Norge per i dag. Forbrenning av avfall reduserer mengden som må deponeres med ca. 80 prosent, så plassbehovet er vesentlig mindre enn ved deponering av ubehandlet avfall. All bunnaske kjøres også gjennom sorteringsanlegget for metallfjerning før det deponeres.

Gjenvinning av metaller sparer store utslipp av CO₂ i forhold til jernfremmede metaller som må utvinnes i gruver. Gruvedrift har også betydelige andre miljøbelastninger, slik at nytten av gjenvinning er mer enn bare CO₂-utslippet man sparer ved å gjøre det.

Det er mest skrapjern som tas ut fra bunnasken. Dette kan for eksempel gå inn i produksjon av armeringsjern og spiker.

De ikke-magnetiske metallene sendes til et spesielt sorteringsanlegg i Danmark, hvor de ulike typene metaller skilles fra hverandre. Det ble sendt

over 1000 tonn av denne typen til Danmark i 2023. Denne prosessen gir rene former for aluminium, messing, kobber, sink og edle metaller som kan gå rett inn i smelteverk som lager nye produkter. Dette anlegget har også en egen myntsortering hvor all valuta blir sortert ut, vasket og sendt tilbake til for eksempel Norges Bank for å gå inn i vanlig sirkulasjon igjen.

Denne gjenvinningen av metaller sparer tusenvis av tonn med CO₂-utslipp hvert år, og er et tydelig eksempel på hvordan avfallsbehandling er en del av den sirkulære økonomien.

Utslipp

Multiconsult utarbeider hvert år en årsrapport for deponiet på Mjelstad. Resultatene fra 2023 oppsummeres slik:

«Vannbalanseberegninger viser at det ikke bygges opp vann i deponiet, og at alt sigevann samles opp.

Analyseresultatene fra 2023 viser at konsentrasjonen av de analyserte forbindelsene i grunnvannet og overflatevannet er på samme nivå som før deponeringen startet i 1999. Det er ikke gjort observasjoner som indikerer at grunnvannet eller overflatevannet er påvirket av sigevann fra deponiet.

Konsentrasjonene av miljøgifter i sigevannet er på omtrent samme nivå som tidligere. Det har vært litt høyere sigevannsproduksjon i 2023 enn de foregående årene, og det beregnede totale utslippet av miljøgifter og næringsstoff til Osterfjorden er derfor noe høyere enn tidligere.

Gassmålinger gjennomført av Site Service Norway AS i 2023 viser at det produseres noe gass i deponiet, men at gassen i all hovedsak er H₂. Det er konkludert med at utslippet av metan og andre klimagasser fra deponiet på Mjelstad er svært lavt.»

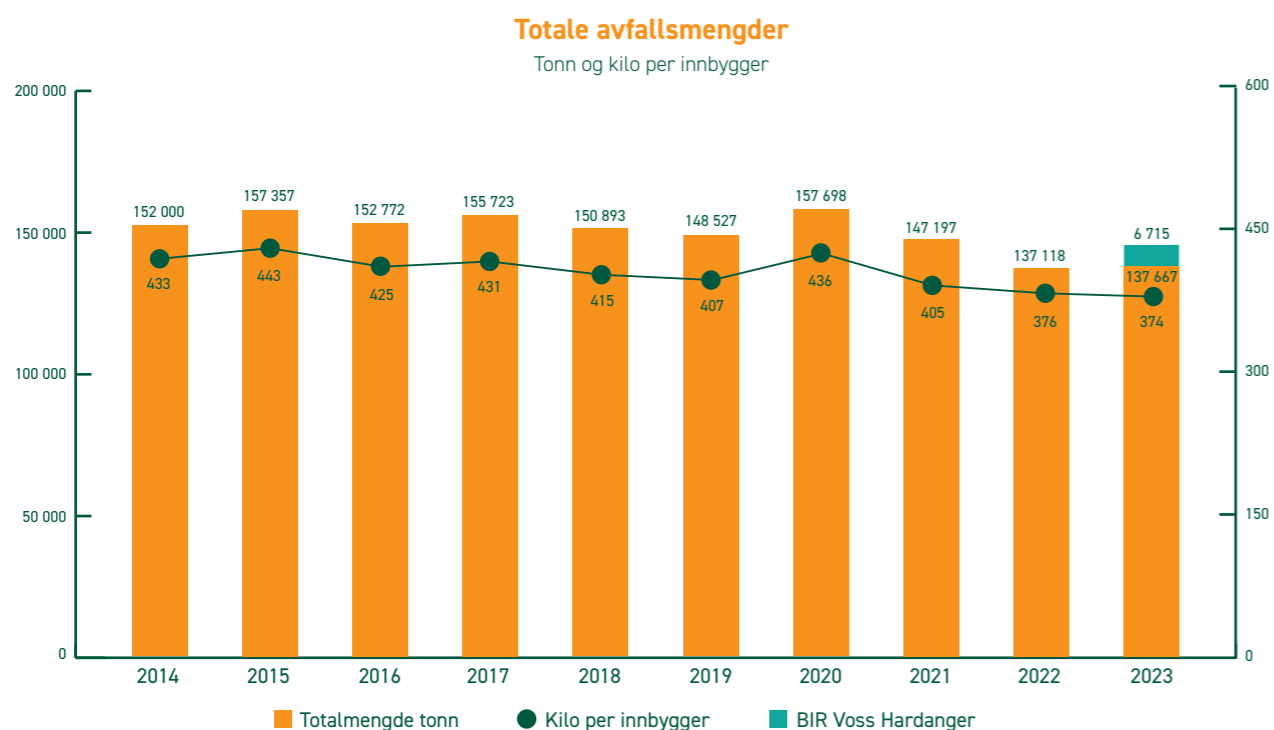

Avfallsstatistikk

Avfallsstatistikk

Det ble samlet inn og håndtert 144 382 tonn med avfall fra innbyggerne i BIR-kommunene i 2023. Det omfatter både avfallet som er innhentet på rute av BIRs renovatører, samt det avfallet som kunder har levert på gjenvinningsstasjonene våre. Husholdningsavfall utgjør klart den største mengden, men det omfatter også næringsavfall som blir levert på gjenvinningsstasjonene våre. I 2023 var tre prosent av kundene ved gjenvinningsstasjonene næringskunder. Fordelt på antall innbyggere utgjør total innsamlet mengde 374 kilo avfall per innbygger, en reduksjon på 0,48 prosent sammenlignet med 2022. Dette er den laveste avfallsmengden som er registrert per innbygger siden 1996.

Utsortert avfall

I 2023 var 51 prosent av de innsamlede mengdene kildesortert avfall, altså det som ikke er restavfall, mot 49 prosent i 2022. Dette tyder på at innbyggerne i BIR-kommunene har forbedret sin kildesortering. Av det som ble hentet hjemme hos kundene, gikk restavfall og papir/papp ned, mens det var en økning i mengder plast og matavfall som ble samlet inn på rute.

Det er første gang BIR Voss Hardanger inkluderes i statistikken. Data fra kommunene Eidfjord, Ulvik og Voss viser at innbyggerne her er bedre til å sortere avfallet enn den gjennomsnittlige BIR-kunden.

Materialgjenvinning

I 2023 oppnådde BIR en materialgjenvinningsgrad på 28,1 prosent, mot en materialgjenvinningsgrad på 26,4 prosent i 2022. Avfallstyper som i dag blir sendt til materialgjenvinning er matavfall, papp og papir, metall, hageavfall, plast-, glass- og metallemballasje, EE-avfall, gips, dekk uten felg, batterier og hardplast.

Ombruk

BIR Nyverdi jobber aktivt med å øke omsetningen av ombruksvarer. Det anslås at det ble omsatt (levert ut) over 1 040 tonn med ombruksvarer fra våre gjenvinningsstasjoner. Det ble videre solgt ca. 50 tonn med varer fra ombruksmarkedet i Møllendalsveien 40.

I 2023 har BIR levert hvitevarer til reparasjon fra gjenvinningsstasjonene på Espehaugen, i Salhus og på Askøy. Hvitevarene som kan repareres, hentes av tredjepart, som reparerer og selger dem i markedet med to års garanti. Det ble gitt nytt liv til over 10 tonn hvitevarer gjennom samarbeidet med Elektrotec.

Omsatt ombruk 2023	Tonn
Brukshallene ved gjenvinningsstasjonene	1 042
Ombruksmarkedet i Møllendalsveien 40	48
Levert til Electrotec for reparasjon	10
Totalt	1 100

Tallene for ombruk fra brukshallene på gjenvinningsstasjonene består av både nøyaktige tall basert på faktisk innlevert til ombruk og anslag, da ikke alle gjenvinningsstasjoner har installert vekter.

Matavfall

Utrullingen av matavfallsinnsamling fortsetter, og det var over en dobling av innsamlet mengde matavfall fra 2022 til 2023, også når BIR Voss Hardanger, som har hatt innsamling av matavfall over lengre tid, holdes utenfor. Totalt ble det samlet inn 2 987 tonn matavfall fra husholdningene, hvorav 691 tonn kom fra BIR Voss Hardanger-kommunene. Det ble samlet inn 38 kilo matavfall per innbygger i BIR Voss Hardanger-kommunene, mot i overkant 6 kilo per innbygger i resten av BIR.

Restavfall

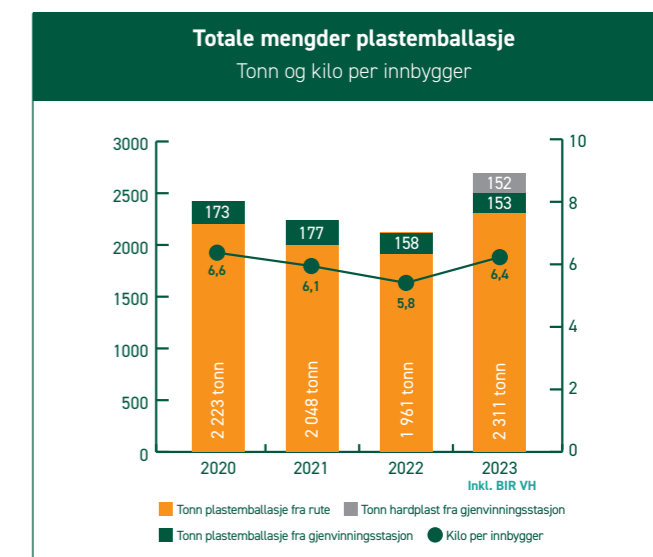
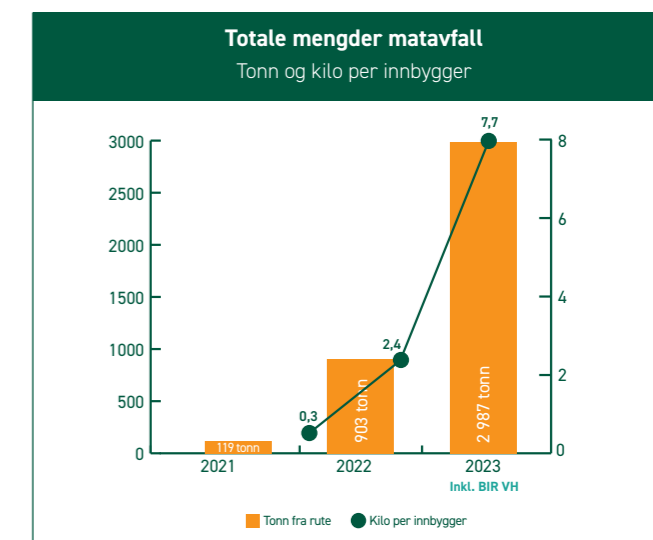
Det ble totalt samlet inn 70 791 tonn restavfall i 2023, tilsvarende 183 kilo per innbygger. Det var en nedgang i restavfall per innbygger på ca. fem prosent fra 2022 til 2023.

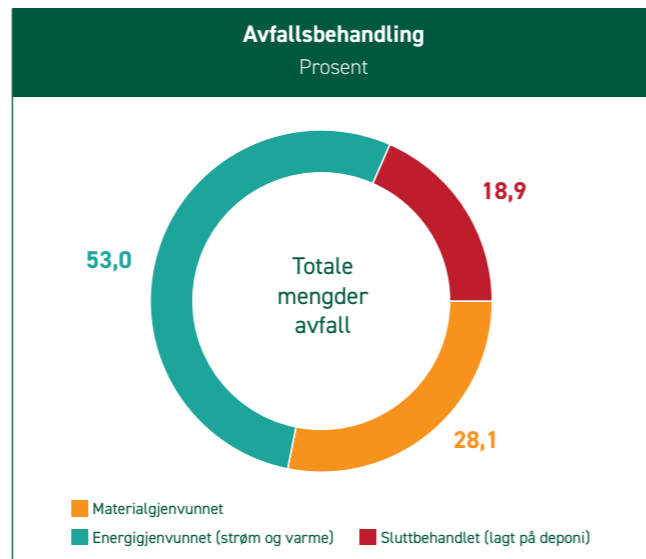
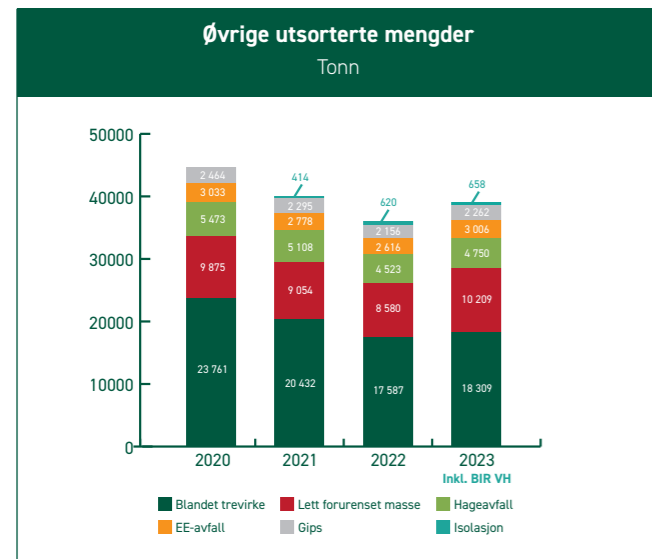
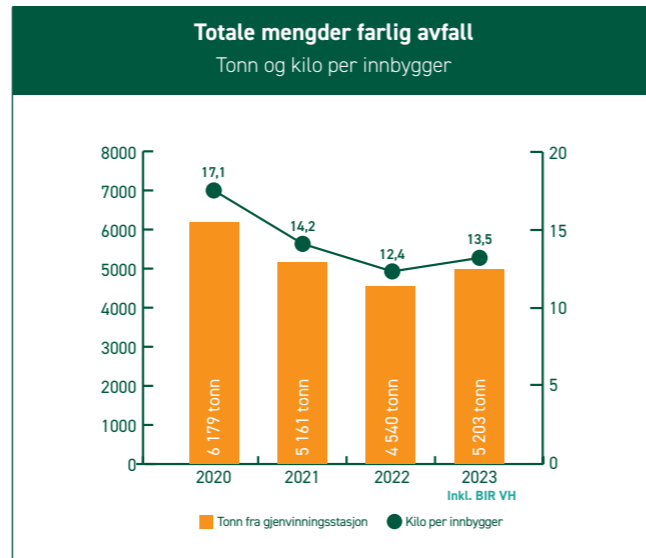
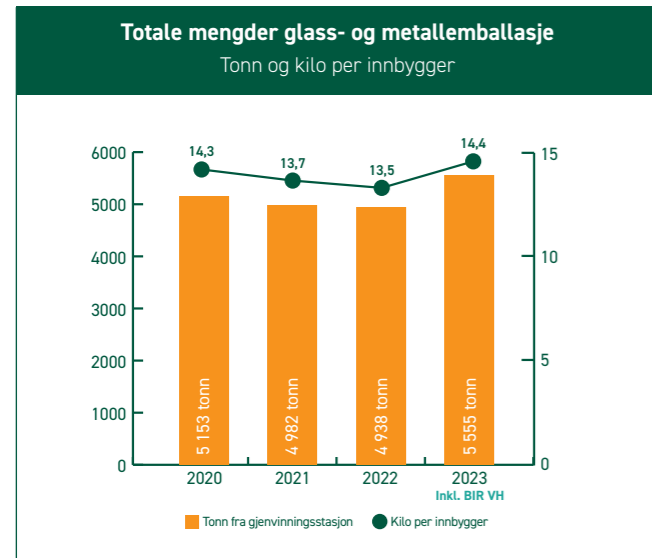
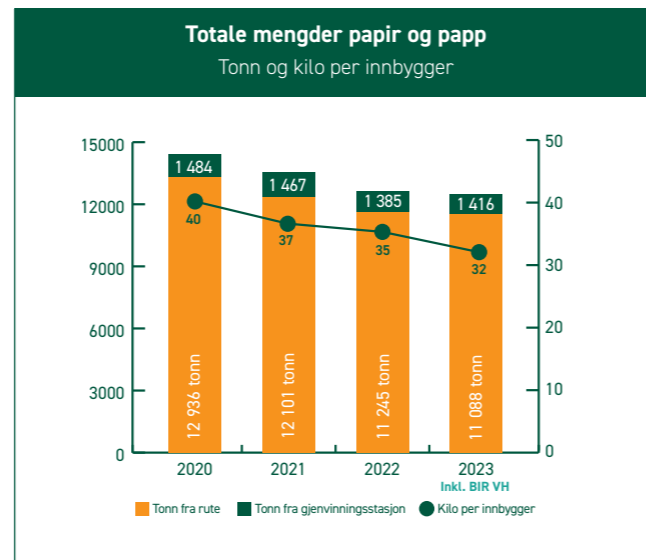
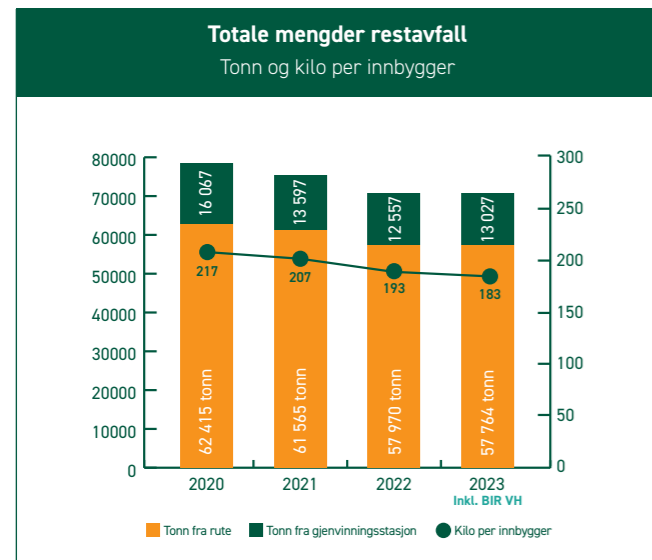
Størstedelen av restavfallet ble hentet hjemme hos kundene (heretter omtalt som «på rute»). Dette utgjorde 57 764 tonn, 82 prosent av restavfallet. Restavfall på rute sto for størsteparten av reduksjonen i restavfallsmengdene. Dette kan sees i sammenheng med økningen i innsamlingen av matavfall. Det ventes at restavfall innhentet på rute vil fortsette å synke etter hvert som matavfall rulles ut i enda større grad.

Det resterende restavfallet, 13 027 tonn, ble levert inn til BIRs gjenvinningsstasjoner. I 2023 var 20 prosent av avfallet som ble levert til våre gjenvinningsstasjoner restavfall.

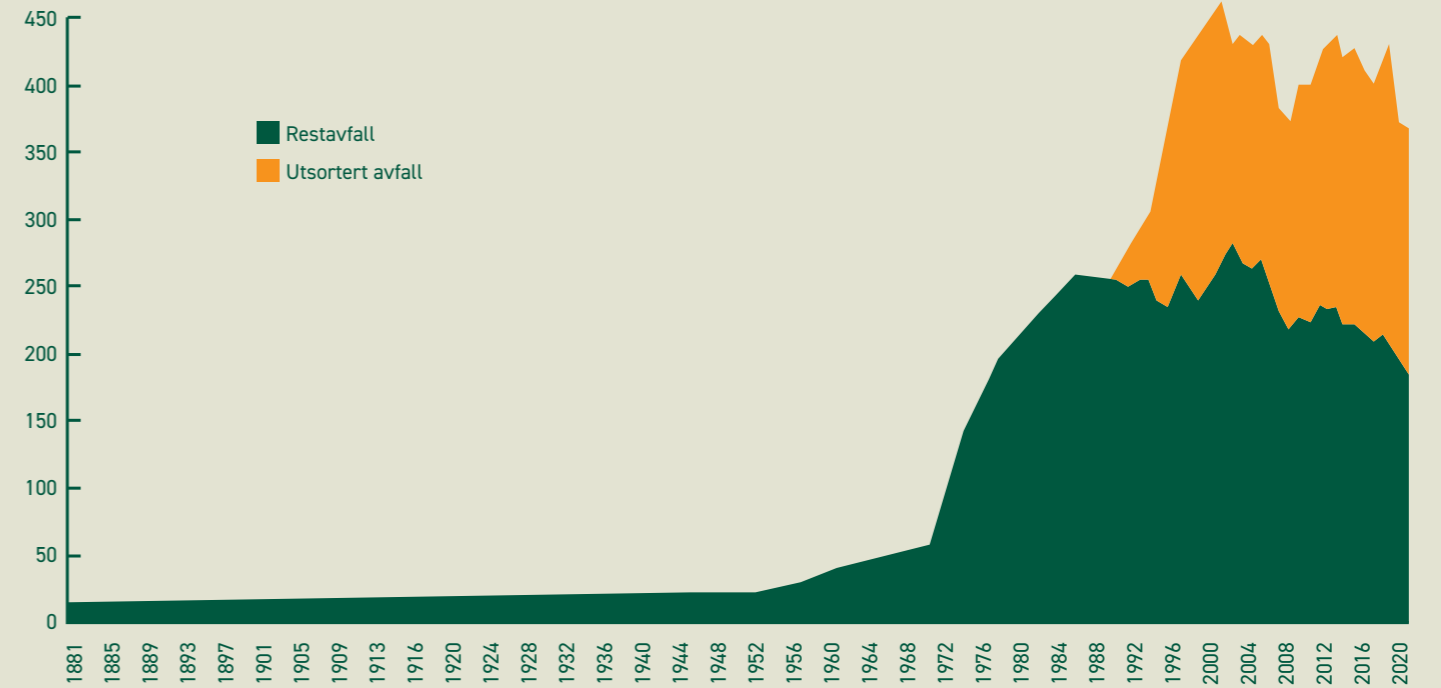
Plast

Totalt håndterte BIR 2 616 tonn plastavfall i 2023. Det var en økning i plastmengdene fra 2022 til 2023. En del av denne økningen er utsorteringen av hardplast ved Espehaugen gjenvinningsstasjon. Dette er en relativt tung fraksjon, sammenlignet med plastemballasje. Tidligere har hardplasten blitt levert i restavfallet, men den blir nå materialgjenvunnet. Dersom vi holder hardplasten utenfor, var økningen på syv prosent – der økningen kom fra plastemballasje innsamlet på rute, mens det ble levert inn tre prosent mindre plastemballasje ved gjenvinningsstasjonene.

Utvikling i avfallsmengder fra 1881 til 2020

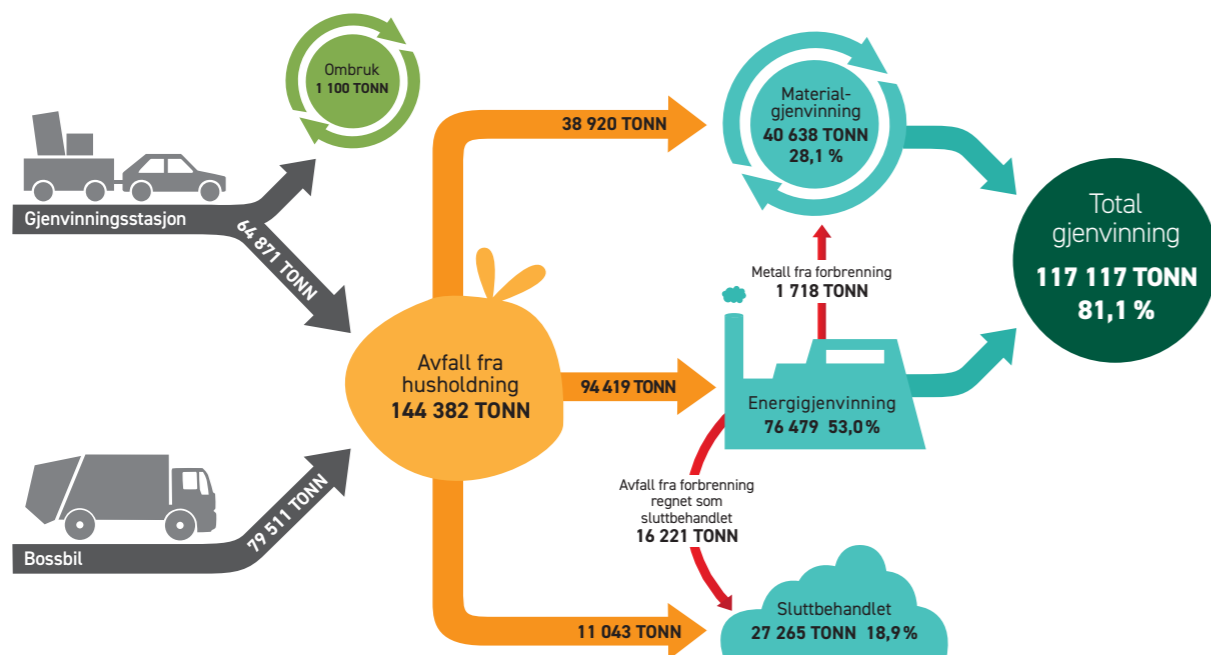
Endringer i BIR

 1881-1958: Hest blir brukt til renovasjonsarbeid.	 1905: Vannklosett blir tatt i bruk i Bergen. De erstatter dokagger.	 1934: Første biler brukes i renovasjonsarbeid.	 1955: Avgift for renovasjon innføres i Bergen.	 1973-1983: Komprimerende bossbiler og bosspann med hjul innføres.	 1993: Første gjenvinningsstasjon åpner i Åsane.	 Innføring av kildesortering 1990: Glass 1995: Papir 2003: Metall 2009: Plast	 2015: Bossnettet i Bergen sentrum settes i drift.
---	---	--	--	---	---	--	---

Samfunnsendringer

 1880: Forventet levealder er rundt 40 år. Tiden er preget av fattigdom, dårlig ernæring og sykdom.	 14 kg 1881-1945: Avfallsmengden er stabil og består hovedsaklig av potteskår, aske og bein. Loggbøker viser at bergensere kastet 14 kilo per innbygger i året.	 25 kg 1945: Avfallsmengden øker til 25 kilo per innbygger i året etter 2. verdenskrig.	 40 kg 1960: Avfallsmengden øker til 40 kilo per innbygger i året. Bearbeidet mat og matemballasje av blant annet plast blir vanlig.	 60 kg 1970: Avfallsmengden øker til 60 kilo per innbygger. Kvinner begynner å jobbe og levestandarden øker.	 200 kg 1980: Avfallsmengden øker til 200 kilo per innbygger. Sortering og materialgjenvinning holder restavfallsmengden nede.	 440 kg 2015: Avfallsmengden øker til 440 kilo per innbygger. Tegn til utflatning av mengder i norske byer.
--	--	--	---	---	---	--

Materialstrøm

Total mengde husholdningsavfall håndtert av BIR i 2023 var 144 382 tonn. I figuren over gjengis de tre hovedstrømmene for husholdningsavfallet:

- Energiutnyttelse
- Materialgjenvinning
- Sluttbehandling

I 2023 ble ca. 76 479 tonn energigjenvunnet. Dette utgjør 53,0 prosent av alt avfallet vi mottok, en reduksjon fra 55,2 prosent i 2022. Summen av materialgjenvinning og energiutnyttelsen av avfall gir en total gjenvinningsgrad på 81,1 prosent for 2023, en liten reduksjon fra 81,9 prosent i 2022.

Totalt ble nesten 27 265 tonn sluttbehandlet (lagt på deponi) i 2023. Etter å ha vært gjennom metallsorteringsanlegget, har vi greid å hente ut 1 718 tonn metall fra BIR, som er sendt til materialgjenvinning.

Ombruk er produkter eller materialer som brukes på nytt til samme formål som før, uten særlig bearbeiding. Dette omfatter ombruksvarer som er hentet ut fra våre brukthaller, kjøpt ved ombruksmarkedet i Møllendalsveien 40 eller levert fra våre gjenvinningsstasjoner til reparasjon.

Gjenvinningsstasjon er et betjent mottak hvor kunden mot betaling kan levere sortert grovavfall som for eksempel trevirke, hageavfall, metall og lignende til gjenvinning. Fartlig avfall, elektronisk/elektrisk avfall, papir, papp, drikkekartong, glass-, metall- og plastemballasje kan leveres gratis.

Bossbil kjører i rute og henter restavfall og kildesortert avfall hjemme hos kunde og kildesortert avfall fra returpunkt.

Avfall fra husholdning er den totale mengden avfall BIR tar imot fra våre husholdningskunder.

Materialgjenvinning betyr at materialet i avfallet blir råstoff til nye produkter.

Energigjenvinning betegner prosessen som skjer ved BIRs forbrenningsanlegg, og oppgis i prosentvis andel av energien fra forbrenningsprosessen som utnyttes til produksjon av strøm og fjernvarme (anleggets utnyttelsesgrad).

Sluttbehandlet avfall er det avfallet som ikke blir utnyttet til hverken material- eller energigjenvinning og legges på deponi.

Total gjenvinning er summen av material- og energigjenvunnet avfall.

Styrets beretning

Styrets beretning

BIRs kjerneoppgave er å skape verdi for våre eiere og kunder gjennom å levere effektive, pålitelige og bærekraftige renovasjonstjenester. BIR håndterte 144 382 tonn husholdningsavfall i 2023, og total gjenvinningsprosent ble 81,2, inkludert energigjenvinning. Konsernets konkurranseutsatte virksomhet håndterte til sammen 52 127 tonn næringsavfall med 99 prosent total gjenvinningsgrad. BIR er vestlendingens egen miljøbedrift, og fikk gjennom sammenslåing med Indre Hordaland Miljøverk i 2023 tre nye eierkommuner. BIR har nå 11 eierkommuner og håndterer avfallet til 386 100 innbyggere i ti kommuner.

2023 KORT OPPSUMMERT

Driftsresultatet gikk ned fra 153,2 mill. kroner i 2022 til 106,6 mill. kroner i 2023.

BIRs solgte 50 tonn ombruksvarer og hadde 20 000 kunder på ombruksmarkedet i Møllendalsveien.

BIR satser videre på elektriske kjøretøy. Ca. 30 prosent av renovasjonsbilene er elektriske.

Årsresultat etter skatt ga et overskudd på 5,3 mill. kroner mot 121,5 mill. kroner i 2022.

BIR ga nytt liv til over 10 tonn hvitevarer gjennom ombruk hos samarbeidspartner.

BIR jobber aktivt for å få finansiering til å etablere karbonfangstanlegg i Rådalen.

Det fjerde kullet av BIRs lederutviklingsprogram ble gjennomført med 19 deltakere.

Sykefraværet var 7,04 prosent i 2023, som er en nedgang fra 7,3 prosent i 2022.

Total avfallsmengde i 2023 var 144 382 tonn, det vil si en reduksjon på 0,48 prosent fra 2022.

Måling viser at BIR har et godt omdømme og at det er høy tillit til BIR knyttet til bærekraft.

Kvinneandel i BIR-konsernet er 21 prosent, og det er 25 prosent kvinner i konsernledelsen.

Mengden innsamlet matavfall fra husholdningskunder er doblet sammenlignet med 2022.

BIRs første bærekraftsstrategi blir vedtatt. Den fastslår hvordan BIR skal nå sine bærekraftsmål.

BIR vokser i omfang og hadde 596 medarbeidere per 31.12.2023.

278 forbedringsforslag ble registrert i BIR i 2023, en økning på 8,6 prosent fra 2022.

Styret takker samtlige medarbeidere for god arbeidsinnsats i året som har gått. Tilbakemeldinger fra kundene og en høy score på kundetilfredshet viser at kundene i all hovedsak er godt fornøyd med tjenestene. Tilpasningsdyktige og motiverte medarbeidere har vært avgjørende for at BIR også i 2023 har vist seg som en viktig samfunnsaktør, servicebedrift og et ledende avfallsselskap.

Om virksomheten

BIR er landets eneste renovasjons- og ressurskonsern som har selskaper i hele avfallens verdikjede. BIR eies av elleve kommuner i bergensregionen: Askøy, Bergen, Bjørnafjorden, Eidfjord, Kvam, Osterøy, Samnanger, Ulvik, Vaksdal, Voss og Øygarden. BIR er eid av vestlendinger og skaper verdier for vestlendinger.

BIR AS er morselskapet og har flere heleide datterselskaper som sørger for innsamling av avfall, mottak av avfall, sortering, materialgjenvinning og behandling av avfall. BIR er medeier i flere selskaper som driver innovasjon innen digitale tjenester og sirkulær økonomi.

I mars 2023 flyttet vi til nytt hovedkontor på Lungegårdskaien. BIR-konsernet har en rekke anlegg i eierkommunene.

Konsernmodellen strekker seg tilbake til 2002 med etablering av BIR AS som morselskap og ulike driftsselskaper som døtre. Strategien bak konsernmodellen var å «etablere strategisk kontroll med avfallsstrømmen og derigjennom øke verdiskapingen, utvikle BIR til en servicebedrift, oppnå kostnadseffektiv drift og oppnå armlengdes avstand mellom innkjøper og utfører».

Gjennom opprettelsen av BIR som aksjeselskap og organisering etter konsernmodellen, ble det satt ytterligere søkelys på verdiskaping og kostnadseffektiv drift. Styret og eierkommunene er godt fornøyd med at kjernen i modellen er å tilby like tjenester og priser for alle eierkommunene, og at vi har oppnådd mer sammen enn kommunene kunne gjort hver for seg. Prinsippet ble vedtatt i BIRs representantskap i 1999 og er tuftet på at alle skal få hentet bosset sitt med ulike virkemidler tilpasset den geografien som betjenes. Dette prinsippet ble utfordret gjennom forvaltningsrevisjonen, som i 2022 ble gjennomført på initiativ fra kontrollutvalget i Bergen kommune. Det ble reist en problemstilling rundt utøvelsen av selvkostregelverket med tanke på finansieringen av bossettet i Bergen sentrum. BIR sendte i november 2022 brev til Kommunal- og distriktsdepartementet og ba om en avklaring på problemstillingen, og mottok et svar fra Klima- og miljødepartementet, som ikke var entydig. Saken har vært innom kontrollutvalget, byrådet og bystyret i Bergen og tatt opp på Eiermøtet i desember 2023. Både eierkommunene og styret vurderer at BIR sin prispolitikk om like priser for likeverdige tjenester har fungert tilfredsstillende for eiere og kunder og endrer ikke på dette prinsippet.

Selskapets konsernstrategi strekker seg over perioden 2020-2024, og BIR skal utarbeide ny konsernstrategi i løpet av 2024. Kjerneverdiene – superpålitelig, miljøpådriver, imøtekommende og lagspiller (SMIL) – og visjonen, «vestlendingenes egen miljøbedrift», ligger som et godt fundament. Den overordnede ambisjonen er at BIR skal være en miljøbedrift som viser vei, noe som innebærer å være ledende på å skape verdi av avfallsressurser, miljøvennlig avfallshåndtering og ledende på innovasjon og kundevennlige tjenester. BIRs bærekraftsstrategi ble vedtatt i 2023. Den støtter opp under konsernstrategien og konkretiserer organisasjonens tilnærming til bærekraft og konsernets rolle innen bærekraftig utvikling i det grønne skiftet.

I konsernstrategien er det definert sju satsingsområder som skal sikre at målene nås: BIR skal være en sentral driver for utvikling av sirkulære verdikjeder, ta samfunnsansvar før og etter egen verdikjede, sikre helhetlige løsninger og kontroll på avfallsstrømmene, anvende teknologi til utvikling av kundevennlige, innovative og effektive løsninger, styrke synlighet og kommunikasjon og utfordre rammebetingelser. Internt skal konsernet jobbe med å utvikle og ivareta BIRs medarbeidere og kultur. I 2023 ble det i tillegg til de seks første satsingsområdene lagt til et som omhandler å aktivt søke nye inntektskilder.

Dynamikken mellom konkurranseutsatt virksomhet og lovpålagte tjenester gir en innovasjons- og effektivitetskultur i konsernet med god avkastning på eiernes kapital og en lav pris på den lovpålagte tjenesten.

I 2023 hadde BIR langt lavere inntekter for BIRs energiproduksjon enn i rekordåret 2022. Høyere renter og generell inflasjon har påvirket BIR sine kostnader i 2023 betydelig. Lavere inntekter og økte kostnader samt utvikling av tjenestetilbudet, blant annet gjennom innsamling av matavfall fra husholdningskundene, har medført at BIR har hatt en krevende økonomisk situasjon i 2023.

Visjonen «vestlendingenes egen miljøbedrift» gir retning om at BIR kan strekke seg utover dagens nedslagsfelt. Veksten i 2023 med tre nye eierkommuner gir synergier og gevinster i form av mer effektiv drift for hele konsernet, økte utviklingsmuligheter innen digitalisering og miljøvennlige kundetilbud. Et eksempel på dette kjøp av tomt på Bjørkemoen på Voss for å etablere eget biogassanlegg og biopark.

Biogassanlegget representerer en fremtidsrettet måte å behandle organiske ressurser lokalt. Det er et godt sirkulærøkonomisk tiltak der man tar vare på de gode næringsstoffene i matavfallet, og det vil gi en god klimaeffekt. Det blir det første biogassanlegget i Vestland for behandling av matavfall fra husholdninger. Ressursene som skal brukes for å skape biogass i anlegget på Voss er matavfall og kumøkk, og produktene vil bli biogass og biorest. Et anlegg på Voss er derfor ideelt til formålet, med god tilgang til råstoffet kumøkk, lokal produksjon av høyverdig biogass og lokal bruk av bioresten på en sirkulær måte. Anlegget forventes å være i drift i løpet av 2025.

Det er vedtatt en rekke nye krav til utsortering av husholdningsavfallet, som BIR gjennom enerettstildelinger fra eierkommunene må sikre at blir innfridd. I løpet av 2023 er det igangsatt tjenesteutvikling som sikrer at målene blir nådd. Det er også gjennomført en digital transformasjonsanalyse for BIR, som legger et meget godt grunnlag for videreutvikling av den digitale plattformen.

Konsernet består, i tillegg til BIR AS, av følgende datterselskaper:

Direkte eie	Andel
BIR Nyverdi AS	100 prosent
BIR Husholdning AS	100 prosent
BIR Infrastruktur AS	100 prosent
BIR Ressurs AS	100 prosent
BIR Bedrift AS	100 prosent
BIR Voss Hardanger AS	100 prosent
Lønningen Tomteselskap AS	100 prosent
Møllendalsveien 31 AS	100 prosent
Møllendalsveien 40 AS	100 prosent
Biosirkel Vestland AS	100 prosent

Indirekte eie (selskaper eid av BIR Bedrift AS)	Andel
Lønningshaugen 6 AS	100 prosent
Fleslandsveien 67 AS	100 prosent
Ommat Matressurs AS	100 prosent
Bossug AS	100 prosent
Brødr Salomonsen AS	100 prosent
Retura Vest AS	80 prosent
Retura Nomil AS	66,67 prosent
Norsk Riving AS	86,72 prosent

Konsernet har investeringer i følgende selskap:	Andel
Eviny Termo AS	49 prosent
Eviny Energiservice AS	49 prosent
BIR Bedrift Energi AS	50 prosent
Carrot AS	34,8 prosent
Bergen Carbon Solutions AS	4,9 prosent
Invertapro AS	24,7 prosent
Greentech Innovators AS	16 prosent
Retura Norge AS	20 prosent

Resultatregnskap

Fortsatt drift

Styret bekrefter at forutsetningene for fortsatt drift er til stede, og at dette er lagt til grunn ved utarbeidelse av årsregnskapet.

Driftsinntekter

BIR-konsernet hadde i 2023 en omsetning på 1 178,6 mill. kroner. Det er en omsetningsøkning på 21,4 mill. kroner i forhold til året før. Endringen gjenspeiler at konsernet har vokst med tilførsel av selskapene BIR Voss Hardanger AS og Retura Nomil AS som samlet tilfører konsernet 64,8 millioner kroner. Holder man denne tilførselen utenfor, har konsernet hatt en nedgang i inntekter, blant annet som følge av en reduksjon i avfallsgebyret og lavere energiinntekter.

I BIR AS økte driftsinntektene fra 668,2 mill. kroner i 2022 til 698,6 mill. kroner i 2023. Hovedforklaringen på økningen kommer fra en økning i selvkostrente som belastes datterselskapene for leie av eiendom.

Driftskostnader

Driftskostnadene i konsernet økte med 68,0 mill. kroner, fra 1 004,1 mill. kroner i 2022 til 1 072,1 mill. kroner i 2023.

Utviklingen i driftskostnadene reflekterer at konsernet har blitt utvidet med flere datterselskaper, samtidig som at prisstigningen fortsatt har vært høy.

Driftskostnadene i BIR AS ble redusert fra 663,3 mill. kroner i 2022 til 652,0 mill. kroner i 2023, en reduksjon på 11,3 mill. kroner.

Andre driftskostnader og av- og nedskrivninger har økt fra fjoråret grunnet fortsatt høy inflasjon og økt virksomhet i 2023 sammenlignet med fjoråret. Varekost avhenger av avregninger selvkost mot datterselskaper og svinger noe fra år til år.

Driftsresultat

Driftsresultatet for konsernet ble redusert med 46,6 mill. kroner, fra 153,2 mill. kroner i 2022 til 106,6 mill. kroner i 2023.

Driftsresultatet i selskapsregnskapet økte med 41,7 mill. kroner fra 4,9 mill. kroner i 2022 til 46,6 mill. kroner i 2023.

Inntekter fra investeringer i tilknyttede selskaper

Resultatandelen fra Eviny Termo AS var 5,1 mill. kroner i 2023 mot 28,8 mill. kroner i 2022. Egenkapitalmetoden er benyttet for å beregne BIR-konsernets andel. I selskapsregnskapet ligger investeringen ført til kostpris.

Netto finanskostnader

Netto finanskostnad økte med 82,5 mill. kroner i 2023, fra -9,1 mill. kroner i 2022 til -91,6 mill. kroner i 2023. Endringen relaterer seg til blant annet betydelig økning i rentenivå og redusert avkastning fra investering i Eviny Termo AS.

For BIR AS er netto finansposter endret med 115,4 mill. kroner, fra 89,3 mill. kroner i 2022 til -26,1 mill. kroner i 2023. Endringen relaterer seg i hovedsak til reduserte utbytter fra datterselskapet BIR Ressurs AS og det tilknyttede selskapet Eviny Termo AS, høyere rentenivå og redusert inntekt fra realisasjon av investeringer.

Årsresultat og resultatdisponering

Årsresultatet etter skatt for konsernet viser et overskudd på 5,3 mill. kroner i 2023, mot 121,5 mill. kroner i 2022.

Overskuddet i BIR AS ble redusert fra 97,4 mill. kroner i 2022 til 22,5 mill. kroner i 2023, en endring på -74,9 mill. kroner.

Egenkapitalandel

Egenkapitalandelen var ved årsskiftet for henholdsvis BIR AS og BIR konsern 11,7 og 14,2 prosent. Tilsvarende tall for 2022 var 11,5 og 15,0 prosent.

Disponering av årets resultat

Av overskudd i BIR AS på 22,5 mill. kroner, anbefales 19,9 mill. kroner overført til annen egenkapital og 2,6 mill. kroner utbetalt som ordinært utbytte.

Kontantstrøm

Konsernets kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter har i 2023 vært 131,6 mill. kroner, mot 241,8 mill. kroner i 2022. Netto kontantstrøm fra investeringsaktivitet var på -395,3 mill. kroner, mot -248,9 mill. kroner i 2022, mens finansaktivitetene bidro med en netto kontantstrøm på 298,3 mill. kroner, mot -10,2 mill. kroner i 2022.

Dette gir en samlet kontantstrøm i konsernet på 34,6 mill. kroner mot -17,3 mill. kroner i 2022. BIR AS hadde en endring i kontanter og kontantekvivalenter på 12,3 mill. kroner i 2023 mot -6,8 mill. kroner i 2022.

Investeringer, balanse og likviditet

Investering i aksjer

I løpet av 2023 har BIR-konsernet kjøpt alle aksjene i BIR Voss Hardanger AS (tidligere Indre Hordaland Miljøverk IKS). Videre har konsernet kjøpt seg opp til majoritetsandel i Retura Nomil AS med 2/3 eierandel.

Investering i utstyr

I løpet av 2023 investerte BIR-konsernet 416,9 mill. kroner i varige driftsmidler. BIR AS foretok tilsvarende investeringer på 146,1 mill. kroner.

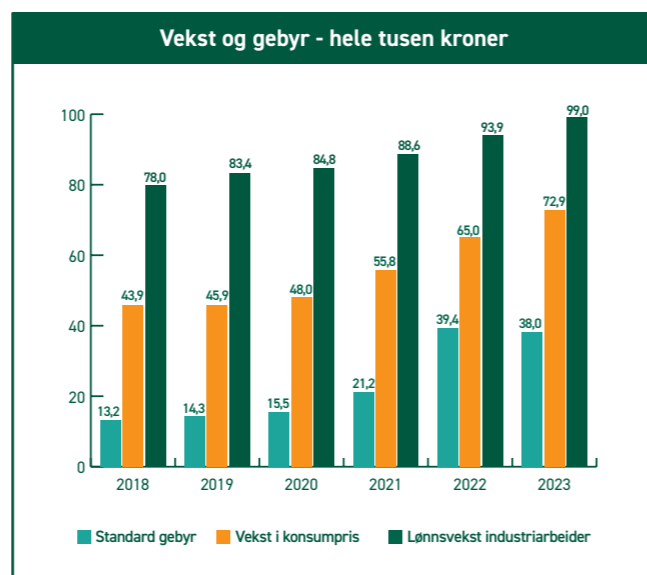
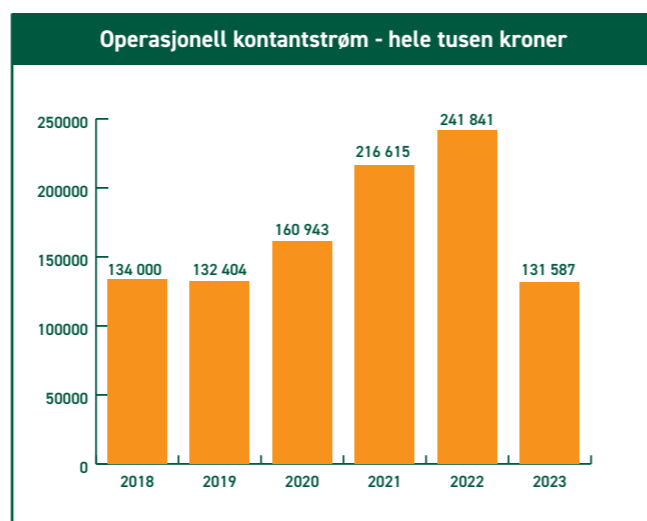
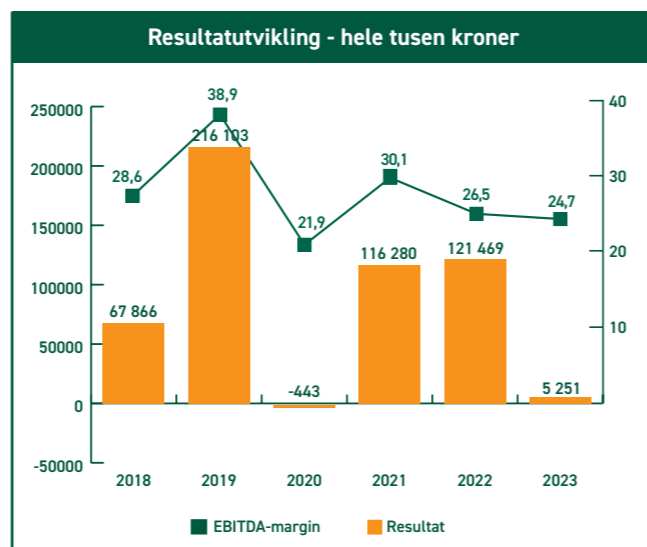
Balanse

BIR-konsernets total kapital utgjorde 3 775,0 mill. (3 459,3 mill.) kroner ved årsslutt. Annen langsiktig gjeld var på 2 703,4 mill. (2 340,6 mill.) kroner og egenkapitalen på 535,3 mill. (518,8 mill.) kroner.

BIR AS sin total kapital utgjorde 3 280,8 mill. (3 052,3 mill.) kroner ved årsslutt. Annen langsiktig gjeld var på 2 441,8 mill. (2 091,6 mill.) kroner og egenkapitalen på 384,9 mill. (350,1 mill.) kroner.

Likviditet

Konsernet har 115,0 mill. kroner i bankinnskudd og BIR AS har 39,7 mill. kroner i bankinnskudd. Utover dette har morselskapet og konsernet ubenyttede trekkmuligheter for likviditet.

Hendelser etter balansedagen

I statsbudsjettet for 2024 ble forbrenningsavgiften for avfall økt fra 476 til 882 kroner per tonn fossil CO₂. BIR og en rekke aktører har reist spørsmål ved om den eksisterende avgiften faktisk har ført til redusert avfallsproduksjon og økt grad av resirkulering, noe som var forutsetningen for innføring av avgiften. Stortinget ber regjeringen evaluere dagens avgift på avfallsforbrenning og hvordan sikre likere konkurransevilkår mellom norske og utenlandske anlegg, utrede hvordan prising av avfall mest mulig effektivt kan bidra til å redusere globale utslipp, utrede konsekvensene for fjernvarme, resirkulering og utslippsreducerende tiltak ved forbrenningsanlegg i Norge samt kostnader for forbrukerne, og komme tilbake til Stortinget senest i regjeringens forslag til statsbudsjett for 2025.

BIRs eierposisjon i Invertapro økte fra 18,1 prosent per 31.12.23 til 24,7 prosent i begynnelsen av 2024, som følge av deltagelse i vellykket emisjon via Folkeinvest ved årsskiftet.

Risiko

BIR har virksomhet som innebærer risiko på en rekke områder. Risikohåndtering innebærer ikke eliminering av risiko, men håndtering av risiko på et akseptabelt nivå sett opp mot konsernets risikovilje og risikoevne. Vår hensikt med risikoarbeidet er å identifisere både trusler og muligheter for konsernet og deretter styre mot et akseptabelt risikonivå slik at vi med god sikkerhet når våre strategiske mål.

I BIR jobber vi planmessig med å identifisere og håndtere risiko i beredskapsarbeid, HMS-arbeid, drift og strategisk arbeid. Gjennomgående for konsernets risikoarbeid er at det er målstyrt, ledelsesforankret og bygger på god praksis for risikostyring.

I konsernets beredskapsarbeid jobbes det med risikohåndtering gjennom kurs, øvelser og samlinger. Konsernet jobber systematisk med avvikshåndtering knyttet til HMS-området. BIR har et konsernovergripende avvikssystem med en klar oppfordring til medarbeidere om å melde avvik.

Konsernets datterselskap er selv ansvarlige for risikohåndtering knyttet til egen drift, og rapporterer dette til konsernet gjennom standardiserte kvartalsrapporter. God risikohåndtering er avgjørende for konsernets verdiskaping, og risikostyring inngår i alle vesentlige forretningsaktiviteter.

På strategisk nivå er det konsernledergruppen samlet som jobber med risiko. Dette gjøres gjennom risikoworkshoper, etterfulgt av revisjons- og tiltaksplaner på konsernnivå. Våre planlagte revisjoner og strategiske tiltak er risikodrevne og har gjennom flere år gitt konsernet verdifull læring og modning på vesentlige områder. Utover det strategiske risikobildet som konsernledergruppen i fellesskap utarbeider, har fagledere i BIR, i tett dialog med konsernledergruppen, kontinuerlig søkelys på risikobilder innenfor sitt eget fagområde.

Finansiell risiko

BIRs finansielle risiko omfatter risiko relatert til likviditet og renter. Rentebytteavtaler benyttes for å redusere renterisiko gjennom fastsatte rammer.

Kredittrisiko

BIR har kredittrisiko ved plassering av overskuddslikviditet. BIR reduserer denne ved å benytte solide banker ved slik plassering, og ved å benytte overskuddslikviditet til å betale ned på kortsiktig gjeld. BIR har også kredittrisiko ved salg av varer og tjenester. BIR har gode oppfølgingsrutiner som reduserer risikoen her.

Strategisk og markedsmessig risiko

BIR-konsernet er eksponert for flere typer av strategisk og markedsmessig risiko til tross for at en stor del av konsernet driver sin innsamlings- og behandlingsaktivitet innenfor det lovpålagte segmentet.

Vesentligste strategiske risiko knytter seg til at store deler av konsernets virksomhet er følsomme for konjunktursvingninger, strukturendringer og endringer i rammebetingelser. Statlige endringer i rammebetingelser for avfallshåndtering i Norge har gitt store endringer for avfallsbransjen i Norge og for BIR-konsernet.

Størst markedsmessig risiko er knyttet til konsernets lange kontrakter på energisalg. Fortsatt utbygging av fjernvarmenettet krever tilgang på rimelig avfallsvarme. Endringer i rammebetingelser for avfallsbehandling kan medføre at fjernvarmeutbyggingen i Norge stopper.

Menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold

Gjennom arbeidet med åpenhetsloven, kartlegges konsernets potensielle og faktiske negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Det vises til den publiserte redegjørelsen etter åpenhetsloven for detaljer rundt konsernets arbeid.

Arbeidsmiljø

BIR arbeider hver dag for å ha et godt arbeidsmiljø, både fysisk og psykososialt. Vi har et godt samarbeid med bedriftshelsetjenesten (Avonova).

BIR har gjennom behandlingsforsikring i Tryg gitt medarbeiderne god støtteordning ved sykdom og/eller skade. Forsikringen dekker blant annet legespesialist, fysioterapeut/kiropraktor, dagkirurgi og psykolog. Det er også mulighet for videokonsultasjon med lege, samt psykologisk førstehjelp.

Sykefravær

Totalt sykefravær i 2023 var på 7,04 prosent, hvorav 3,87 prosent var langtidssykefravær og 3,17 prosent korttidsfravær. Dette er en nedgang på 0,26 prosentpoeng sammenlignet med året før. Godt sykefraværarbeid og nedgang i koronatilfeller er sannsynlige årsaker til nedgangen.

Skader og uhell

Det ble totalt registrert 1362 saker i forbedringssystemet i 2023. Av disse er 278 av sakene forbedringsforslag, mens 1 084 av sakene er relatert til avvik. Samlet representerer antall saker i forbedringssystemet en økning på 8,6 prosent sammenlignet med 2022.

I 2023 hadde konsernet 18 arbeidsulykker med fravær, en økning på to sammenlignet med 2022. Antall materielle skader påført tredjepersons eiendeler endte på 24 i 2023, en nedgang på 43 skader

sammenlignet med 2022. Kostnadene forbundet med disse skadene er 1 659 683 kroner. Tilsvarende beløp i 2022 var 1 549 116 kroner.

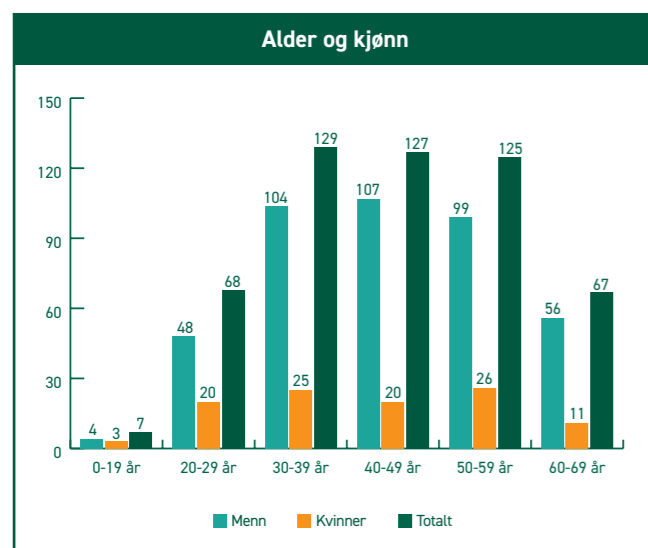
Arbeidstakerorganisasjoner og AMU

Arbeidstakerorganisasjonene i BIR er: Fagforbundet, Norsk Arbeidsmandsforbund, Det norske maskinistforbund, Yrkestrafikkforbundet og Sammenslutningen (består av mange mindre organisasjoner). Drøftinger gjennomføres både på konsern- og selskapsnivå, og vi har et godt samarbeid med organisasjonene.

BIR har AMU i følgende selskaper: BIR AS, BIR Bedrift AS, BIR Husholdning AS, BIR Nyverdi AS og BIR Ressurs AS. Samarbeidet i AMU anses som godt.

Medarbeidere og alderssammensetning

Per 31. desember 2023 hadde BIR-konsernet i alt 596 medarbeidere, med en gjennomsnittsalder på 44,7 år. Til sammenligning var vi i 2022 552 medarbeidere, med en gjennomsnittsalder på 43,5 år.

Mangfold og likestilling

BIR har som mål å skape et trygt og inkluderende arbeidsmiljø der alle verdsettes for sine ulike egenskaper og blir anerkjent for sine talenter. BIR har tro på at representasjon av kjønn, forskjellige etniske grupper, aldersgrupper og funksjonsnedsettelse bidrar til et godt arbeidsmiljø, positive resultater og innovasjon.

I konsernstyret (BIR AS) er det 37,5 prosent kvinner. I styrene i datterselskapene fordeler kvinneandelen seg som følger: BIR Ressurs 50 prosent, BIR Bedrift 27,3 prosent (inkludert døtrene Retura Vest og Norsk Riving), BIR Nyverdi 60 prosent, BIR Infrastruktur 25 prosent, BIR Husholdning 40 prosent. I hele BIR-konsernet er kvinneandelen på 21 prosent, og 19 prosent av ledere med personalansvar er kvinner. Konsernledelsen består av 25 prosent kvinner. En jevn fordeling av kvinner og menn i arbeidsstyrken er et mål vi arbeider mot også når det gjelder kvinner i ledende stillinger.

Redegjøringsplikten foreligger i et eget dokument på bir.no.

Kompetansebedrift

Lærebedrift

BIR er opptatt av å gi unge relevant erfaring og introdusere dem til arbeidslivet og avfallsbransjen. Tilbakemeldinger fra tidligere studenter har vært at de opplever bransjen som mer samfunnsaktuell, kompleks og spennende enn de på forhånd hadde forestilt seg.

Vi søker til enhver tid å ha lærlinger engasjert, og er godkjent lærebedrift innen flere fagområder. I 2023 ble BIR Husholdning AS godkjent lærebedrift i logistikkfaget og reservedelsfaget. Dette er i tråd med samfunnsansvaret BIR ønsker å ta og bidrar til å sikre bransjens fremtid med kompetente fagarbeidere.

Ved årsskiftet hadde BIR i alt åtte lærlinger fordelt på fagene IT-driftsfaget, yrkessjåførfaget, salgsmottaket og gjenvinningsfaget i henholdsvis BIR AS, BIR Husholdning AS, BIR Nyverdi AS og BIR Bedrift AS. Medarbeidere med fem års praksis kan ta fagbrev som praksiskandidat.

I samarbeid med Tuft transportskole, hadde vi høsten 2023 teoretisk undervisning i yrkessjåførfaget med 17 deltagere fra BIR Husholdning AS og BIR Bedrift AS.

Våren 2023 gjennomførte seks medarbeidere teoretisk eksamen i gjenvinningsfaget.

I 2023 tok BIR inn tre traineer gjennom Trainee Vest. Traineene har jobbet med avfallens nedstrømsløsninger i BIR Infrastruktur AS, økonomi og bærekraft i BIR Bedrift AS og prosjektledelse innen drift og vedlikehold i BIR Ressurs AS. Trainee Vest er Bergen Næringsråds program for traineer, med mål om å tiltrekke seg de beste nyutdannede talentene til regionens næringsliv. BIR har vært med i traineordningen siden oppstarten i 2009.

BIR er med og finansierer REdu, og deltar i både styrings- og referansegruppen. REdu arbeider aktivt for å styrke fagtilbudet i høyere utdanning og synliggjøre bransjens muligheter for studenter gjennom blant annet å satse på kompetanseutvikling, innovasjon og forskning. Gjennom REdu får virksomhetene tilgang til «summer interns», og sommeren 2023 engasjerte vi totalt fem studenter. To personer var knyttet til BIR AS, to personer var knyttet til BIR Nyverdi AS, og en person var knyttet til BIR Ressurs AS. Studentene arbeidet blant annet med å utarbeide en brosjyre som spesielt rettet seg mot nye studenter i Bergen. Det ble utarbeidet to nanolæringskurs for kundeveilederne i BIR Nyverdi AS. I tillegg ble det utført en del kartleggings- og registreringsarbeid.

I 2023 har det blitt arbeidet målrettet med utvikling av kulturen i BIR.

Det har vært arbeidet med organisasjonskulturen i hele konsernet, og en rekke tiltak er vedtatt og iverksatt for å øke vi-følelsen blant alle medarbeidere i konsernet. Samtidig har det blitt arbeidet aktivt med tiltak i ulike selskaper knyttet til spesielle utfordringer i noen av selskapene.

Bærekraft og samfunnsansvar

BIR er en viktig samfunnsaktør som håndterer store mengder avfallsressurser på en ansvarlig og bærekraftig måte. BIR stiller krav til ansvarlig håndtering av avfallet etter egen verdikjede og stiller konkrete bærekraftskrav til våre samarbeidspartnere og leverandører. BIR har utarbeidet en egen veileder for bærekraftige anskaffelser og ferdigstilte i 2023 sin egen bærekraftsstrategi. Vi jobber aktivt for å påvirke positivt utover egen virksomhet med holdnings- og atferdspåvirkning mot produsenter og forbrukere.

Bærekraftsstrategi

Bærekraftsstrategien støtter opp under konsernstrategien og konkretiserer organisasjonens tilnærming til bærekraft. Bærekraftsstrategien gjelder i likhet med konsernstrategien i perioden frem til 2024, og vil i neste omgang være en integrert del av konsernstrategien. Bærekraftsstrategien gjelder for hele BIR-konsernet og retter oppmerksomheten mot hvordan BIR skal redusere sin klima- og miljøpåvirkning, beskytte menneskerettigheter, bidra til sosiale og økonomiske utviklingsmål, og sikre langsiktige bærekraftige forretningsmodeller.

Bærekraftsstrategien er strukturert i fire fokusområder: ta miljø og klimaansvar, skape verdier av ressurser, sikre ansvarlig styring og drift og utvikle folkene og kulturen. Til hvert av fokusområdene er det utarbeidet prioriterte målsettinger og tiltak.

FNs bærekraftsmål

BIR har aktiviteter som bidrar til at eierkommunene og BIR-konsernet når sine ambisjoner knyttet til FNs bærekraftsmål. Gjennom konsernstrategien og bærekraftsstrategien er alle BIRs prioriteringer knyttet opp til FNs bærekraftsmål. BIR har prioritert å jobbe spesielt med fem av målene der vi i størst mulig grad kan gjøre en forskjell ut fra vår kjernevirksomhet og verdikjede, men vi ønsker å bidra til alle.

Mål nr. 9 Innovasjon og infrastruktur

BIR skal bidra til utvikling av bærekraftig og innovativ infrastruktur. Ved å digitalisere infrastrukturen for avfall, kan BIR motivere til økt kildesortering blant annet ved at det lønner seg økonomisk.

BIR samler data fra nærmere 240 000 sensorer plassert på bossnett, bosspann, nedgravde løsninger, returpunkt og fellesløsninger og bidrar til å ytterligere optimalisere innsamlingen. Stadig flere nedgravde løsninger og returpunkt er utrustet med sensorer som gir opplysninger om fyllingsgraden. Dermed kan tømmeffrekvensen optimaliseres.

Mål nr. 11 Bærekraftige byer og samfunn

BIR skal gjennom sin rolle som renovasjonsaktør bistå med tjenester og løsninger som legger til rette for bærekraftige samfunn og smart byutvikling. Bergen har en effektiv renovasjonsløsning som reduserer tungtransport i sentrumskjernen.

Bygging av eget biogassanlegg på Voss går etter planen og skal være ferdigstilte sommeren 2025. Der utnyttes innsamlet matavfall til biogass,

og bioresten inneholder verdifulle næringsstoffer som føres tilbake i naturens kretsløp.

Mål nr. 12 Ansvarlig forbruk og produksjon

BIR skal gjennom inn- og oppsamling, mottak og avfallsbehandling bidra til bærekraftige verdikjeder. Gjennom kundeveiledere, bir.no, Facebook, Instagram og kundebladene Bossanova og Miljøbladet, gir BIR god veiledning i kildesortering.

Mål nr. 13 Stoppe klimaendringene

BIR skal bidra til å stoppe klimaendringene ved å kontinuerlig gjennomføre tiltak for å redusere vårt klimaavtrykk. BIRs engasjement for fangst og bruk av CO₂ er en viktig del av dette bærekraftsmålet og det enkelttiltaket som vil ha størst betydning for at

Bergen kommune skal nå sine klimamål. Arbeidet med myndighetspåvirkning for å kunne realisere et karbonfangstanlegg i Rådalen har fortsatt med full kraft i 2023.

BIR har et strategisk mål om å sikre fossilfri transport og bidra til at klimagassutslipp fra avfallshåndtering er nesten null i 2030. For å oppnå dette, jobbes det med å skifte ut bilparken til BIR fra fossilfrie til utslippsfrie kjøretøy. I 2023 var ca. 30 prosent av renovasjonsbilene elektriske. Under forutsetning om at utskiftingstakten opprettholdes, vil BIR Husholdning og BIR Bedrift oppnå sin del av forpliktelsen om fossilfri drift før 2030. Tilsvarende utskifting må skje for maskinparken, og samlet sett var 26 prosent av den totale bil- og maskinparken til BIR fossilfri i 2023.

Mål nr. 17 Samarbeid for å nå målene

For BIR er det viktig med et godt samarbeid på tvers av eierkommunene. BIR-konsernet har i 2023 hatt samarbeid med en rekke industrielle samarbeidspartnere, i tillegg til virksomheter som Klimakur for Avfallsforbrenning i Norge (KAN),

VilVite, Give Music a Chance, Ungt Entreprenørskap, NORCE, Bergen Næringsråd, Voss og Hardanger næringshage, NHH og Naturvernforbundet.

Konsernet skal oppnå sine mål ved aktivt å dele kunnskap og erfaringer med andre som ønsker å utvikle sine renovasjonstjenester.

Sirkulær økonomi og ombruk

BIRs konsernstrategi definerer sirkulær økonomi som et strategisk satsingsområde. Konsernet skal være en sentral driver for utvikling av sirkulære verdikjeder og sørge for at avfall som ikke kan gjenbrukes eller resirkuleres håndteres på en ansvarlig måte. Målet er redusert avfallsmengde og økt gjenbruk og materialgjenvinning.

BIR jobber aktivt med å øke omsetningen av ombruksvarer både på gjenvinningsstasjonene våre og ombruksmarkedene. Gjennom tredjepartssamarbeid sørger vi for forlenget levetid for musikkinstrumenter og hvitevarer. I den konkurranseutsatte delen av konsernet har vi etablert samarbeid med aktører for å gjenvinne tørkepapir i stedet for å sende det til energigjenvinning. Dette vil

redusere CO₂-avtrykket med minst 40 prosent, sammenlignet med tårkepapir som går til forbrenning og reduserer restavfallsmengden med minimum 15 prosent.

BIR Bedrift jobber gjennom det nyetablerte selskapet Ommat Matressurs AS med oppsirkulering av matressurser med mål om å optimalt bevare kvaliteten på ressursene og omdanne matressurser til nyttige råvarer for videre produksjon.

BIR Ressurs sørger for bærekraftige løsninger ved å ta hånd om og skape verdier av alt avfallet BIR har samlet inn fra husholdningene. Alt som kan materialgjenvinnes og er utsortert sendes videre til produksjon av nye produkter. Restavfallet utnyttet til produksjon av strøm og fjernvarme i Bergen. På vårt avanserte sorteringsanlegg på Mjelstad i Osterøy kommune tar vi ut metall fra bunnasken fra forbrenningsanlegget og selger det som råstoff til nye produkter.

Holdningsskapende aktiviteter i 2023

Aktivitetene skal bidra til at våre kunder tar miljømessige gode valg. Noen av aktivitetene BIR gjennomførte i 2023 var:

Gjenbruksuken 2023 ble arrangert i november. Sammen med BIR og Bergen kommune, bidro 45 medarrangører til en inspirerende uke med over 60 arrangementer.

I høst gjentok studentorganisasjonen Sammen og BIR suksessen med å arrangere gjenbruksfestival for studentene og sørget for en mer bærekraftig og sirkulær studiestart. Studentene gjorde rent bord da de fikk forsyne seg helt gratis fra en hall full av brukte gjenstander, småmøbler og klær.

Noen av våre nyutdannede medarbeidere sto på stand på arrangementet Om i Morgen og delte sine erfaringer fra BIR med interesserte studenter. De fikk høre om BIR-konsernet, interessante og utfordrende prosjekter, og de fikk bryne seg på en konkurranse om CO₂-utslipp fra forbrenningsanlegget i Rådalen.

BIRs populære mini-melbillefarmer har vært til utlån hos en rekke skoleklasser i løpet av året.

BIR er representert i styret til Ungt Entreprenørskap Vestland, og har i 2023 bidratt lokalt med veiledning og juryarbeid til vestlandsmesterskapet i Ungt Entreprenørskap og nasjonalt med strategiarbeid.

I 2023 var BIR for fjerde gang medarrangør av Sirkulærskolen sammen med Bergen Næringsråd og en håndfull andre aktører.

Myndighetspåvirkning

God dialog med eierkommunene og politikere lokalt og nasjonalt er viktig for BIR. Vi inviterer jevnlig til eiermøter, og det er gjennomført møter med flere av de politiske partiene. Karbonfangst, forbrenningsskatt, ladeinfrastruktur for store nullutslippskjøretøy og forbedret regelverk for produsentansvarsordningen står fortsatt høyt på agendaen.

Kundetilfredshet og omdømme

Kundeundersøkelsen viser at BIR fortsetter trenden med høy kundetilfredshet og godt omdømme. I fjorårets undersøkelse ble en del spørsmål byttet ut. Det ble lagt til flere spørsmål innen bærekraft, noe som gir et nytt nullpunkt for målingene. Resultatene viser at BIR har et godt omdømme og at det er høy tillit til BIR knyttet til bærekraft. 80 prosent sorterer alt eller av det meste av avfallet sitt hjemme. Overordnet er det høy tilfredshet med tilbudet av avfallstjenester. Topp tre drivere for kundenes inntrykk av BIR er at BIR er en miljøbedrift som viser vei, BIR bidrar til en bærekraftig utvikling, og BIR er en viktig bidragsyter til lokalsamfunnet. BIR scorer relativt høyt på alle disse parameterne.

Etikk, integritet og compliance

For BIR er det vesentlig å opprettholde en høy etisk standard i alt vi gjør. Derfor har vi etiske retningslinjer og et felles verdisett som skal bidra til at vi holder en høy etisk standard i vår daglige drift.

Konsernet har gjennom FUTURE-PROOF-samarbeidet nylig forpliktet seg til å ta del i vårt felles ansvar for å respektere menneskerettighetene. FUTURE-PROOF er Bergen Næringsråd og Raftostiftelsen sin samarbeidsplattform for næringsliv og menneskerettigheter, som hjelper næringslivet til å etterleve sitt menneskerettighetsansvar.

BIR har nulltoleranse for korrupsjon, og vi skal utføre vår virksomhet med høy integritet i alle ledd.

Vi jobber kontinuerlig med å forbedre våre prosesser og rutiner for at vi skal oppfylle gjeldende krav, og vi sikrer implementering av våre prosesser gjennom opplæring. Gjennom rapportering og revisjoner følger vi opp at vi er i samsvar med gjeldende krav.

Selskapet og konsernet rapporterer og tilfredsstiller krav til åpenhetsloven. Redegjørelser publiseres årlig på bir.no innenfor lovens frister.

Det er registrert to varslings saker i 2023, og begge sakene er ferdig behandlet og lukket.

Ytre miljø

Forhold som kan påvirke ytre miljø

Avfallsforbrenning gir belastning på ytre miljø gjennom utslipp til luft og vann. Utslippene til luft og vann fra forbrenningsanlegget ligger i all hovedsak godt innenfor konsesjonsgrensene. Vi hadde en overskridelse av grenseverdien for doksiner til luft og har hatt utfordringer med å overholde en av grenseverdiene for kadmium. Begge tilfellene er håndtert.

Deponidrift er også en type virksomhet som gir belastninger på ytre miljø. Deponiet på Mjelstad er et industrideponi med sigevannsopsamling som leder vannet ned til et renseanlegg i bunnen av deponiet. Der blir vannet renset før det blir sluppet ut på dypt vann i Osterfjorden. Vi arbeider nå med å utvide og forlenge driftstid for deponiet.

For BIRs øvrige aktivitet anser vi fare for skade på ytre miljø som begrenset.

Tiltak for å redusere negativ miljøpåvirkning

BIR har et strategisk mål om 100 prosent fossilfri drift innen 2030. Utskiftingsplanen for renovasjonskjøretøy tilsier at vi når dette målet. I dag er ca. 22 prosent av bilparken elektrisk. Videre jobber vi med å redusere den samlede kilometerproduksjonen gjennom effektivisering av rutestrukturer samt å være helt i frontlinjen for å teste ut og implementere innovative og miljøvennlige driftsløsninger.

Energileveransen til Eviny Termo sitt fjernvarmenett gjør BIR til en viktig bidragsyter til lavere CO₂-utslipp i bergensområdet. BIR har som mål å fange og lagre CO₂ fra avfallsforbrenning og har gjennomført mulighetsstudier på dette. BIR deltar i prosjekter med academia og oppstartselskap innen feltet karbonfangst, bruk og lagring, og har tett samarbeid med andre forbrenningsanlegg om temaet.

Fremtidsutsikter

Konsernstrategi

BIRs konsernstrategi ble vedtatt i 2020 og gjelder i perioden frem til 2025. Prosess for ny strategi er startet, og ny konsernstrategi vil vedtas i løpet av 2024.

Nåværende strategi gir BIR muligheten til å utvikle effektiv tjenesteproduksjon samtidig som vi er opptatt av avfallsreduksjon og riktig bruk av avfallet som ressurs.

BIR mener at strategien gir oss god mulighet til å utvikle sirkulære forretningsmodeller, bruk av råvarene til ny samfunnsriktig produksjon og å lage løsninger for avfallsreduksjon gjennom gjenbruk og ombruk.

Forventet økonomisk utvikling

BIR har to økonomiske fokus i konsernet. Den lovpålagte delen skal utvikle effektive og gode tjenester som tilfredsstiller den lovpålagte oppgaven på en god måte. Den økonomiske indikatoren for effektivitet i denne delen av konsernet er prisen på den lovpålagte tjenesten. BIR har lav pris på denne tjenesten og leverer i så måte godt økonomisk resultat for lovpålagt del av konsernet. I 2023 satte BIR ned prisen på den lovpålagte tjenesten med 1 prosent nominelt.

Den konkurranseutsatte delen av konsernet har i gjennomsnitt levert god avkastning på den kapitalen som eierne har stilt til vår disposisjon. For 2023 var resultatet likevel noe svakere enn de siste årene, slik at utbyttegrunnlaget blir lavere enn forventet.

BIR mener at avfallsbransjen i Norge har fått dårligere rammebetingelser i de senere årene. Innføring av høye avgifter på behandling av restavfall i Norge, forbud mot gjenbruksbutikker i lovpålagt sektor og en manglende kompensasjon fra myndighetene til fjernvarme for strømstøtteordningen er alle eksempler som gjør det vanskelig for god utvikling av norsk avfallsbransje. Signaler om endringer i rammeverket gjør at BIR ser mer positivt på den økonomiske utviklingen i årene fremover.

Teknologi og standardisering

Avfallsbransjen har i mindre grad enn en del andre bransjer tatt i bruk teknologi for å utvikle gode løsninger. BIR mener at vi vil kunne håndtere råvarene i avfallet på en langt bedre måte dersom digital utvikling i avfallsbransjen tar fart.

For å kunne utvikle avfallsbransjen til en råvareleverandør, må mottakere av råvarene ha sikkerhet for innhold og kvalitet. Da må prosesser bygges der sporing og identifisering av innhold er digitalt mulig. BIR har utviklet prosesser som gjør at vi kan ta en slik rolle, blant annet som en godkjent forprodusent og ved utvikling av IT-verktøy.

BIR mener at avfallsbransjen bør ha mer søkelys på å lage gode prosesser for råvarer, med standardiseringer og digital sporing, heller enn å ensidig være opptatt av gjenvinningsprosent og kildesorteringsmål.

Forretningsutvikling

BIR har et ønske om å utvikle sirkulære forretningsmodeller i samarbeid med andre.

Sirkulærøkonomiske forretningsmodeller forutsetter bransjeoverskridende samarbeid. BIR ser at mange ønsker å samarbeide med oss for å utvikle nye og bedre løsninger på de utfordringene som samfunnet står ovenfor.

Riktig bruk av råvarene i avfallet, eller råvarer før de defineres som avfall, til ny og samfunnsmessig god produksjon, vil skape verdier og redusere belastningen på kloden. BIR mener at avfallsbransjen må samarbeide med andre bransjer for å nå klimamålene og skape mer bærekraftig produksjon. Avfallsbransjen kan ha en stor rolle i det grønne skiftet, og BIR ønsker å ta en slik rolle.

Styrets arbeid og styreforsikring

Styret har gjennomført ni ordinære styremøter og ett ekstraordinære styremøte i 2023. Det er gjennomført to uformelle eiermøter i 2023. Konsernets ordinære generalforsamling ble gjennomført 22. juni 2023.

Konsernstyret og konsernledelsen hadde strategisamling på Voss 1.–2. februar 2023. Den 23.–24. august 2023 var det samling for alle styrene i BIR, konsernstyret og styrene i de 100 prosent eide driftsselskapene. På styresamlingen var det innlagt rundtur og omvisning på flere av BIRs anlegg og gjenvinningsstasjoner.

Forsikring for styrets medlemmer og daglig leder

Styreansvarsforsikringen omfatter daglige ledere og styremedlemmer i alle BIR-selskaper hvor BIR eier mer enn 50 prosent. Forsikringen dekker i tillegg BIRs Bedriftsforsamling. Dekningsomfang er opptil 20 mill. kroner per tilfelle og egenandelen er 0 kroner. Forsikringen omfatter sikredes rettslige erstatningsansvar for ren formueskade som sikrede kan pådra seg i egenskap av sin styrefunksjon. Med ren formueskade forstås økonomiske tap som ikke er oppstått som følge av skade på person eller ting, herunder fare for skade som ikke er inntruffet.

Aslak Sverdrup
Styreleder

Kari Foseid Aakre
Nestleder

Anne-Merete Ask
Styremedlem

Gustav Bahus
Styremedlem

Tori Langås
Styremedlem

Mads Wiik Kleven
Styremedlem

Espen Petter Walde
Ansattrepresentant

Atle Kristoffersen
Ansattrepresentant

Borghild Lekve
Konsernsjef

Regnskap og noter

Beløp i hele tusen kroner

BIR KONSERN			BIR AS		
2023	2022		Note	2023	2022
Driftsinntekter					
1 141 715	1 097 972	Salgsinntekt	2,3,4	529 907	530 171
36 894	59 255	Annen driftsinntekt	2,3,4	168 679	138 008
1 178 609	1 157 227	Sum driftsinntekter		698 586	668 179
Driftskostnader					
-32 231	-96 868	Varekostnad	4	-442 666	-485 303
-449 653	-368 617	Lønnskostnad	5,6	-73 291	-59 693
-184 202	-154 047	Av- og nedskrivninger	7	-91 213	-79 248
-405 972	-384 540	Annen driftskostnad	4,5	-44 815	-39 077
-1 072 058	-1 004 072	Sum driftskostnader		-651 986	-663 321
106 551	153 155	DRIFTSRESULTAT		46 600	4 858
Finansinntekter og finanskostnader					
507	26 930	Resultatandel fra investering i tilknyttet selskap	8,9	0	0
22 661	17 349	Finansinntekt	8,9	85 788	148 095
-1 009		Nedskrivning av finansielle eiendeler	8,9	-1 009	0
-113 749	-53 356	Finanskostnad	8,9	-110 891	-58 838
-91 590	-9 076	Netto finansposter		-26 111	89 256
14 961	144 079	RESULTAT FØR SKATTEKOSTNAD		20 489	94 115
-10 073	-23 913	Skattekostnad	10	2 018	3 278
4 888	120 165	ÅRSRESULTAT		22 507	97 392
-363	-1 304	Minoritetenes andel	11	0	0
5 251	121 469	ÅRSRESULTAT ETTER MINORITETSINTERESSER		22 507	97 392
Overføringer					
		Avsatt til utbytte	11	2 635	60 701
		Avsatt til annen egenkapital	11	19 872	36 691

Beløp i hele tusen kroner

BIR KONSERN			BIR AS		
31.12.2023	31.12.2022		Note	31.12.2023	31.12.2022
Anleggsmidler					
Immaterielle eiendeler					
9 555	2 248	Konsesjoner, goodwill og andre immaterielle eiendeler	7	1 112	1 206
9 555	2 248	Sum immaterielle eiendeler		1 112	1 206
Varige driftsmidler					
2 422 469	2 275 981	Tomter, bygninger og annen fast eiendom	7, 12	1 105 768	1 036 925
538 510	499 638	Maskiner og anlegg	7	373 221	389 755
156 157	113 685	Driftsløsøre	7	6 680	6 751
3 117 136	2 889 304	Sum varige driftsmidler		1 485 669	1 433 432
Finansielle anleggsmidler					
-	0	Investeringer i datterselskap	8,9	180 655	166 218
156 185	157 137	Investeringer i tilknyttet selskap	8,9	94 944	94 929
46 208	36 168	Aksjer i andre selskap	8,9	32 824	25 231
57 443	39 483	Pensjonsmidler	6	53 337	39 483
203	2 255	Andre langsiktige fordringer	13	976 592	997 034
260 039	235 043	Sum finansielle anleggsmidler		1 338 353	1 322 895
3 386 730	3 126 595	Sum anleggsmidler		2 825 134	2 757 533
Omløpsmidler					
Varer					
3 558	3 877	Varelager		0	0
Fordringer					
177 913	150 142	Kundefordringer	13	2 157	7 678
0	0	Fordring konsernselskap	13, 14	391 651	226 513
89 856	98 595	Andre fordringer	12, 13	22 206	33 172
267 769	248 737	Sum fordringer		416 014	267 363
115 023	80 453	Kontanter og bankinnskudd	14	39 672	27 364
388 282	332 748	Sum omløpsmidler		455 687	294 727
3 775 011	3 459 343	Sum eiendeler		3 280 820	3 052 260

Egenkapital og gjeld

Beløp i hele tusen kroner

BIR KONSERN			BIR AS		
31.12.2023	31.12.2022		Note	31.12.2023	31.12.2022
EGENKAPITAL					
Innskutt egenkapital					
50 673	50 166	Aksjekapital	11,15	50 673	50 166
18 092	3 599	Overkursfond	11	18 092	3 599
68 765	53 765	Sum innskutt egenkapital		68 765	53 765
Opptjent egenkapital					
463 529	460 913	Annen egenkapital	11	316 169	296 297
463 529	460 913	Sum opptjent egenkapital		316 169	296 297
2 980	4 076	Minoritetsinteresser	11	0	0
535 274	518 753	Sum egenkapital		384 934	350 062
GJELD					
Avsetning for forpliktelser					
70 462	75 845	Utsatt skatt	10	78 871	83 795
86 038	95 021	Pensjonsforpliktelser	6	0	0
65 190	71 136	Fremtidig energileveranser	3	65 190	71 136
221 690	242 002	Andre avsetninger		144 062	154 931
Annen langsiktig gjeld					
2 645 692	2 232 893	Gjeld til kredittinstitusjoner	16	2 435 646	2 085 502
32 769	101 604	Selvkostfond	4,16	0	0
24 966	6 083	Øvrig langsiktig gjeld	16	6 132	6 083
2 703 426	2 340 581	Sum annen langsiktig gjeld		2 441 778	2 091 585
Kortsiktig gjeld					
178 074	100 001	Leverandørgjeld		37 723	20 006
55 581	51 350	Skyldig offentlige avgifter		15 774	15 609
11 311	31 386	Betalbar skatt	10	2 894	3 873
0	0	Gjeld konsernselskap	13,14	241 978	335 571
2 635	60 701	Skyldig utbytte	11	2 635	60 701
0	0	Kortsiktig gjeld til kredittinstitusjoner	16	0	0
67 018	114 567	Annen kortsiktig gjeld	12	9 042	19 922
314 620	358 006	Sum kortsiktig gjeld		310 047	455 682
3 239 736	2 940 588	Sum gjeld		2 895 887	2 702 198
3 775 011	3 459 343	SUM EGENKAPITAL OG GJELD		3 280 820	3 052 260

Kontantstrømpstilling

Beløp i hele tusen kroner

BIR KONSERN			BIR AS		
2023	2022		2023	2022	
Operasjonelle aktiviteter					
14 961	144 079	Resultat før skattekostnad	20 489	94 115	
-31 386	-31 491	Periodens betalte skatt	-3 873	-11 987	
-507	-26 930	Resultatandel i datterselskap/tilknyttet selskap	-32 302	-87 253	
1 009	0	Nedskrivning finansielle anleggsmidler	1 009	0	
184 202	154 047	Avskrivninger og nedskrivninger	91 213	79 248	
168 279	239 704	Tilført fra årets virksomhet	76 536	74 123	
Investeringsaktiviteter					
-4 483	-4 151	Gevinst ved salg av anleggsmidler	-380	-13	
-25 936	9 101	Pensjoner, forskjell mellom kostnadsført og innbetaling	-10 804	-3 575	
-1 932	319	Endring varelager	0	0	
-5 946	-5 946	Endring avsetning for andre forpliktelser	-5 946	-5 946	
-27 771	-37 161	Endring i kundefordringer	5 521	-7 678	
78 073	17 878	Endring i leverandørgjeld	17 718	-5 146	
-48 698	22 097	Endring i andre tidsavgrensingsposter	-253 807	195 512	
131 587	241 841	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	-171 162	247 280	
Finansieringsaktiviteter					
-416 910	-262 377	Investeringer i varige driftsmidler	-146 089	-197 946	
31 670	2 116	Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler	11 633	79 248	
0	0	Inn- og utbetalinger ved lån til datterselskaper	20 442	-82 587	
0	0	Innskutt egenkapital datterselskap	600	-600	
0	12 493	Innbetalinger ved kjøp og salg av aksjer	0	12 493	
-10 040	-1 110	Utbetalinger ved kjøp og salg av aksjer	-7 607	0	
-395 280	-248 878	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-121 021	-189 392	
Finansieringsaktiviteter					
412 799	-7 477	Endring gjeld til kredittinstitusjoner	350 193	-6 517	
15 000	0	Emisjon	15 000	0	
-68 836	55 372	Selvkostfond	0	0	
0	0	Utbetaling ved nedbetaling av langsiktig gjeld	0	0	
-60 701	-58 140	Utbytte	-60 701	-58 140	
298 262	-10 245	Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	304 492	-64 657	
34 570	-17 281	Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	12 308	-6 770	
80 453	97 734	Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter pr 01.01.	27 364	34 134	
115 023	80 453	Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter pr. 31.12.	39 672	27 364	

Note 0

Regnskapsprinsipper

BIRs årsregnskap er utarbeidet i samsvar med regnskapsloven av 1998 og god regnskapsskikk.

Konsernregnskapet omfatter morselskapet BIR AS og datterselskapene BIR Nyverdi AS, BIR Husholdning AS, BIR Infrastruktur AS, BIR Ressurs AS, BIR Bedrift AS, Møllendalsveien 31 AS, Møllendalsveien 40 AS, Lønningen Tomteselskap AS, Cimbio AS, Retura Vest AS (80 prosent datterselskap av BIR Bedrift AS), Bossug AS (datterselskap av BIR Bedrift), Lønninghaugen 6 AS (datterselskap av BIR Bedrift AS), Fleslandsveien 67 AS (datterselskap av BIR Bedrift AS), Norsk Riving AS (datterselskap av BIR Bedrift AS) og Brødrene Salomonsen AS (datterselskap av BIR Bedrift AS).

Metoder for konsolidering

Konsernregnskapet omfatter morselskapet og datterselskap hvor BIR AS eier direkte eller indirekte mer enn 50 prosent av aksjekapitalen og/eller utøver kontroll. Regnskapet er utarbeidet etter ensartede prinsipper for hele konsernet. Konsernregnskapet viser konsernets økonomiske stilling og resultat når selskapene betraktes som en regnskapsmessig enhet. Alle vesentlige transaksjoner og mellomværender mellom selskapene i konsernet er avstemt og eliminert.

Tilknyttet selskap er definert som selskap der BIR AS eier mellom 20 og 50 prosent og har betydelig eierinnflytelse. Eviny Termo AS og Carrot AS er tilknyttede selskap og regnskapsføres etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet. Etter egenkapitalmetoden vurderes investeringen til investors andel av egenkapitalen justert for eventuelle merverdier. Andel av årets resultat justert for eventuelle avskrivninger merverdier, inntekts-/kostnadsføres.

I morselskapet er datterselskaper og tilknyttede selskaper vurdert etter kostmetoden.

Investeringer i datterselskaper regnskapsføres i konsernregnskapet basert på morselskapets anskaffelseskost. Anskaffelseskost tilordnes identifiserbare eiendeler og gjeld i datterselskapet, som oppføres i konsernregnskapet til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Eventuell merverdi eller mindreverdi ut over hva som kan henføres til identifiserbare eiendeler og gjeld balanseføres

som goodwill. Merverdier i konsernregnskapet avskrives lineært over de oppkjøpte eiendelenes forventede levetid.

Minoritetsinteresser

Minoritetens andel av resultatet etter skatt er vist på egen linje etter konsernets årsresultat. Minoritetens andel av egenkapitalen er vist på egen linje som spesifikasjon av konsernets egenkapital.

Inntekter

Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet. Tjenester inntektsføres i takt med utførelsen.

Konsernets inntekter fra lovpålagt renovasjon for husholdningskunder inntektsføres i tråd med gjeldende gebyrstruktur og budsjett vedtatt av eierkommunene. Andre inntekter knyttet til avfallsbehandling inntektsføres i tråd med underliggende avtaler og levering av tjenesten.

Salg av energi og avfallsfraksjoner inntektsføres ved levering. Innkrevd sluttbehandlingsavgift til staten for avfall levert deponi vises som en del av omsetningen.

Utleie av eiendommer til datterselskaper som utfører lovpålagt virksomhet, samt salg av fellestjenester til samme datterselskap, faktureres til selvkost.

Varekostnad

Kjøp av varer og tjenester beregnet på videresalg presenteres i resultatregnskapet som varekostnad. Dette inkluderer kjøpte transporttjenester og behandlingstjenester for avfall samt sluttbehandlingsavgift til staten for behandling av avfall.

Klassifisering og vurdering av balanseposter

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Gjeld som forfaller til betaling senere enn ett år fra opptakstidspunktet er klassifisert som langsiktig gjeld. Første års avdrag klassifiseres også som langsiktig. Øvrige gjeldsposter er klassifisert som kortsiktig gjeld. Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres

til nominelt beløp på etableringstidspunktet. Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi dersom verdifallet ikke forventes å være forbigående. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler balanseføres til anskaffelseskost redusert for av- og nedskrivninger. Påkostninger som vesentlig øker driftsmiddelets verdi eller levetid balanseføres. Renter i byggeperioden balanseføres. Utgifter forbundet med normalt vedlikehold og reparasjoner antas å påløpe jevnt over anleggsmiddelets levetid og blir løpende kostnadsført.

Avskrivninger er beregnet ved bruk av lineær metode basert på antatt brukstid og restverdi ved utløp av brukstiden. Hver del av anleggsmiddelet som har en vesentlig verdi av total kostpris blir avskrevet separat og lineært over anleggsmiddelets brukstid. Komponenter med samme levetid blir avskrevet som en komponent. Forventet brukstid for anleggsmiddelet og avskrivningsmetode blir vurdert årlig for å sikre at metoden og perioden som brukes samsvarer med de økonomiske realiteter til anleggsmiddelet. Tilsvarende gjelder for utrangeringsverdi.

Anlegg under utførelse er klassifisert som anleggsmidler og er regnskapsført til pådratte kostnader relatert til anleggsmiddelet. Anlegg under utførelse blir ikke avskrevet før anleggsmiddelet blir tatt i bruk.

Nedskrivninger

Nedskrivning av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler vurderes når det foreligger indikasjoner på varig verdifall for eiendelene. Nedskrivning foretas i den grad gjenvinnbart beløp er lavere enn balanseført verdi. Med gjenvinnbart beløp menes det høyeste beløp av fremtidig diskontert kontantstrøm og estimert netto salgspris.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer bokføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventede tap.

Note 0

Regnskapsprinsipper

Betalingsmidler

Betalingsmidler vurderes til markedsverdi og omfatter kontanter, tidsbundne bankinnskudd og andre likvidplasseringer.

Valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved å benytte balansedagens kurs.

Usikre forpliktelser

Usikre forpliktelser blir regnskapsført dersom det er mer enn 50 prosent sannsynlig at de kommer til oppgjør. Beste estimat benyttes ved beregning av oppgjørsverdi.

Finansielle instrumenter og sikring

Regnskapsmessig behandling av finansielle instrumenter følger intensjonen bak inngåelsen av avtalene. Ved inngåelse defineres avtalen enten som sikringsforretning eller handelsforretning. I tilfeller der de inngåtte avtalene blir regnskapsmessig behandlet som sikringsforretninger, blir inntektene og kostnadene periodisert og klassifisert på samme måte som underliggende posisjoner.

I den grad det foretas kontantstrømsikring, balanseføres ikke urealisert gevinst/tap på sikringsinstrumentet.

BIR har inngått rentebytteavtaler for å oppnå ønsket rentebindingstid på innlånsiden. Inntekter og kostnader knyttet til rentebytteavtalene resultatføres over avtalenes løpetid (sikring).

Pensjoner

Ytelsesbaserte pensjonsordninger vurderes til nåverdien av de fremtidige pensjonsytelser som regnskapsmessig anses opptjent på balansedagen. Pensjonsmidler vurderes til virkelig verdi. Netto pensjonsforpliktelse/forskuddsbetalt pensjon er klassifisert som langsiktig gjeld/fordring i balansen. Årets pensjonskostnad på disse ordningene omfatter verdien av årets opptjente pensjonsrettigheter, rentekostnad på brutto pensjonsforpliktelse, avkastning på pensjonsmidler og amortisering av urealiserte gevinster og tap. Endringer i pensjonsforpliktelsen som skyldes endringer i pensjonsplaner fordeles over antatt gjenværende opptjeningstid.

Endringer i pensjonsforpliktelsen og pensjonsmidlene som skyldes endringer i og avvik fra beregningsforutsetningene (estimatendringer), fordeles over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid for den del av avvikene som ved årets begynnelse overstiger 10 prosent av det største av brutto pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler.

Premie til innskuddsbaserte pensjonsordninger bokføres løpende som pensjonskostnad.

Skatt

Skattekostnaden inkluderer betalbare skatter og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt/utsatt skattefordel i balansen beregnes etter gjeldsmetoden. Ved beregningen hensyntas midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige balanseverdier, samt skattemessige underskudd til fremføring. Utsatt skattefordel som ikke kan utlignes, blir balanseført dersom anvendelsen av skattefordelen kan sannsynliggjøres ved fremtidig inntjening. I den grad konsernbidrag ikke er resultatført er skatteeffekten av konsernbidraget ført direkte mot investering i balansen.

Skattenoten viser skatt for konsernet som enhet. Selskapet BIR Nyverdi AS er ikke skattepliktig.

Resultat per aksje

Resultat per aksje beregnes ved å dividere periodens resultat med et veid gjennomsnitt av antall aksjer for perioden.

Segmenter

Et virksomhetssegment er en del av virksomheten (forretningsområde) som leverer produkter og/eller tjenester som er gjenstand for risiko og avkastning som er forskjellig fra andre virksomhetssegmenters risiko og avkastning.

Konsernets primære rapporteringsformat er forretningsområder, og konsernet opererer innenfor tre forretningsområder:

1. Lovpålagt virksomhet
2. Ordinær konkurranseutsatt omsetning
3. Salg av energi

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen viser den samlede kontantstrøm fordelt på operasjonell drift, investerings- og finansieringsaktiviteter. Oppstillingene viser de enkelte aktiviteters virkning på likviditetsbeholdningen.

Bruk av estimater

Ledelsen har brukt estimater og forutsetninger som har påvirket eiendeler, gjeld, inntekter, kostnader og opplysning om potensielle forpliktelser. Dette gjelder særlig avskrivninger på varige driftsmidler, nedskrivningsvurderinger, pensjonsforpliktelser og skatt. Fremtidige hendelser kan medføre at estimatene endrer seg. Estimater og de underliggende forutsetningene vurderes løpende. Endringer i regnskapsmessige estimater regnskapsføres i den perioden endringene oppstår. Hvis endringene også gjelder fremtidige perioder, fordeles effekten over inneværende og fremtidige perioder.

Hendelser etter balansedagen

Ny informasjon om konsernets finansielle stilling på balansedatoen er hensyntatt i årsregnskapet. Hendelser etter balansedatoen som ikke påvirker konsernets posisjoner på balansedatoen, men som har vesentlig effekt for fremtidige perioder, opplyses om i note.

Note 1 Organisering av lovpålagt virksomhet

Eierkommunene med unntak av Øygarden kommune har tildelt BIR AS enerett til å utføre kommunens forpliktelser i henhold til Forurensningsloven § 30. BIR AS utfører de oppgavene selskapet pålegges ved tildelingen av eneretter ved bruk av sine heleide datterselskaper. BIR AS har foretatt en formell videretildeling av eneretten til døtre i 2020. BIR Husholdning AS har fått tildelt innsamling av husholdnings- og hytteavfall i Bergen kommune. BIR Nyverdi AS har fått tildelt ansvaret for oppsamling av avfall via gjenvinningsstasjoner. BIR Infrastruktur AS har fått tildelt ansvaret for utbygging og drift av vakuumbaserte bosnett. BIR Ressurs AS har fått tildelt enerett på behandlingstjenester for brennbart avfall.

Vederlag for tjenestene er fastsatt i samsvar med prinsippet om selvkost, jmfør "forskrift om beregning av samlet selvkost for kommunale og fylkeskommunale gebyrer" (selvkostforskriften) med tilhørende veileder for å beregne selvkost.

Det skilles mellom to gebyrområder: Voss, Ulvik og Eidfjord utgjør ett gebyrområde. De øvrige eierkommunene eksklusive Øygarden utgjør resterende. Se for øvrig note 4 om selvkostfordeling mellom gebyrområdene.

Note 2 Driftsinntekter

Beløp i hele tusen kroner

	BIR KONSERN		BIR AS	
	2023	2022	2023	2022
Salgsinntekter				
Salgsinntekt	454 540	335 778	59 025	194 537
Inntekter fra lovpålagt virksomhet	528 329	509 589	464 936	329 689
Salg av energi	158 846	252 605	5 946	5 946
Sum salgsinntekter	1 141 715	1 097 972	529 907	530 171
Driftsinntekter				
Utleie av eiendom	5 226	3 919	160 009	128 362
Salg datterselskap	0	0	0	0
Annet	31 668	55 336	8 671	9 646
Sum annen driftsinntekt	36 894	59 255	168 679	138 008
Sum omsetning	1 178 609	1 157 227	698 586	668 179

Inntekter fra lovpålagt virksomhet omfatter salgsinntekter i selskapet BIR AS der eierkommunene gjør årlige vedtak om pris. Denne omsetningen knytter seg til betaling for lovpålagte tjenester som gebyr på lovpålagt renovasjon og betaling ved gjenvinningsstasjoner.

Omsetning fra lovpålagt virksomhet i BIR Husholdning AS er mot øvrige lovpålagte virksomheter i BIR-konsernet og er således eliminert i konsernregnskapet. Omsetning fra lovpålagt virksomhet i BIR Ressurs AS skjer til øvrige lovpålagte virksomheter i BIR-konsernet og er følgelig eliminert i konsernregnskapet.

BIR Nyverdi AS og BIR Infrastruktur AS får overført fra BIR AS sin andel av gebyrinntektene for lovpålagt kundehåndtering. Salg av energi utgjorde totalt 158,8 mill. kroner i 2023. Herunder gjaldt 5,9 mill. kroner inntektsføring av periodisert forskuddsbetaling fra Eviny Termo (jmfør note 16).

BIR AS har videre delegert all virksomhet knyttet til betjening av eierkommunenes ansvar for renovasjon i henhold til forurensningsloven til datterselskapene BIR Nyverdi AS, BIR Husholdning AS, BIR Ressurs AS og BIR Infrastruktur AS. BIR AS sine ordinære salgsinntekter knytter

seg til administrasjonstjenester overfor datterselskapene, mens annen driftsinntekt i hovedsak knytter seg til utleie av eiendommer.

Konsernintern omsetning i 2023 for BIR AS utgjorde 225,6 mill. kroner (2022: 343,4 mill. kroner) hvorav 160,0 mill. kroner (2022: 128,4 mill. kroner) knyttet seg til leie av fast eiendom. Herunder utgjorde 116,0 mill. kroner (2022: 97,3 mill. kroner) utleie av forbrenningsanlegget til BIR Ressurs AS. Det resterende knytter seg til utleie av gjenvinningsstasjoner. Av salgsinntektene er 65,6 mill. kroner (2022: 60,3 mill. kroner) knyttet til solgte fellestjenester til datterselskapene. Geografisk område er Bergen og omegn.

Note 3 Forskuddsbetaling

Det ble i år 2000 inngått en avtale mellom BIR AS og Eviny Termo AS som gjør BIR ansvarlig for fremtidige energileveranser tilsvarende 200 GWh per år i 35 år. BIR AS har mottatt vederlag på 120 mill. kroner for dette, som periodiseres over kontraktens levetid basert på nominelle beløp. BIR AS inngikk i 2011 en avtale med Eviny Termo AS om salg av all damp fra linje 2 i perioden 2010-2035, og BIR har mottatt vederlag på 62 mill. kroner som periodiseres over kontraktens levetid basert på nominelle beløp. Ved utgangen av 2021 utgjør periodisert forskuddsbetaling totalt 71,135 mill. kroner. BIR AS har i 2022 inntektsført periodisert forskuddsbetaling med totalt 5,945 mill. kroner.

Note 4 Selvkost

Beløp i hele tusen kroner

BIR AS anvender "forskrift om beregning av samlet selvkost for kommunale og fylkeskommunale gebyrer" (selvkostforskriften) med tilhørende veileder for å beregne selvkost.

BIR AS med datterselskapene BIR Infrastruktur AS, BIR Ressurs AS, BIR Nyverdi AS, BIR Husholdning AS og BIR Voss Hardanger har alle lovpålagt aktivitet i varierende grad.

Inntekter knyttet til lovpålagte aktiviteter fratrukket kostnader gir årets selvkostresultat før kalkulatorisk rente på selvkostfondet.

Selvkostfond ligger i datterselskapene BIR Nyverdi AS og BIR Voss Hardanger AS. Disse representerer to ulike gebyrområder. Se oppstilling nedenfor for hvilke kommuner som er omfattet av hvert av gebyrområdene.

Innen en femårsperiode skal selvkost gå i balanse, ref. selvkostforskriftens § 8.

Den kalkulatoriske rentesatsen for 2023 var 4,30 prosent fastsatt av Kommunalbanken. Renten på selvkostfondet er beregnet som et gjennomsnitt av inngående og utgående saldo på selvkostfondet multiplisert med den kalkulatoriske rentesatsen for det gjeldende år.

BIR KONSERN

	Selvkostfond eksklusive Voss, Eidfjord og Ulvik	Selvkostfond Voss, Eidfjord og Ulvik	Totalt konsern
Selvkostfond pr 01.01	101 604		101 604
Tilgang selvkostfond konsern		14 388	14 388
Årets resultat lovpålagt	-99 232	3 040	-96 193
Renter selvkostfond	2 233	683	2 917
Øvrige justeringer selvkostfond*		10 053	10 053
Selvkostfond pr 31.12.	4 606	28 163	32 769

Selvkostfondet er klassifisert som en langsiktig gjeld, da dette er en gjeld ovenfor innbyggerne i samarbeidet sett fra selskapets ståsted.

*Gjelder omklassifisering av deponiforpliktelser i BIR Voss Hardanger.

Fordeling av selvkostfond på eierkommuner som deltar i BIR-samarbeidet etter innbyggertall 01.01 i året fordelt på de to gebyrområdene:

Kommune	Andel selvkostfond
Askøy	375
Bergen	3 621
Bjørnafjorden	320
Kvam	107
Osterøy	102
Samnanger	31
Vaksdal	49
SUM	4 606

Kommune	Andel selvkostfond
Voss	25 034
Eidfjord	1 492
Ulvik	1 638
SUM	28 163

Note 4 Selvkost

Beløp i hele tusen kroner

For hvert enkelt selskap har BIR AS foretatt en allokering av inntekter og kostnader knyttet til henholdsvis lovpålagt og konkurranseutsatt aktivitet. Det etterstrebes å gjøre en mest mulig korrekt allokering av inntekter og tilhørende

kostnader til den lovpålagte aktiviteten basert på forbruk. BIR AS eier mye av de varige driftsmidlene som brukes i lovpålagt aktivitet i datterselskapene nevnt over. Datterselskapene blir belastet en selvkostleie som utgjør sum av

avskrivninger og kalkulatoriske rentekostnader. Fordelingsøkler er anvendt for å fordele lovpålagt og konkurranseutsatt aktivitet i selskapene, herunder kalkulatorisk rente. Vi har samlet selvkostresultat som fremkommer som følger:

	2023	2023	2023	2022
	Selvkostresultat eksklusive Voss, Eidfjord og Ulvik	Selvkostresultat Voss, Eidfjord og Ulvik	Samlet selvkostresultat	
Gebyrinntekter	464 936	36 097	501 033	468 410
Inntekter gjeninnvinningsstasjoner	26 850	447	27 297	25 355
Inntekter materialgjenvinning og salg metaller	30 738		30 738	21 176
Energiinntekter	57 998		57 998	94 048
Øvrige inntekter	10 567	3 493	14 060	14 602
Sum inntekter selvkost	591 089	40 037	631 126	623 590
Lønn og andre driftskostnader	493 867	33 710	527 577	406 633
Avskrivninger	113 079	2 267	115 346	97 688
Kalkulatorisk rente	83 375	1 020	84 395	66 468
Sum kostnader selvkost	690 321	36 998	727 319	570 789
Årets resultat selvkost	-99 232	3 040	-96 192	52 801
Rente selvkostfond	2 571	683	3 255	2 571

Grunnlaget for beregning av kalkulatoriske rentekostnader skjer på selskapenes anleggsmidler som benyttes i lovpålagt aktivitet. Vi har følgende oversikt for BIR-konsernet eksklusive BIR Voss Hardanger:

	2023	2022	Gjennomsnitt		
	4,30 %	3,54 %			Andel selvkost
Kalkulatorisk rente					
Anleggsmidler BIR AS	1 486 781	1 313 208	1 399 994	Beregnet kalkulatorisk rente allokert til selvkostandel	
Anleggsmidler i BIR AS som belastes BIR Ressurs AS	727 711	814 542	771 126	13 847	41,8 %
Anleggsmidler i BIR AS som belastes BIR Husholdning AS	139 898	134 885	137 392	5 799	98,2 %
Anleggsmidler i BIR AS som belastes BIR Nyverdi AS	157 146	176 838	166 992	7 174	100,0 %
Anleggsmidler i BIR AS som belastes BIR Infrastruktur AS	173 123	24 367	98 745	4 133	97,4 %
Byggelånsrenter aktivert i BIR AS (inkluderes ikke i selvkost)	18 530	8 468	13 499	-	
Anleggsmidler til BIR AS for fordeling selvkost	270 373	154 108	212 241	8 022	88,0 %
BIR Infrastruktur AS egne driftsmidler ex byggelånsrenter	967 803	923 901	945 852	39 593	97,4 %
BIR Husholdning AS egne driftsmidler	98 259	55 172	76 716	3 238	98,2 %
BIR Ressurs AS egne driftsmidler	56 467	49 413	52 940	951	41,8 %
BIR Nyverdi AS egne driftsmidler	14 216	14 637	14 427	620	100,0 %
SUM	2 604 996	2 347 864	2 476 430	83 375	77 %

Note 5 Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelse, lån til ansatte mv.

Beløp i hele tusen kroner

	BIR KONSERN		BIR AS	
	2023	2022	2023	2022
Lønnskostnader				
Lønn	343 192	289 178	47 132	42 944
Arbeidsgiveravgift	50 786	41 500	8 769	6 916
Pensjoner*	44 247	40 275	9 623	6 047
Andre lønnsrelaterte ytelser	11 428	-2 335	7 767	3 785
Sum	449 653	368 617	73 291	59 693
Antall årsverk faste	494	459	54	46
Antall årsverk midlertidige	50	50	3	3
Totalt antall årsverk	544	509	57	49

* Beløpet inkluderer arbeidsgiveravgift på pensjonskostnaden og pensjontrekk for medlemmene. Se nærmere spesifikasjoner i note 6.

	BIR KONSERN			BIR AS	
	Styret	Bedriftsforsamling	Konsernsjef	Styret	Bedriftsforsamling
Ytelser til ledende personer					
Lønn	0	0	2 010	0	0
Pensjonskostnader	0	0	221	0	0
Annen godtgjørelse	0	0	10	0	0
Honorar	1 919	94	0	861	94

Honorar til styret i tabellen over er sum styrehonorar for samtlige selskaper i BIR konsernet. Det er ikke gitt lån eller stilt garanti til fordel for daglig leder, styremedlemmer eller

andre nærstående personer. Det eksisterer ingen bonusavtale, opsjonsavtale eller avtale om sluttvederlag til administrerende direktør eller medlemmer av styret. I likhet med øvrige ansatte

i BIR, har administrerende direktør rett til pensjon tilsvarende 66 prosent av pensjonsgrunnlaget begrenset til 12G ved 67 år, samt avtalefestet pensjon (AFP) fra 62 til 67 år.

	BIR KONSERN		BIR AS	
	2023	2022	2023	2022
Honorar til revisor				
Lovpålagt revisjon	1 456	1 127	399	427
Andre attestasjonstjenester	-	9	-	-
Skatte- og avgiftsrådgivning	-	-	-	-
Andre tjenester utenfor revisjonen	535	400	196	308
Sum	1 991	1 537	595	735

Merverdiavgift er ikke inkludert i beløpene. KPMG er revisor for samtlige selskaper i BIR-konsernet, utenom selskaper uten revisor.

Note 6 Pensjoner

Alle selskaper i konsernet som er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon har ordninger som oppfyller lovens krav. Alle selskapene med plikt til å ha pensjonsordning har ytelsesbasert offentlig tjenstepensjonsordning for sine ansatte gjennom Kommunal Landspensjonskasse gjensidig forsikringselskap, bortsett fra enkelte ansatte i BIR Bedrift AS som har innskuddsbasert ordning samt ansatte i Retura Vest AS, Retura Nomil AS og Norsk Riving AS som har innskuddsbaserte pensjonsordninger.

Den offentlige tjenstepensjonsordningen i konsernet, inkludert i BIR AS, gir rett til fremtidige definerte ytelser for de ansatte. Disse er i hovedsak avhengig av antall opptjeningsår, lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder og størrelsen på ytelsene fra folketrygden. Ordningen omfatter også uføre-, ektefelle- og barnepensjon. Det foretas pensjonstrekk på 2 prosent av lønn for medlemmene, som føres som en reduksjon av pensjonskostnaden. Denne pensjonsordningen er en sikret ordning.

Videre er selskapets ansatte omfattet av avtalefestet offentlig pensjonsordning (AFP) som gir mulighet for førtidspensjonering fra 62 til 67 år. Denne ordningen er usikret.

Pensjonsordningene i BIR AS omfatter 64 personer per 31.12.23, herunder 174 pensjonister. Tilsvarende omfattet pensjonsordningene i BIR AS 52 personer per 31.12.22, herunder 170 pensjonister. Videre inkluderer den offentlige tjenstepensjonsordningen 98 personer med oppsatte rettigheter (107 personer i 2022).

Pensjonsordningene i konsernet omfatter 679 personer per 31.12.23, herunder 354 pensjonister. Tilsvarende omfattet pensjonsordningene i konsernet 573 personer per 31.12.22, herunder 330 pensjonister. Videre inkluderer den offentlige tjenstepensjonsordningen 634 personer med oppsatte rettigheter (624 personer i 2022).

Alle pensjonsordningene er behandlet etter NRS 6 Pensjonskostnader. Når uamortisert estimatavvik overstiger 10 prosent av det høyeste av beregnet pensjonsforpliktelse inklusiv arbeidsgiveravgift og pensjonsmidler, amortiseres det overskytende over gjennomsnittlig gjenværende opptjeningsstid.

Ved fratreden fra en offentlig pensjonsordning, herunder også skifte av arbeidsgiver internt i konsernet, uten rett til straks begynnende

pensjon, får fratrådte ikke utstedt en fripolise basert på oppsamlet premiereserve slik som i private pensjonsordninger. De fratrådte får en oppsatt pensjonsrettighet som ikke er å anse som en individuell kontrakt.

For offentlige bruttobaserte pensjonsordninger er regelverket slik at det er siste arbeidsgiver/ pensjonsordning som utbetaler hele pensjonen. Tidligere opparbeidede pensjonsrettigheter overføres til siste arbeidsgivers pensjonsordning på pensjoneringstidspunktet. Siste arbeidsgivers pensjonsordning mottar refusjonsbeløp i henhold til tidligere opparbeidede rettigheter.

De aktuariemessige forutsetningene er basert på vanlige benyttede forutsetninger innen forsikring når det gjelder demografiske faktorer.

Når det gjelder BIR Bedrift, Retura Vest AS og Norsk Riving som innskuddsbaserte tjenstepensjonsordninger, hadde de en samlet pensjonskostnad på 4,2 mill. kroner i 2023 mot 3,7 mill. kroner i 2022.

Dette utgjør majoriteten av forskjellen i pensjonskostnad i tabellen under og pensjonskostnad som fremkommer i note 3.

Note 6 Pensjoner

Beløp i hele tusen kroner

	BIR KONSERN	BIR AS	BIR KONSERN	BIR AS
	2023	2023	2022	2022
Pensjonskostnad				
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	42 440	7 336	41 492	6 416
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsen	22 976	9 950	13 475	4 810
Administrasjonskostnader	1 686	352	1 292	291
Avkastning på pensjonsmidler	-32 293	-14 447	-20 866	-8 332
Resultatført aktuært tap/-gevinst	6 834	7 186	5 431	1 917
Periodisert arbeidsgiveravgift	4 908	450	5 011	449
Pensjonstrekk ansatte inkl. arbeidsgiveravgift	-5 306	-1 206	-5 598	-771
Resultatført andel aktuært tap/(gev) ved planendring	0	0	0	0
Resultatført planendring	0	0	0	0
Netto pensjonskostnad	41 245	9 621	40 236	4 778
Påløpte pensjonsforpliktelser (DBO)	-791 494	-359 127	-690 080	-330 898
Pensjonsmidler til markedsverdi	662 957	297 482	557 642	286 455
Arbeidsgiveravgift	-18 962	-8 692	-18 599	-6 266
Ikke resultatført virkning av estimatavvik	118 905	123 674	95 498	87 396
Netto balanseført pensjonsforpliktelse	-28 595	53 337	-55 538	36 687

Økonomiske forutsetninger:	31.12.2023	31.12.2022
Avkastning på pensjonsmidlene	3,10 %	3,00 %
Diskonteringsrente	5,30 %	5,20 %
Lønnsvekst	3,25 %	3,25 %
Årlig forventet G- regulering	3,25 %	3,25 %
Regulering av pensjoner under utbetaling	2,80 %	2,63 %
Uttakstilbøyelighet AFP	35 %	35 %
Korridor i %	10,00 %	10,00 %
Anvendt dødelighetstabell	KLP2021	KLP2021
Anvendt uføretariff	KU2021	KU2021

Note 7 Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler

Beløp i hele tusen kroner

BIR AS								
	Tomter	Bygninger og annen eiendom	Elektromekanisk utstyr	Maskiner og anlegg	Driftsløsøre, inventar og IT	Anlegg under utførelse	Immaterielle eiendeler	Sum varige driftsmidler og immaterielle eiendeler
Varige driftsmidler								
Anskaffelseskost 01.01.	141 087	1 414 965	683 922	166 890	38 434	1 527	2 873	2 449 698
Tilgang	25 622	90 160	27 061	-	2 613	-	633	146 089
Reklassifisering anlegg								-
Avgang ved salg	-	-	-10 955	-678	-	-1 527	-	-13 160
Anskaffelseskost 31.12.	166 709	1 505 125	700 028	166 212	41 047	-0	3 506	2 582 627
Akkumulerte avskrivninger 31.12.	-	-562 725	-411 321	-82 723	-33 567	-	-2 394	-1 092 730
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.	-	-	-3 116	-	-	-	-	-3 116
Balanseført verdi 31.12.	166 709	942 400	285 591	83 489	7 480	-0	1 112	1 486 781
Årets avskrivninger	0	41 450	31 015	12 189	3 031	-	412	88 097
Årets nedskrivninger	0	0	3 116	0	0	0	0	3 116
Avskrivningsplan	Avskrives	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Avskrives	Lineær	
Avskrivningssats	ikke	3-7 %	4 %	14-20 %	20-33 %	ikke	25 %	

BIR KONSERN								
	Tomter	Bygninger og annen eiendom	Elektromekanisk utstyr	Maskiner og anlegg	Driftsløsøre, inventar og IT	Anlegg under utførelse	Andre immaterielle eiendeler	Sum varige driftsmidler og immaterielle eiendeler
Varige driftsmidler								
Anskaffelseskost 01.01.	319 380	2 368 582	683 922	502 668	215 699	251 702	4 826	4 346 778
Tilgang	28 592	141 233	27 061	110 905	51 554	56 932	9 607	425 884
Reklassifisering anlegg		-						-
Avgang	-	-	-10 955	-15 877	-3 311	-1 527	-	-31 670
Anskaffelseskost 31.12.	347 971	2 509 815	700 028	597 696	263 942	307 107	14 433	4 740 992
Akkumulerte avskrivninger 31.12.	-27 747	-702 329	-411 321	-323 506	-141 385	-	-4 878	-1 611 166
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.	-	-	-3 116	-	-19	-	-	-3 135
Balanseført verdi 31.12.	320 225	1 807 486	285 591	274 190	122 538	307 107	9 555	3 126 691
Årets avskrivninger	1 526	68 047	31 015	49 786	28 961	-	1 750	181 086
Årets nedskrivninger	-	-	3 116	-	-	-	-	3 116
Avskrivningsplan	Avskrives	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Avskrives	Lineær	
Avskrivningssats	ikke	3-7 %	4 %	14-20 %	33 %	ikke	3-10 år	

Betydelige komponenter av investeringer knyttet til forbrenningsanlegget er vurdert separat i henhold til avskrivningstid. Forbrenningsanlegget har følgende vesentlige delkomponenter:

- Bygninger, avskrives over en økonomisk levetid på 35 år
- Elektromekanisk utstyr (høyspentanlegg, turbin osv.), avskrives over en økonomisk levetid på 25 år
- Annet utstyr, avskrives over en økonomisk levetid på 10 år
- Inventar, avskrives over en økonomisk levetid på 5 år

Delkomponentene avskrives over sine respektive økonomiske levetider. Balanseført verdi av anlegg under utførelse knytter seg hovedsakelig til utbygging av rørbasert bosnett i Bergen sentrum.

Note 8 Finansposter

Beløp i hele tusen kroner

	BIR KONSERN		BIR AS	
	2023	2022	2023	2022
Finansinntekter				
Annen renteinntekt	22 069	7 377	53 486	38 165
Annen finansinntekt	592	9 972	1 303	19 086
Konsernbidrag og utbytte fra datterselskaper *	0	0	31 000	90 844
Resultatandel fra investering i tilknyttede selskaper	507	26 930	0	0
Sum finansinntekter	23 168	44 280	85 788	148 095
Finanskostnader				
Annen rentekostnad	112 552	52 207	101 564	57 949
Annen finanskostnad	1 196	1 148	9 327	889
Nedskrivning av finansielle eiendeler	1 009	0	1 009	0
Resultatandel fra investering i tilknyttet selskap	0	0	0	0
Sum finanskostnader	114 758	53 356	111 900	58 838
Netto finansposter	-91 590	-9 076	-26 111	89 256

* BIR AS har for 2023 mottatt 0 kroner i konsernbidrag fra datterselskaper med skattemessig virkning, og 0 kroner uten skattemessig virkning. BIR AS har ikke avgitt konsernbidrag til datterselskaper i 2023.

Inntektsført utbytte i 2023 i BIR AS gjelder utbytte fra BIR Husholdning AS på 3,2 mill. kroner, BIR Infrastruktur AS på 1,7 mill. kroner og BIR Ressurs AS på 26,1 mill. kroner.

Note 9 Finansielle anleggsmidler

Beløp i hele tusen kroner

Datterselskaper i BIR AS	Kontor	Eierandel	Stemmeandel	Balanseført verdi 2023
BIR Bedrift AS	Bergen	100 %	100 %	8 509
BIR Husholdning AS	Bergen	100 %	100 %	17 019
BIR Nyverdi AS	Bergen	100 %	100 %	24 682
BIR Ressurs AS	Bergen	100 %	100 %	38 846
BIR Infrastruktur AS	Bergen	100 %	100 %	2 000
BIR Voss Hardanger AS	Voss	100 %	100 %	15 000
Biosirkel Vestland AS	Bergen	100 %	100 %	2 000
Lønningen Tomteselskap AS	Bergen	100 %	100 %	69 729
Møllendalsveien 31 AS	Bergen	100 %	100 %	1 136
Møllendalsveien 40 AS	Bergen	100 %	100 %	2 461

Totalt datterselskap i BIR AS 181 383

Tilknyttede selskaper	Forretningskontor	Eierandel	Stemmeandel
Eviny Termo AS	Bergen	49 %	49 %
Eviny Energiservice AS	Bergen	49 %	49 %
Carrot AS	Bergen	35 %	35 %

Øvrige datterselskaper	Kontor	Eierandel	Stemmeandel	Balanseført verdi 2021
Bossug AS	Bergen	100 %	100 %	526
Lønninghaug 6 AS	Bergen	100 %	100 %	57 230
Brødr. Salomonsen AS	Bergen	100 %	100 %	13 470
Norsk Riving AS	Bergen	86,7 %	86,7 %	0
Ommat Matressurs AS	Bergen	100,0 %	100,0 %	36
Retura Nomil AS	Sandane	66,7 %	66,7 %	840
Fleslandsveien 67 AS	Bergen	100 %	100 %	13 698
Retura Vest AS	Bergen	80 %	80 %	1 949

Total datterdatterselskap av BIR AS 87 749

Eviny Termo AS er ført etter kostmetoden i selskapsregnskapet og etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet. Det er ikke foretatt nedskrivning i selskapsregnskapet, da gjenvinnbart beløp er vurdert til å være høyere enn balanseført verdi. Goodwill knyttet til investering i Eviny Termo AS avskrives over 31 år i takt med varigheten på drift- og leveringsavtalen som ble etablert mellom partene ved oppstarten av selskapet.

EVINY TERMO AS CARROT AS

	BIR-konsern	BIR AS	BIR-konsern	BIR AS
Anskaffelseskost på kjøpstidspunkt	23 998			
Balanseført egenkapital på kjøpstidspunktet	21 780			
Goodwill på oppkjøpstidspunktet	2 218			
Goodwill per 31.12.	778			
Inngående balanse	149 336	92 598	7 602	2 331
Tilgang/avgang				-
Avskrivning goodwill	-72			
Andel årets resultat	5 341		-4 553	
Utbytte	-1 323			
Direkteføring mot egenkapitalen	-209			
Balanse pr 31.12.	153 073	92 598	3 049	2 331

Andre aksjer	Kontor	Eierandel	Stemmeandel	Balanseført verdi BIR-konsern	Balanseført verdi BIR AS
Retura Norge AS	Oslo	20 %	20 %	5 161	
Retura Øst AS	Oslo	33 %	33 %	0	
Bergen Carbon Solutions AS	Bergen	5 %	5 %	8 618	8 618
Invertapro AS	Voss	25 %	25 %	13 363	13 363
Greentech Innovators AS	Bergen	16 %	16 %	0	0
KLP Egenkapitalinnskudd	Oslo			19 066	10 843
Sum				46 208	32 824

Note 10 Skatt

Beløp i hele tusen kroner

	BIR KONSERN		BIR AS	
Årets skattekostnad fordeler seg på	2023	2022	2023	2022
Betalbar skatt	11 311	31 432	2 894	3 884
Endring i utsatt skatt*	-1 238	-7 519	-4 913	-7 162
Sum skattekostnad	10 073	23 913	-2 018	-3 278

* Forskjell mellom kostnadsført endring utsatt skatt og balanse tilskrives tilgang skatteposisjoner i forbindelse med oppkjøp og fisjonsfusjon.

	BIR KONSERN		BIR AS	
Avstemming nominell til faktisk skattekostnad	2023	2022	2023	2022
Ordinært resultat før skatt x 22 %	3 291	31 631	4 508	20 705
Andel av resultat fra ikke-skattepliktige selskap x 22%	-	-	-	-
Andel av resultat ikke balanseført utsatt skattefordel	1 058	11	-	-
Ikke balanseført utsatt skattefordel tidligere år	-	-	-	-
Andel av resultat i tilknyttede selskap x 22%	-111	-5 502	-	-
Andre skattemessige effekter	-24	155	-	-
Permanente forskjeller x 22%	3 341	-2 381	-6 526	-23 983
Kostnadsføring skatt i BIR Voss Hardanger ifm. fisjonsfusjon	2 517	-	-	-
Sum skattekostnad	10 073	23 913	-2 018	-3 278

	BIR KONSERN		BIR AS	
Oversikt over skatteeffekten på midlertidige forskjeller	2023	2022	2023	2022
Fordringer	-458	-178		
Regnskapsmessig avsetninger	-639	685	-	-
Anleggsmidler	61 263	67 250	60 164	68 215
Pensjoner	15 552	10 933	19 082	16 034
Tilvirkningskontrakter	-	-	-	-
Gevinst- og tapskonto	-306	-357	-364	-455
Korreksjonsskatt	0	-	-	-
Fremførbart underskudd	-4 949	-2 487	-	-
Andre forskjeller	-	-	-11	-
Sum utsatt skatt	70 462	75 845	78 871	83 795

Skattenoten viser skatt for konsernet som enhet. BIR Nyverdi AS har ikke som formål å generere avkastning til eierne. Selskapet er, i henhold til foreløpig uttalelse fra Skattekontoret, ikke skattepliktig. Skatt er derfor ikke innarbeidet i BIR Nyverdi AS sitt årsregnskap.

Note 11 Egenkapital

Beløp i hele tusen kroner

BIR AS

	Aksjekapital	Overkursfond	Annen egenkapital	Sum
Egenkapital pr. 01.01.	50 166	3 599	296 297	350 062
Emisjon	507	14 493		15 000
Årets utbytte	0	0	-2 635	-2 635
Årets resultat	0	0	22 507	22 507
Egenkapital pr 31.12.	50 673	18 092	316 169	384 934

BIR KONSERN

	Aksjekapital	Overkursfond	Annen egenkapital	Minoritetsinteresser	Sum
Egenkapital pr 01.01.	50 166	3 599	460 913	4 076	518 753
Emisjon	507	14 493			15 000
Endringer minoriteter				-733	-733
Årets utbytte	0	0	-2 635	0	-2 635
Årets resultat eksl. selvkostfond	0	0	5 251	-363	4 888
Egenkapital pr 31.12.	50 673	18 092	463 529	2 980	535 274

Note 12 Konsernmellomværende

Beløp i hele tusen kroner

BIR AS

	2023	2022
Fordringer		
Konsernfordringer	391 651	226 513
Langsiktige fordringer	970 386	997 034
Andre fordringer	0	17 515
Sum	1 362 037	1 241 062

	2023	2022
Gjeld		
Kortsiktig konserngjeld	241 978	344 017
Annen kortsiktig gjeld	0	0
Sum	241 978	344 017

Note 13 Bankinnskudd

Beløp i hele tusen kroner

	BIR Konsern	BIR AS
Bundne skattetrekkmidler	16 542	2 847

BIR har inngått konsernkontoavtale som innebærer at de deltagende konsernselskapene er solidarisk ansvarlige for de trekk som andre selskapene i konsernet har gjennomført.

	Totalt BIR Konsern
Innestående på konsernkontosystem	36 825

Note 14 Aksjer og aksjonærinformasjon

Beløp i hele tusen kroner

Morselskapets aksjekapital består av 50 673 aksjer pålydende 1 000 kroner. Morselskapet er 100 prosent eiet av 11 kommuner. Aksjene gir like rettigheter.

Oversikt over aksjonærer pr. 31.12.

Eier	Aksjer	Andel
Voss kommune	450	0,89 %
Ulvik kommune	31	0,06 %
Eidfjord kommune	26	0,05 %
Askøy kommune	3 380	6,67 %
Bergen kommune	40 135	79,20 %
Kvam kommune	166	0,33 %
Bjørnafjorden kommune	3 045	6,01 %
Osterøy kommune	1 275	2,52 %
Samnanger kommune	440	0,87 %
Øygarden kommune	920	1,82 %
Vaksdal kommune	805	1,59 %
	50 673	100,00 %

Note 15

Obligasjonslån, gjeld til kredittinstitusjoner og øvrig langsiktig gjeld

Beløp i hele tusen kroner

	BIR KONSERN		BIR AS	
	2023	2022	2023	2022
Gjeld til kredittinstitusjoner	2 645 692	2 232 893	2 435 646	2 085 502
Selvkostfond	32 769	101 604	0	0
Øvrig langsiktig gjeld	11 680	6 083	6 132	6 083
Sum	2 690 141	2 340 581	2 441 778	2 091 585
Forfall mer enn fem år etter balansedagen	0	151 321	0	151 321

For oversikt selvkostfond, se note 4.

Rentebærende langsiktig gjeld i BIR AS	Beløp	Forfall
Lån Nordea 1)	2 251 435	2024-2026
Lån KLP kommunekreditt 2)	184 211	01.09.2028
Sum lån	2 435 646	

Utover den langsiktige gjelden ovenfor, har konsernet 210 mill. kroner i gjeld i underkonsernet BIR Bedrift AS.

- BIR har Nordea som sin hovedbankforbindelse og benytter kreditt for å finansiere utbygging av avfallsløsninger, herunder bossnett i Bergen, forbrenningsanlegg i Rådalen, biogassanlegg på Voss samt finansiering av anleggsmiddelpark m.m. Lånene refinansieres løpende i henhold til rammelån.
- Eierkommunene har garantert for lån i KLP kommunekreditt i forbindelse med bossnettutbyggingen i Bergen Garantiprovisjon utgjør 40 punkter og er i 2023 kostnadsført med 0,75 mill. kroner.

Pantesikret gjeld i BIR AS	2023	2022
Pantesikret gjeld	2 251 435	1 894 713

...som er sikret i panteobjekt med bokførte verdier:		
Forbrenningsanlegg i Rådalen	701 379	734 200
Aksjene i BIR Ressurs AS	38 846	38 846
Aksjene i Eviny Termo AS	92 598	92 598
Sum bokført verdi av panteobjekt	832 824	865 644

Videre er leierett til gnr. 121, bnr. 1 og gnr. 121, bnr. 3 i Osterøy kommune stilt som sikkerhet for gjeld i BIR AS.

Rentebytteavtaler og valutaterminer

BIR AS har som strategi å over tid sikre ca 50 % av lånenes rentekostnader. BIR AS benytter rentesikringsavtaler til dette formålet.

Per 31.12.2023 har BIR sikret 32 % av rentebærende gjeld, mens BIR Bedrift AS har sikret 31 %.

Per 31.12.2023 har BIR AS og BIR Bedrift AS følgende rentesikringsavtaler med en verdi på 25,35 mill. kroner i BIRs favør.

	Hovedstol	Markedsverdi	Sikret rentesats	Forfallsdato
Swap 1 - BIR AS	277 778	-17 479	5,37 %	2027
Swap 2 - BIR AS	221 250	14 531	1,81 %	2029
Swap 3 - BIR AS	270 000	25 328	1,63 %	2031
Swap 4 - BIR Bedrift AS	60 000	2 971	1,43 %	2026
SUM	829 028	25 352		

Verdien av rentebytteavtalene er ikke balanseført. Inntekter og kostnader knyttet til rentebytteavtalene resultatføres over avtalenes løpetid (sikring).

Note 16

Pantstillelser og garantier

BIR AS har stilt garantier overfor Invertapro med 8 mill. kroner og Carrot AS med 9 mill. kroner.

BIR AS har stilt garantier ovenfor BIR Ressurs AS med 120,4 mill. kroner.

BIR AS har stilt garantier ovenfor Bossug AS med 0,1 mill. kroner og BIR Husholdning med 4,367 mill. kroner.

BIR AS har pantsatt fast eiendom og andre varige driftsmidler, samt aksjer som sikkerhetsstillelse. Brutto pantstillelser er 6 000 mill. kroner hvor samme kreditor har tatt pantsikkerheter i samme eiendeler for flere utlån.

BIR Bedrift AS har i sammenheng med transportløyver stilt garanti overfor Statens Region Vest med 1,448 mill. kroner. Garantien er dekket gjennom avtale med bank. I tillegg har selskapet stilt garantier overfor staten v/ Fylkesmannen i Vestland pålydende 0,562 mill. kroner og Fjell Vatn Avlaup og Renovasjon AS pålydende 1,803 mill. kroner.

BIR Bedrift AS har stilt sikkerhet for lån og kassekreditt ved å pantsette fast eiendom, fordringer, driftstilbehør og motorvogner. I tillegg er aksjene i datterselskapene Fleslandsveien 67 AS, Lønningshaugen 6 AS og Brødr Salomonsen AS pantsatt. Selskapet har i tillegg stilt sikkerhet i eiendommene som er balanseført i Lønningshaugen 6 AS. Samlet gjeld som er stilt garanti for er 177,2 mill. nok.

BIR Bedrift AS har stilt morgaranti for Bossug AS med 1 mill. kroner og for Retura Vest AS i 0,05 mill. euro. BIR Bedrift AS har stilt garanti for Norsk Riving AS med 1,442 mill. kroner.

Retura Vest AS har stilt sikkerhet for lån ved å pantsette fast eiendom, dritsløssøre og utstyr og transportmidler. Samlet gjeld som er sikret med pant er 14,1 mill. kroner.

Retura Vest AS har har i sammenheng med transportløyver stilt garanti overfor Vestland fylkeskommune på 0,852 mill. kroner. Garantien er dekket gjennom avtale med bank.

Retura Nomil AS har stilt garanti overfor Fylkesmannen i Sogn og Fjordane og Statens Vegvesen på samle 0,841 mill. kroner. I tillegg har selskapet gjeld på 1,508 mill. kroner sikret med pant.

Brødr Salomonsen AS har stilt sikkerhet mot Vestland Fylkeskommune på 0,495 mill. kroner.

Brødr Salomonsen AS har stilt sikkerhet for lån ved å pantsette fast eiendom, dritsløssøre og utstyr og fordringer.

Note 17

Hendelser etter balansedagen

Det har for regnskapsåret 2023 ikke vært vesentlige hendelser etter balansedagen.

informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen eller annen øvrig informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- er konsistent med årsregnskapet og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og vurderer vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av intern kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke kan fortsette driften.

Til generalforsamlingen i BIR AS

Uavhengig revisors beretning

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for BIR AS, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2023, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2023, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav,
- gir selskapsregnskapet et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2023 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og
- gir konsernregnskapet et rettviseende bilde av konsernets finansielle stilling per 31. desember 2023 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlige for informasjonen i årsberetningen og annen øvrig informasjon som er publisert sammen med årsregnskapet. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker verken informasjonen i årsberetningen eller annen øvrig informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen og annen øvrig informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen, annen øvrig informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen og annen øvrig

Offices in:

- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettvisende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om konsernregnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi har eneansvar for vår konklusjon om konsernregnskapet.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte innholdet i og tidspunkt for revisjonsarbeidet og eventuelle vesentlige funn i revisjonen, herunder vesentlige svakheter i intern kontroll som vi avdekker gjennom revisjonen.

Bergen

KPMG AS

Dejan Grahovac
Statsautorisert revisor
(elektronisk signert)

Penneo document key: SG4IO-E4VPP-1D8A8-W2V17-7CBFI-H6MVI

